

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

KÜTAHYA LİSESİ VE TARİHİ GELİŞİMİ

Ekrem KAÇMAZ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman:
Yrd. Doç. Dr. Zekeriya BÜLBÜL

Konya-2010

**T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI**

KÜTAHYA LİSESİ VE TARİHİ GELİŞİMİ

Ekrem KAÇMAZ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Danışman:
Yrd. Doç. Dr. Zekeriya BÜLBÜL**

Konya-2010

İÇİNDEKİLER

Sayfa No:

Bilimsel Etik Sayfası.....	v
Tez Kabul Formu.....	vi
Önsöz.....	vii
Özet.....	viii
Summary.....	ix
Tablolar Listesi.....	x
Şekiller Listesi.....	xii
Giriş.....	1
Projenin Amacı ve Önemi.....	1
Projenin İçeriği ve Yöntemi.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

OSMANLI DEVLETİ DÖNEMİ

1. İDADİ'LERİN AÇILMASI.....	2
2. KÜTAHYA İDADİ'SİNİN AÇILMASI.....	8
3. İDADİ'DEKİ EĞİTİM-ÖĞRETİM FAALİYETLERİ.....	12
3.1 Ders Dağılım Cetvelleri ve Müfredat Programları.....	12
3.2 Kılık ve Kıyafet.....	29
3.3 Çalışma Süreleri ve Tatil Düzeni.....	30
3.4 Öğrenci Disiplini.....	30

3.4.1. Cezalar.....	30
3.4.2. Ödüllendirmeler.....	31
3.5 Sınav Sistemi.....	32
4. KÜTAHYA İDADİ'SİNİN SULTANİYEYE ÇEVRİLMESİ.....	33

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRKİYE CUMHURİYETİ DÖNEMİ

1. TÜRKİYE'DE LİSELERİN KURULMASI.....	36
2. KÜTAHYA LİSESİ'NİN AÇILMASI.....	41
3. KÜTAHYA LİSESİ'NDE EĞİTİM-ÖĞRETİM.....	43
3. 1. Bazı Dönemlere Ait Haftalık Ders Dağılım Çizelgeleri.....	43
3.1.1.1953-1954 Öğretim Yılı Kütahya Lisesi'nde Okutulan Dersler.....	45
3.1.2.1963-1964 Öğretim Yılı Kütahya Lisesi'nde Okutulan Dersler.....	46
3.2. Cumhuriyet Döneminde Ders Değişiklikleri.....	56
3.3. Cumhuriyet Dönemi İmtihanlar.....	60
3.4. Terbiye Ve İnzibat Sistemi.....	63
3.5. Disiplin.....	65
3.6. Kılık ve Kıyafet.....	68
3.7. Kütahya Lisesi Okul Aile Birliği.....	69
4. LİSELERE GİRİŞ ŞARTLARI.....	71
4.1. Talebe Kayıt ve Kabulü.....	71
4.2. Tedris Ücretleri.....	72

4.3. Parasız Yatılı Talebe.....	72
5. KÜTAHYA LİSESİ ÖĞRETMENLERİ.....	73
5.1. Kütahya Lisesi'nde Görev Yapan Öğretmenler (2010).....	124
6. KÜTAHYA LİSESİ'NDEN MEZUN OLAN ÖĞRENCİLER.....	126
6.1. Kredili Sisteme Göre Mezun Olan Öğrenci Adetleri ve Dönemleri.....	134
6.2. Son Dönemlerde Mezun Olan Öğrenci Sayıları ve Dönemleri (2000-2009)...	137
6.3. Kütahya Lisesi'nden Ayrılan Öğrenciler.....	139
6.4. Kütahya Lisesi'nin Üniversite Başarı Durumları (2001-2007).....	142
6.5. Kütahya Lisesi Öğrenci Sayıları (2010).....	145
6.6. Kütahya Lisesi'nde Yetişmiş Bazı Simalar.....	146
6.6.1. Devlet Adamları.....	146
6.6.2. Bilim Adamları.....	147
6.6.3. Subaylar.....	149
6.6.4. Diğer.....	149
7. LİSE KÜTÜPHANESİ.....	151
8. LİSE BİNASI.....	158
9. KÜTAHYA LİSESİ'NDE DÖNEMLERE GÖRE SOSYAL, KÜLTÜREL VE SPORTİF FAALİYETLER VE BAŞARILAR.....	162
10. ATATÜRK'ÜN KÜTAHYA'YA GELİŞİ.....	175
10.1. Atatürk'ün Kütahya'ya İkinci Gelişi Ve Kütahya Lisesi'nde Öğretmenlere Yaptığı Konuşma İle İlgili Olarak Görgü Tanıklarından Mustafa Hakkı Yeşil İle Yapılan Söyleşi.....	175

10.2. Atatürk'ün 24 Mart 1923 Günü Kütahya Lisesi'nde Öğretmenlere Hitaben Verdiği Nutuk Orijinal Metni.....	179
10.3. Atatürk'ün 24 Mart 1923 Günü Kütahya Lisesi'nde Öğretmenlere Hitaben Verdiği Nutuk Günümüz Türkçesine Çevrilmiş Metni.....	181
11. KÜTAHYA LİSESİ'NİN VİZYONU VE MİSYONU.....	183
11.1. Vizyonu.....	183
11.2. Misyonu.....	183
SONUÇ.....	184
KAYNAKÇA.....	187
EKLER.....	191
ÖZGEÇMİŞ.....	238

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Öğrencinin	Adı Soyadı	Ekrem KAÇMAZ		
	Numarası	075214031002		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	İlköğretim Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bilim Dalı		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☒	Doktora	☐
Tezin Adı	Kütahya Lisesi ve Tarihi Gelişimi			

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Ekrem KAÇMAZ

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Öğrencinin	Adı Soyadı	Ekrem KAÇMAZ
	Numarası	075214031002
	Ana Bilim / Bilim Dalı	İlköğretim Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bilim Dalı
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tez Danışmanı	Yrd. Doç. Dr. Zekeriya BÜLBÜL
	Tezin Adı	Kütahya Lisesi ve Tarihi Gelişimi

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Ekrem KAÇMAZ tarafından hazırlanan Kütahya Lisesi ve Tarihi Gelişimi başlıklı bu çalışma 21/06/2010 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Ünvanı, Adı Soyadı	Danışman ve Üyeler	İmza
Prof. Dr. Süleyman BÜYÜKKARCI	Üye	
Yrd.Doç.Dr. Zekeriya BÜLBÜL	Danışman	
Yrd.Doç.Dr. Cemal GÜVEN	Üye	

ÖNSÖZ

Eğitim kurumlarının incelenmesi bizlere, Türk Eğitim Tarihi hakkında önemli bilgiler vermektedir. Kütahya Lisesi, idadi olarak açıldığı 1890 yılından itibaren tarihin canlı bir tanığı ve saygın bir eğitim kurumudur. Kütahya Lisesi, Kütahya'nın ilk idadisi ve en önemli eğitim kurumudur. Şu an bile tercih edilmiş olması bunun en güzel örneğidir.

Kütahya Lisesi, sadece Kütahya halkı için değil çevre il ve ilçeler için de önemli bir eğitim kurumudur. Ayrıca 100 yılı aşkın bir süredir eğitim faaliyetlerini devam ettirmesi, eğitim tarihimize ışık tutar niteliktedir. Lise, geçmişten günümüze kadar geçen sürede yetiştirdiği ve yetiştirmeye devam ettiği önemli şahsiyetlerle ülke yönetiminde sürekli rol oynamaktadır. Yılların vermiş olduğu bilgi birikimi ve araç-gereç imkanlarıyla bu okulumuz, hala halk tarafın tercih edilen ilk eğitim kurumu olma özelliğini korumaktadır.

Günümüze kadar lise hakkında bir çalışmanın yapılmaması ve böyle değerli, tarihimize ışık tutan bir kurumun tarafımızdan araştırılması sevindirici bir durumdur.

Bu araştırmanın yapılabilmesi için vesile olan, çalışmayı başından sonuna kadar takip ederek bu çalışmanın ortaya çıkmasında yardımlarını ve desteğini hiç esirgemeyen değerli danışmanım ve çok yakın gördüğüm Sayın **Yrd. Doç. Dr. Zekeriya BÜLBÜL** hocama teşekkürü bir borç bilirim. Ayrıca Kütahya için büyük bir öneme sahip olan okul hakkındaki arşiv çalışması yaparken tarafıma büyük kolaylıklar sağlayan Müdür Yardımcıları Sayın **İbrahim UYGUN** , **Ramazan ÖZDEMİR** ve **Veysel ZEYBEK** Bey'lere ve kütüphane görevlisi **Hüseyin ÖNCÜ**'ye sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Ekrem KAÇMAZ

Konya - 2010

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	Ekrem KAÇMAZ
	Numarası	075214031002
	Ana Bilim / Bilim Dalı	İlköğretim Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bilim Dalı
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☒ Doktora ☐
	Tez Danışmanı	Yrd. Doç. Dr. Zekeriya BÜLBÜL
Tezin Adı	Kütahya Lisesi ve Tarihi Gelişimi	

ÖZET

Kütahya Lisesi'nin temeli "idadi mülki" olarak 1884 tarihinde atılmıştır. Okul 1890 tarihinde öğretime açılmıştır. Okul, 1893-1894 öğretim yılında 4'ten 5'e geçenlerle beraber Beş Yıllıklı Liva İdadisi olarak eğitime açılmıştır.

Kütahya İdadisi 1913-1914 yılından itibaren Ziraat İdadisi şeklini almıştır. Ayrıca 1917 yılına kadar yatısız beş yıllık olan okul, bu tarihte hem sultaniye çevrilmiştir hem de beşi kısmı iptidai, dördü kısmı tali namıyla dokuz sınıflı leyli (yatılı) olarak açılmıştır. Kurtuluş Savaşı sırasında kapalı kalan okul, 1922-1923 yılında tekrar sultani olarak açılmıştır.

Cumhuriyetin ilanından sonra, ATATÜRK, Kütahya İline üçüncü kez geliş tarihi olan 24 Mart 1923'te okulu da ziyaret etmiş ve Kütahya Lisesi'nin öğretmen ve öğrencileri ile öğretmenler odasında sohbet etmiştir. Atatürk, Türk Eğitim Tarihimiz açısından önemli bir yeri olan "Öğretmenlere Hitabı"nı burada söylemiştir.

Kütahya Lisesi 100 yılı aşındır devam ettiği eğitim sürecinde fiziki olarak da birçok değişikliğe uğramıştır. 1964 yılında ise taş mektebe ek olarak yeni binanın inşası tamamlanmıştır. Bu süre zarfında okulda birçok kıymetli eğitimci görev yapmış ve çok değerli şahsiyetler yetişmiştir. İsmail Hakkı UZUNÇARŞILI ve Eflatun Cem GÜNEY okulda görev yapan öğretmenlerdendir.

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin	Adı Soyadı	Ekrem KAÇMAZ		
	Numarası	075214031002		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	İlköğretim Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bilim Dalı		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans ☒	Doktora	☐
	Tez Danışmanı	Yrd. Doç. Dr. Zekeriya BÜLBÜL		
Tezin İngilizce Adı		Kütahya High School and History Development		

SUMMARY

Kütahya High School was laid a foundation as a location school in 1884. High school was opened in 1890. It became five year brigade high school when 4th grade students passed 5th class in 1893-1894 education years.

It was started education as agriculture high school in 1913-1914. Also until 1917 that five years from the date on which the school has been translated as both sultaniye partial collateral on behalf of four of the five primitive partial boarding was opened as a nine classes. The school closed during liberation war was opened again as a sultani in 1922-1923.

After declaration of Republic, it was the third times that Atatürk had come in Kütahya, he visited Kütahya High School and chatted with teachers and students in 24 March 1923. He read Atatürk's "Speech to Teachers" which was very important for Turkish Education History there.

It is used for education over 100 years so its physical appearance has had same changing. Additional building was completed in 1964 after the school fire. People were grown and worked who were respectable in this school. İsmail Hakkı UZUNÇARŞILI and Eflatun Cem GÜNEY were some of them who worked there.

Tablolar Listesi

<u>Tablo Numarası:</u>	<u>Tablo Yazısı:</u>	<u>Sayfa No:</u>
Tablo-1.	Kütahya İdadisi'ndeki Yıllara Göre Mevcut Öğrenci Sayıları.....	27
Tablo-2.	1927 Programında Sınıflara Göre Haftalık Ders Saati Sayıları.....	41
Tablo-3.	1937-1938'de Genel Orta Okul Ve Liselerin Haftalık Ders Dağıtım Çizelgesi.....	43
Tablo-4.	Tüm Kollarda Ortak Okutulan Dersler Ve Ders Saatleri (1971-1972).....	48
Tablo-5.	Tüm Kollarda Okutulan Özel Dersler Ve Ders Saatleri.....	49
Tablo-6.	1981-1982'de Genel Orta Okul Ve Liselerde Haftalık Ders Dağıtım.....	50
Tablo-7.	Ders Geçme ve Kredili Sistemine Göre Ders Programları Ortak Dersler.....	53
Tablo-8.	1987 Tarihli Lise Seçmeli Dersler.....	54
Tablo-9.	Yabancı Dil Kolu Uygulaması Yapan Liselerin Haftalık Ders Çizelgesi.....	58
Tablo-10.	Kütahya Lisesi 1936-1937 Yılları İmtihan Neticeleri.....	62
Tablo-11.	Öğretmenlerin Cinsiyete Göre Dağılımı.....	110
Tablo 12.	Öğretmenlerin Branşlara Göre Dağılımı.....	112
Tablo-13.	Öğretmenlerin Branşlara Göre Sayısal Verileri.....	120
Tablo 14.	Mezunların Yıllara Göre Dağılımı.....	126
Tablo-15.	Kredili Sisteme Göre Mezun Olan Öğrenciler.....	135
Tablo-16.	Kredili Sisteme Göre Kütahya Lisesi'nin Yabancı Dil Kısmından Mezun Olan Öğrenciler.....	136
Tablo-17.	2000-2009 Yılları Arası Kütahya Lisesi'nden Mezun Olan Öğrenciler.....	137

Tablo-18. Bazı Yıllara Göre Kütahya Lisesi'nden Tasdikname Alan Öğrenci Sayıları.....	139
Tablo-19. Kütahya Lisesi'nde ÖSS'ye Giren Öğrencilerin Dağılımı.....	142
Tablo-20. Kütahya Lisesi Genel Lise Kısmı Öğrenci Adetleri.....	145
Tablo-21. Kütahya Lisesi Anadolu Lisesi Kısmı Öğrenci Sayıları.....	146
Tablo-22. Kütahya Lisesi'nin Kütüphanesinde Bulunan Kitaplar.....	151

Şekiller Listesi

<u>Şekil Numarası:</u>	<u>Şekil Yazısı:</u>	<u>Sayfa No:</u>
Şekil-1.	Öğretmenlerin Cinsiyete Göre Dağılımı.....	111
Şekil-2.	Öğretmenlerin Branşlarıyla İlgili Sütun Grafik.....	122
Şekil-3.	Öğretmenlerin Alanlara Göre Dağılımı.....	122
Şekil-4.	ÖSS'ye Giren Öğrencilerin Yerleşme Dağılımı.....	144
Şekil-5.	Üniversiteyi Kazananların Yıllara Göre Dağılımı.....	144
Şekil-6.	Kütahya Lisesi'nin Krokisi.....	160

GİRİŞ

Projenin Amacı ve Önemi

Bu çalışmada, “İdadi Mülki” olarak açılan 1884 tarihinde temeli atılan ve halkın emeğiyle 1890 yılında Kütahya’da, eğitim-öğretime açılan, ilin en eski lisesi olan Kütahya Lisesi hakkında değerlendirmeler yapılmıştır. Bu projede, Kütahya Lisesi’nin kuruluşundan günümüze kadar geçirdiği evreler ve farklı dönemlerdeki işlevleri ortaya çıkarılmak istenmektedir. Okul; Kütahya ilinin en eski lisesi olmakla beraber, Türk Eğitim Tarihi’nin canlı bir şahidi niteliğindedir. Ayrıca Türk Eğitim Tarihi hakkında bilgi veren en eski liselerdendir. Bu lisenin 100 yılı aşkın bir tarihi olması bunun en güzel kanıtıdır. Okulumuzdan bir çok sanat, siyaset ve bilim adamı yetişmiştir. Bu çalışmanın, Kütahya İli ve Türk Eğitim Tarihi’ne ışık tutacak bir eser niteliğinde olması için çaba harcanmıştır.

Projenin İçeriği ve Yöntemi

Bu çalışma; Kütahya Lisesi’nin 1884 yılında atılan temeliyle başlayarak, günümüze kadar geçen süreçteki evrelerini kapsamaktadır. Çalışmamızda, Kütahya Lisesi’nin zaman içerisindeki gelişimi, değişimi, Türk Eğitim Tarihi’ne bulunduğu katkılar ve eğitim sistemine faydaları tespit edilmeye çalışılmıştır. Ayrıca bu çalışma Kütahya Lisesi’nin tarihi dönemler içindeki durumu, okulda görev yapmış idarecileri ve öğretmen kadrosu, okuldan mezun olmuş ve Türkiye gündeminde rol oynayan kişilerle beraber okulda yürütülmüş olan ve halen devam eden eğitim-öğretim faaliyetlerini kapsamaktadır. Aynı zamanda çalışmamızda, Kütahya Lisesi’nin misyonu ve vizyonu hakkında bilgilere de yer verilmiştir. Araştırmamıza ilk önce Kütahya Eğitim Tarihi ve Türk Eğitim Tarihi hakkında bilgi veren kaynakları tarayarak başladık. Sonrasında Kütahya Lisesi arşivinde ve kütüphanelerde bulunan belgeleri inceledik. Hüdavendigâr salnamelerini okuyarak devam ettik. Gazetelerde, dergilerde ve makalelerde okulla ilgili olan bilgilere ulaştık. Kütahya Lisesi’nin kuruluşunun 100. yıldönümünde hazırlanan Kütahya Lisesi 100. Yıl Albümü’nden de oldukça yararlandık. Ayrıca okulun eski mezunlarıyla temasa geçerek, okuldaki eğitim ve öğretim faaliyetleri hakkında bilgiler aldık.

BİRİNCİ BÖLÜM

OSMANLI DEVLETİ DÖNEMİ

1. İDADI'LERİN AÇILMASI

Eğitim çalışmalarının ve etkinliklerinin düzenlenmesi ve yönetimi işi Tanzimat'tan önce Meclis-i Umuru Nafia adlı bir kuruluş tarafından yürütülüyordu(Büyükkarcı, 1998: 35). Tanzimat Dönemi Türk tarihi açısından büyük bir önem taşır. Yenileşme ve gelişme açısından Türk tarihi açısından bir dönüm noktasıdır. 3 Kasım 1839'da ilan edilen Gülhane Hatt-ı Hümayunu'nda, eğitime ve okula ilişkin tek sözcük geçmemesine rağmen, bu fermanla başlayan Tanzimat-ı Hayriye dönemi, Türkiye'de "maarif" adı altında, eğitimin çağdaş çizgide yol almasını sağlamıştır(Sakaoğlu, 1991: 71). Tanzimat'la gelen canlılık ve cesaret; eski devirlerin "hayat yok, ahiret var" yaklaşımını kırabilmiş; bu dönem hayatı öne çıkar-masa bile ahiretle eşitleyebilmiştir. Bunu, Tanzimat'ın başında toplanan Divan oturumu onurlandıran Sultan Abdülmecid'in (1839-61) orada okunan hatt-ı şerifindeki şu mesajlardan çıkartmak mümkün:

1. Eğitimde levazım-ı insaniye ilkesi (kişinin gerekli din bilgilerini öğrendikten sonra kimseye muhtaç olmayacak düzeyde bir tahsil okur-yazarlık kazanması),
2. İcab-ı akl ve hikmet ilkesi (kişinin bilim ve fen öğrenmesi, görgü ve erdem elde ederek kişiliğini geliştirmesi, bilgili olması).

Denilebilir ki bu, bizde ilk kez ortaya konan bir eğitim prensibidir(Sakaoğlu, 1991: 71).

Tanzimat maarifinin getirdiği yeniliklerin başında "mektep" denen kurumun sadece İstanbul için gerekli olmadığı, ülkenin her yanında eğitime muhtaç çocuklar ve gençler bulunduğu gerçeğinden hareketle önce büyük vilayet merkezlerinde olmak üzere taşrada da okullar açılması gelir. Yani eğitimin yaygınlaştırılması ilkesi de bir Tanzimat düşüncesidir. Kızların eğitimi, sıbyan mekteplerinin ıslahı, usul-i atika denen eski öğretim metodlarının yerine usul-i cedide (modern eğitim)

metodlarının benimsenmesi,(Binbaşı, 2005: 469) idadiye, sultani, daru'lmuallim denen ve öğretimin rüşdiyeden sonraki aşamalarının açılması bu dönemdedir(Sakaoğlu, 1991: 71-72).

Milli Eğitim Sözlüğümüze birkaç anlamda girmiş olan “İdadi” deyimi bir orta öğretim kurumu hüviyetiyle tutunması, 1869 tarihli Maarif-i Umumiye Nizamnamesi ile olmuştur(Koçer, 1987: 130; Unat, 1964: 42). Önceleri Harb Okulu ve Askeri Tıbbiye'ye girmek isteyen gençlerin eksik bilgilerini tamamlayarak, onları bu okulların programlarını takip edebilecek bir seviyeye ulaştırmak amacıyla açılan hazırlama sınıflarına bu isim verilmiştir(Koçer, 1987: 130). İdadi kelimesi orta tahsili veren mektepler için kullanılan bir tabirdir. İdadi'nin lügat manası; hazırlamaktır(Pakalın, 1946: 34). Kendinden üstün bulunan herhangi bir mektebe talebe hazırlayan ve yetiştiren mekteplere denilmiştir. Bu tabir ilk defa 1838 yılında rüştiye mektebi açılmak istenildiği zaman onlara talebe yetiştirecek olan sıbyan mekteplerine idadi adı verilmiştir(Pakalın, 1946: 34; Bilim, 1984: 63; Ergin, 1977: 417). Osmanlı eğitim sisteminde görülen eksikliklerin ve hataların giderilmesi; Osmanlı eğitim sisteminin bir bütün olarak oluşturulması için hazırlanan Maarif-i Umumiye Nizamnamesi'nde idadi, orta öğretimin bir basamağı olarak kabul edilmiş ve bu tarihten itibaren Cumhuriyetin ilanına kadar bu niteliğini devam ettirmiştir(Aydemir, 2006: 2).

İdadilerin açılmasına; yükseköğretime öğrenci hazırlamada karşılaşılan zorluklar nedeniyle ihtiyaç duyulmuştur. Bu durum 1869 tarihli Maarif-i Umumiye Nizamnamesi hakkında yazılan mazbatada şu şekilde belirtilmiştir: " ... *belki ileride ulum-u aliye mekatibinin teksiri iktiza eyleyeceği ve şunda olsa olsa Rüşdiye mekteplerinin fevkinde ve Mekatib-i Sultaniyenin madunda idadiye mekteplerinin küşadı muhtacı bahis olabilir ise de Mekatib-i Rüşdiye'de her sınıf tebaanın etfalinin mebadi-i ulum-u diniyesi tedris olunması lazım gelmesinden dolayı bu nevi mekteplerin her cemaat için başka başka teşkili muktezi olmasına ve Mekatib-i Sultaniye'nin ekseri tedrisatına mahal-i talim olmak ve hem de Sunuf-u tebaa etfalinin muhtedilen tahsil-i maarif tarikine sevki ve o cihetle beyinlerinde itilaf ve*

muhadenetin tahkimi kazasiyesi istihsal olunmak için mekatib-i idadiyenin ihdası elzem olduğu ...”(Unat, 1964: 93)

Bu düşüncelerden dolayı 1869 Nizamnamesi'nde idadi okullarına da yer verilmiş ve bu açılacak yeni okullar şu şekilde tanzim edilmek istenmiştir:

1. İdadi okulları, rüşdiyelerden mezun olan müslim ve gayr-i müslim çocukların bir arada öğretim yaptıkları yerdir.
2. 1000 haneden fazla nüfusu bulunan yerlerin önemine göre seçilecek her kasaba da birer idadi okulu yapılacaktır.
3. İdadilerin yapım masrafları, öğretmen ve hademe maaşları ve diğer giderleri vilayet maarif idaresi sandığından karşılanacaktır(Sakaoğlu, 1991: 94).
4. Her idadinin muavinleriyle beraber altı öğretmeni bulunacaktır.
5. Her idadinin yıllık tahsisatı, personel giderleriyle birlikte 80.000 kuruş olacaktır.
6. İdadilerin öğretim süresi üç yıl olacaktır(Aydemir, 2006: 3).

1869 tarihli Maarif-i Umumiye Nizamnamesi ile müslim ve gayrimüslim Osmanlı tebaasını birbirine kaynaştırmak ve müşterek bir kültürle yetiştirmek düşüncesiyle dört yıllık rüşdiyelerin üstünde öğrenim süresi üç yıl olacak ve sancak merkezlerinde açılacak çift öğretim dili bulunan bir okul tipi düşünülmüştür. Bununla birlikte orta öğretimin süresi, rüşdiye ile birlikte yedi yıla çıkarılmış ise de, bu tasavvur bir süre kağıt üzerinde kalmış ve ancak İstanbul'da Dar-ili Maarif'in yerinde ilk Mülki İdadi (19 Aralık 1873)(Mahmud, 2002: 138; Koçer, 1987: 101; Akyüz, 2006; 153) ve vilayetlerde de iki sene sonra Mora Yenişehirinde ilk İdadi açılabilmiştir(Koçer, 1987: 130; Akyüz, 2006: 153; Unat, 1964: 44; Kodaman, 1999: 117;Aydemir, 2006: 6). Bütün vilayet merkezlerinde rüşdiye ile birlikte yedi ve sancak merkezlerinde rüşdiye ile birlikte beş senelik İdadilerin yaygın bir halde açılabilmesi ise, ancak 1882 -1890 yıllarında Mustafa Nuri Paşa ve Münif Paşa zamanında kabil olmuş ve böylece gelişen orta öğretim ilçe ve büyük bucak

merkezlerine kadar yayılan rüşdiyelerle birlikte şehir ve kasaba halkı arasında yüksek öğretim için öğrenci hazırladıkları gibi, serbest meslekler, mahalli ve resmi hizmetler için de memur yetiştiren kaynaklar vazifesini görmeye başlamıştır(Koçer, 1987: 130-131; Binbaşı, 2005: 62).

İdadilerin ilk yıllarında uyguladıkları programa henüz kaynaklarda rastlanılmamıştır. Bunu şimdilik 1869 tarihli Maarif-i Umumiye Nizamnamesi'nin bu tip okullara ait gösterilen dersleri kabul etmekteyiz. İdadilerde uygulanan ilk dersler ve haftalık ders saatleri; Türkçe Kitabet ve İnşa (Türkçe Kompozisyon), Fransızca, Kavanin-i Osmaniye (Osmanlı Kanunları), Mantık, İlm-i Servet-i Milel (iktisat), Coğrafya, Tarih-i Umumi (Genel Tarih), İlm-i Mevalid (Tabiat Bilimi), Cebir (Matematik), Hesap (Aritmetik) ve Defter Tutma, Hendese (Geometri) ve İlm-i Mesaha (Alan Ölçümü), Hikmet-i Tabiye (Fizik) , Kimya ve Resim(Mahmud, 2002: 412; Sakaoğlu, 1991: 105). 7 yıllık idadilerin her sınıfı için haftalık toplam ders saatleri; Birinci sınıf (17), İkinci sınıf (20), Üçüncü sınıf (24), 4-5-6. sınıflar (25), Yedinci sınıf (23) olarak uygulanmaktaydı(Sakaoğlu, 1991: 112). Fakat bunun yetersizliğini gidermek ve öteki öğretim basamaklarında uygulanan programlarla bağlantısını sağlamak üzere, özel bir komisyona hazırlattırılan ve 13 Haziran 1892 tarihinde kabul olunan program, ikinci Meşrutiyet devrinde lise ve sancak idadileri için yeni kabul olunan programlara kadar, genel olarak yukarıdaki dersler bu okulların öğretimine esas teşkil etmiştir. İlk üç sınıfı, rüşdiye sınıflarını da kapsayan bu programın beşinci sınıfa kadar olanı gündüzlü sancak idadilerine mahsus bulunuyor, son iki sınıfın eklenmesiyle de yedi yıllık yatılı vilayet idadileri, orta öğretimi tamamlamış bulunuyordu(Binbaşı, 2005: 469). Bazı büyük şehirlerde ayrı binalarda müstakil rüşdiyeler mevcut olduğu için, bunlarda sadece son dört sınıf bulunmakta idi. Bazı öğrencisi az merkezlerde müstakil rüşdiyeler kaldırılarak, idadilerle birleştirilmiştir. Fakat bu teşkilat ve programın pek akademik oluşunun ve mesleğe yöneltme bakımından eksikliklerinin bir süre sonra dikkati çektiğini ve 1902 de il merkezlerindeki yatılı idadilerin temel derslerle birlikte okutulmak ve öğrenim süresi ziraat için altıya indirilmek, diğerleri için sekize çıkarmak suretiyle bir kısmına ziraat, bir kısmına ticaret ve sanayi şubeleri, bir kısmına da her iki şubenin birden ilavesi suretiyle muhtelif gayeli öğrenim kurumları haline getirildikleri

görülmektedir. Ancak bu teşebbüsten umulan sonuç alınamamış olacak ki, 1906 yılında okullar tekrar eski durumlarına dönüştürülmüş ve öğrenim süresi yine yedi yıl olmuştur(Koçer, 1987: 131).

II. Abdülhamid'in 33 yıllık saltanatı (1876-1908) boyunca giderek ağırlaşan özgürlük kısıtlamaları, sansür ve baskı, dönemin eğitiminde de yaşanmıştır(Sakaoğlu, 1991: 99). Ama Maarif Nazırı Saffet Paşa'nın (1814-1883) hazırladığı 1869 Maarif-i Umumiye Nizamnamesi'ne hayatîyet ve işlerlik kazandırma çabaları da aralıksız sürmüştür. Toplumsal çalkantıların, ulusçu hareketlerin eğitimi de etkilediği göz ardı edilemez. Başka bir nokta, artık eğitim ve öğretim sadece İstanbul için değildir. Her tarafta bir eğitim seferberliği yaşandığı gözlenir(Sakaoğlu, 1991: 99). Bunda ise halkı uyandırmak amacıyla beraber, devletin en uzak köşelere kadar, merkezi otoritenin uzantılarını götürmek, bir anlamda bürokrasiyi ve resmi kurumlaşmayı yaygınlaştırmak düşüncesi egemendir. Uzun zaman rağbet görmeyen idadilerin bu dönemin sonlarında il merkezleri ile büyük kazalarda açılması ve bunlar için görkemli binalar yapılması eğitimin öneminin anlaşılmasından kaynaklanmaktaydı (Binbaşı, 2005: 62).

Maarifin belirli, düzenli ve yeterli gelir kaynakları yoktur. Hayır, hasenat, salma paralarının bir kısmı, yıkılmış vakıfların gelirleri, velilerden toplanan yardımlar, kurban derileri, fitreler vb. gibi gelir kaynakları okulların kurulması için yeterli değildi(Sakaoğlu, 1991: 113) Daha önce Menafi Sandıkları için Aşara 1/10 oranında eklenen vergi, 1/7,5'a yükseltilmiş, bunun 1/3'ünün maarife, 2/3'ünün de Menafi Sandıklarına ayrılması kurallaştırılmıştır. Bu sistem ve halk tarafından yapılan yardımlar sayesinde 1889-1890 yıllarında Mamuret'ül Aziz (Elazığ), Gelibolu, Bolu, Trabzon, Hanya'da okullar açılmıştır(Kodaman, 1999: 119; Sakaoğlu, 1991: 110). Kütahya Lisesi de bu dönemde açılan bir eğitim kurumudur.

Bu dönemde açılan okulların temelde "Osmanlıcılık" ilkesine dayanmaktadır(Sakaoğlu, 1991: 75). Bu yıllarda ülkenin bir çok yerinde okullaşmanın temel amacı Müslim, gayrimüslim her kim olursa olsun buralarda aydınlanıp Osmanlıcılık bilincine erişecek bireylerin yetişmesini sağlamaktır. Bu düşünce sistemi 1912 yılındaki Balkan Savaşına kadar devam etmiştir, bu tarihten

itibaren yerini Ziya Gökalp'in öngördüğü milli eğitim düşüncesi Osmanlıcılık ilkesinin yerini almıştır.

Sayıları az da olsa; pencerelerinden bol ışık alan, geniş, çok derslikli, bahçeli, kütüphaneli, birkaç hocalı, yöneticili yeni okul binaları; bunları donatan sıralar, yazı tahtaları, araç gereçler; ileri öğretim teknikleri; irdeleme, kıyaslama, tartışma metodlarının dört yüzyıllık bir aradan sonra eğitimle buluşması; gözlem ve tümevarım gibi o güne kadar hiç duyulmamış metodların da ortaya atılması; nizamnameler (yasa geçerliliğinde tüzükler), talimatnameler (yönetmelikler) çıkartılması; öğrencilere özel kılık-kıyafetler öngörülmesi; padişahın, çarşı esnafına kadar herkesin maarifle ilgilenmesi; muallim, mektep, defter, kalem, tebeşir vb.nin (Sakaoğlu, 1991: 75). güncellik kazanması bu dönemlerde okulların açılmasının ve ülkede yaygınlaşmasının sonuçlarındandır. Ancak hocaların çoğu, doğru dürüst ilkökul öğrenimi bile almamış, pedagoji bilmeyen kişilerden oluşmaktaydı. Halk, onların sertliklerini sever. Dar'ülmuallemi bitirenlerin bile bilgileri ve pedagojik yeterlikleri tam değildir. Maarif Nezareti'nin 7 Nisan 1900 tarihli genelgesinin şu paragrafı, öğretmenler için bir yargıda bulunmaya yetiyor: "*Muallimlerin zamanında derslerine devam ve hakkıyla ders vermedikleri, taşra okullarında (rüşdiye ve iptidaiye) bazı öğretmenlerin, şurada burada vakit geçirdikleri, mektebe geç geldikleri, erken ayrıldıkları, görev dışı işlerle uğraştıkları, okula gelseler bile öğretime ve eğitime gereği kadar özen göstermedikleri... Bazılarının ise ticaretle uğraştıkları*"(Bkz. Maarif Salnamesi, 1319; 25). anlaşılmaktadır.

Bir çok kaynakta idadilerin eğitim ve öğretim kadrolarından bahsedilmemektedir. Bu okullarda medreseli, subay kökenli veya Rüşdiye öğretmenleri ders vermekteydi(Bilim, 2002: 256). Bu durum doğal olarak eğitimden uzak bir görünüm sergilemekteydi ve eğitimin sadece öğrenciyi disipline etmekten geçtiği sanılmaktaydı.

2. KÜTAHYA İDADI'SİNİN AÇILMASI

Kütahya İlindeki en eski orta öğretim kurumu ve lisesi olan Kütahya Lisesi'nin temeli "idadi mülki" olarak 1884 tarihinde atılmıştır. Okulun yapımına 1884 yılında Mutasarrıf Tevfik Paşa zamanında başlanmıştır(Özden vd., 1998: 89). Hacı Yusuf isminde temiz ve uyanık bir Türk'ün reisliği altında 1886 yılında teşekkül eden hususi bir komisyon bu uğurda faaliyete geçmiş; halkın para ve emek, madde ve malzeme gibi her türlü alaka ve yardımını temin ederek, hükümet tarafından da 1000 lira kadar yapılan yardım sayesinde okulun yapım işlerini sürdürmüştür(Yücel, 1994: 510). Üç yıl sonra Mutasarrıf Haşim Paşa'nın gayretiyle tamamlanan "Taş Mektep", 12 Ocak 1890 yılında Liva İdadisi olarak hizmete açılmıştır(Özden vd., 1998: 89; 100.Yıl Albümü, 1990: 11). İlk üç sınıfı "Rüştiye" derecesinde olduğu için mevcut rüştiye talebesi bu binaya ve bu sınıflara nakledildiği gibi Mektebi Rüştiye'nin o seneki mezunları ile de dördüncü sınıfı teşkil edilmiştir(Yücel, 1994: 510).

1893-1894 ders yılında 4'ten geçenlerle, 5'nci sınıfı da vücuda getirilerek "Beş Sınıflı Liva İdadi"si olarak teşkilat tamamlanmıştır(Yücel, 1994: 510). Okulun beş sınıflı olmasının nedeni Kütahya Vilayeti; Osmanlı Devleti zamanında Liva statüsünde olduğu için beş yıllık gündüzlü olarak açılmıştır. İdadi, beş yıllık Liva İdadisi olduğundan yüksek öğrenime geçiş zordu. Bu yüzden idadi ilk yıllarda bölgenin işlerini idare edecek, imarını sağlayacak adam yetiştirmektedir(Ergün, 1996: 218). Bu uygulamadan daha sonraki yıllarda vazgeçilerek Leyli (yatılı) uygulamaya geçilmiştir. İdadinin ilk yıllarında, dersler din ve ahlak ağırlıklı idi. Müdür olarak ilk defa Enver namında bir zat gönderilmiş, bundan sonra sırası ile Abdürrazak, Yunus, Abdullah Feyzi, Osman Nuri, Muharrem, Abdullah ve Nesih beyler bulunmuşlardır(Yücel, 1994: 510; Özden vd., 1998: 89; 100.Yıl Albümü, 1990: 11).

1913-1914 ders yılından itibaren Ziraat İdadisi şeklini almış, ilk sınıfı ihzari sayılarak son iki sınıfı da umumi ve zirai olmak üzere iki şubeye ayrılmıştır(Yücel, 1994: 510). Ziraat İdadilerinde kültür derslerinden sonra Ziraat-i Umamiye ve Hususiye; meyvecilik, sebzeçilik, bağcılık, servet-i ziraiye (ziraat iktisadı), zirai

muhasabe, zirai inşaat ve hendese, genel baytarlık ve böcekçilik, sütçülük, arıcılık gibi ziraatla ilgili derslerin tatbikatları yapılmaktaydı(Hüdavendigâr Salnamesi, 1308; 597). Ayrıca bölgenin tarımsal ekonomisi üzerine öğrencilere uygulamalarda yaptırılırdı. Mektebin bu devresinde müdür olarak Halil İbrahim Bey çalışmıştır.

Okul 1917- 1918 ders yılında sultanîyeye çevrilmiştir. Beşi kısmı iptidai, dördü kısmı tali namıyla dokuz sınıflı olarak açılmıştır(Yücel, 1994: 511). Ancak bu uygulama İstiklal Harbi nedeniyle sadece bir yıl sürmüştür. Ayrıca 1917 yılı itibarıyla okulda pansiyon açılarak leylî (yatılı) teşkilatına geçilmiştir..

Okul binası ulusumuzun kurtuluşu olan İstiklal Harbi'nde millî alay kumandanlığı ve askeri hastane olarak kullanılmış, işgal esnasında kapalı kalmıştır. Bu yönüyle okul memlekete sadece eğitim yönüyle değil her açıdan faydalı olmuştur. İstiklal Harbi sırasında birçok öğrenci, tüm yurttaki olduğu gibi canını vatan uğruna feda etmiştir.

Kurtuluşun sonra, 1922-1923 ders yılında yine eskisi gibi sultanî olarak açılmış ve istiklal heyecanı içinde çalışmaya başlamıştır. Sultanî teşkilatı sırasında Ahmet Faik, Mehmet Emin müdürlük yapmışlardır. Cumhuriyetin ilanından sonra, Mustafa Kemal ATATÜRK, Kütahya İline üçüncü kez geliş tarihi olan 24 Mart 1923'te okulu da ziyaret etmiş ve Kütahya Lisesi'nin öğretmen ve öğrencileri ile öğretmenler odasında sohbet etmiştir. Atatürk, Türk Eğitim Tarihimiz açısından önemli bir yeri olan "Öğretmenlere Hitabı"nı burada söylemiştir(Bkz. s.179). Vatanımızı düşman işgalinden kurtaran, Cumhuriyetimizi kuran, hem İstiklal Savaşının hem de çağdaşlaşma savaşının lideri olan Mustafa Kemal ATATÜRK konuşmasında; asker ordusunun başarılarının köklü sonuçlar vermesinin ancak "İrfan Ordusu"nun gayretleri ile gerçekleşebileceğini belirtmiştir. Okulun yüzüncü kuruluş yıldönümünde, Atatürk'ün çay sohbetinde bulunduğu öğretmenler odası eğitim müzesi haline getirilerek, öğrencilerin, memleketin ve okulun tarihini öğrenmeleri, gelecekte başarılı olmak için kendilerinde güç bulmaları hedeflenmiştir.

1923 – 1924 Öğretim Yılı'nda İptidai (İlkokul) kısmı kaldırılarak üç sınıflı hale getirilen okul, 1933 yılında liseye dönüşmüş ve üç ay sonra 4 Aralık 1933'te bir

yangın felaketine uğrayıp ahşap kısmı tamamen yanmış, yalnız yontma taştan yapılma kalın dış duvarları kalmıştır(Özden vd., 1998: 89). Bu yangında hiçbir evrak kurtarılamamıştır. Yangınla ilgili 1940-1941 öğretim yılı mezunlarından İ. Hakkı YÜCEL'in söyledikleri olayı algılamamıza yardımcı olacak niteliktedir; “...Okullar yeni açılmış, orta okula ilk kez başlamıştım. O zaman bu liseye tam mektep diyorlardı. Sınıfımız merdivenlerden çıkınca sağda tam karşıda idi. Muhittin hocamız ders veriyordu.

Birden koridorlardan yüksek sesler gelmeye başladı. Hoca da dışarıyı dinletmemek için sesini daha da yükseltmişti. Birden çocuklar hocam yangın var galiba diye seslendiler. Birden kapı açıldı coğrafya hocası Mehmet Bey dışarı dışarı diye bağıryordu. Hepimiz dışarıya hücum ettik. Çatıdan çatırtılar geliyor, koşuşanlar, bağıraşanlar, koridorlar ana baba günü. Biz alt merdivene gelmiştik ki birden aklıma geldi, çantamı sınıfta bırakmıştım.”

“Kalabalığı yarararak çıktım sınıfa girdim. Tavanda yer yer alevler görünüyordu. Çantamı kaptığım gibi tekrar aşağı indim. Hükümet bahçesine çıktığımda bütün bina, taş mektebimiz, sınıfımız alevler içinde idi.” Bu heyecanı ve korkuyu ve paniği 11 yaşında geçirmeme rağmen hiç unutamam.” Kütahya Lisesi bu yangından sonra 1937–1938 Öğretim Yılı'na kadar eğitim ve öğretime, Özel İdare Pansiyonu'nda ve Gazi Kemal İlkokulu'nda devam edilmiştir.

Kütahya Lisesi 30 Nisan 1938'e kadar bu şekilde çalışmıştır. 1926 senesinde çıkarılan 819 numaralı kanunla her vilayetin kendi bütçesinden % 10 nispetinde(Bkz. Muallim Mekteplerine Muavenet Hakkındaki 22.04.1926 Tarih ve 819 Numaralı Müzeyyel Kanun, İlan Tarihi, 02.06.1926: 338). ayırdığı ve halkın yaptığı yardımlarla elde edilen 52 bin liralık tahsilatla yanık binanın betonarme olarak tamerine, daha doğrusu yeniden inşasına girişilmiştir. Böylece lise ancak 1 Mayıs 1938'de asıl binasına taşınabilmiştir(Yücel, 1994: 511).

Okul binası zamanla yetersiz kalmıştır ve sonucunda, ortaokul sınıfları 1960 yılında Belediye Binası'nın bodrum katında öğrenim görmeye başlamıştır. Bunun üzerine Kütahya Eğitim Kurumları Yaptırma Derneği'nin gayretleri ve Kütahya

Valisi Ertuğrul Süer'in çalışmaları sonucunda ek binanın yapımına başlanmıştır. Yeni bina adıyla yapılan ek bina, öğrenci velilerinin ve halkın yardımıyla tamamlanarak, " Taş Mektep"e bağlanmıştır. Yeni bina 16 Mart 1964'te Öğretmen Okulları'nın kuruluş yıldönümünde eğitim ve öğretime açılmıştır(kutahyalisesi.k12.tr/sayfaid=1, 2010). Bundan sonraki süreçte Taş Mektep, Ticaret Lisesi, Akşam Ortaokulu, Akşam Ticaret Lisesi olarak hizmet vermiştir.

1993-1994 öğretim yılında ortaokul kısmı kaldırılmıştır. 1993-1994 yılında başlayan Yabancı Dil Ağırlıklı Lise uygulamasıyla beraber lise farklı bir statü kazanmıştır. Bu uygulamaya 2007-2008 yılında son mezunlarıyla beraber son verilmiştir. Lise 2009-2010 öğretim yılı itibariyle Anadolu Lisesine dönüştürülmüştür. Okul şu an "Taş Mektep" denilen eski bina ile birlikte 1964 yılında hizmete açılan "Yeni Bina" olarak adlandırılan binada Anadolu Lisesi olarak eğitim ve öğretimini sürdürmektedir.

Kütahya Lisesi'nin Türk Eğitim Tarihinde önemli bir yeri olmasına karşın, lise hakkında yeterli araştırmaların yapılmaması, bazı idarecilerin okulun önemini kavrayamamasından dolayı bir çok evrağın atılması ve 4 Aralık 1933 yılında çıkan yangın yüzünden Kütahya Lisesi hakkında fazla bir belge ve bilgiye sahip değiliz. Arşiv belgelerindeki, salname ve yıllıklardaki, okul kütük defterlerindeki ve bazı kaynaklarda yer alan çok az bilgi dışında ayrıntılı bir kaynak mevcut değildir. Bu nedenler Türk Eğitim Tarihine ışık tutan kurumlardan birisi olan Kütahya Lisesi'nin önemi ve değeri hakkında yeterince bilgiye ulaşmamızı engellemektedir.

3. İDADI'DEKİ EĞİTİM-ÖĞRETİM FAALİYETLERİ

Tanzimat'tan sonra bir çok alanda gerçekleşen dönüşüm ve değişim, eğitim alanında da kendini gösterdi. Yeni okullar açıldı, eğitim sistemi değişti. Okul öncesi çocukların devam ettiği sıbyan mekteplerinin haricinde, ilkokul seviyesinde eğitim veren ve "iptidai" adıyla anılan okullar açıldı. Ayrıca lise dengi olan "idadi" mektepleri devreye girdi. 1845 tarihli Temettuat Defterleri'nde, şehir sakinleri arasında "talebe-i ulüm" ve "muallim-i sıbyan" statüsündeki şahıslara sıkça rastlanması, yüzyılların bir getirisi olarak Kütahya'da ilim için uygun bir ortamın meydana geldiğini göstermektedir(Dadaş vd., 2002: 24). Bugünkü lise ayarında bir okul olan Kütahya İdadisi "Kütahya Mekteb-i İdadi Mülkiyesi" ismiyle eğitime başlamıştır(Hüdavendigâr, 1310: 478).

3.1 Ders Dağılım Cetvelleri ve Müfredat Programları

İdadiler için düzenlenen ilk müfredat programı Saffet Paşa'nın zamanında hazırlanmış olup 1869 tarihli Maarif-i Umumiye Nizamnamesi'nde belirtilmiştir. Bu müfredat programı zamanla bazı değişikliklere uğramıştır. Gelişen ve değişen dünyaya ve ülkemize ait dersler konulmuş, önemini yitiren konularla ilgili dersler kaldırılmıştır. Maarif-i Umumiye Nizamnamesi'ne göre Rüşdiye okullarını bitirenlerin 3 yıl daha devam edilecek olan idadilerdeki okutulacak dersler şunlardır:(Aydemir, 2006: 11)

Mükemmel Türkçe, Kitabet ve İnşa,

Fransızca,

Kavanin-i Osmaniye,

Mantık,

Mebadi-i İlmi Servet-i Milel,

Coğrafya,

Tarih-i Umumi,

Cebir,

Hesap ve Defter Tutma Usulü,

Hendese ve İlmi Mesaha,

Hikmet-i Tabiiye,

Kimya,

Resim.

Bu dersler ayrı zamanlara bölünmüştür. Eğer değiştirilmesi gerekirse Maarif Nezaretine sorulacaktır(Yücel, 1994: 145; Akyüz, 2006: 153). Kütahya İdadisi'ndeki 1897 tarihli ders programında ise aşağıdaki dersler bulunmaktadır;(Hüdavendigâr, 1313).

Fransızca,

Arapça,

Farsça,

Coğrafya,

Tarih,

Hesab-ı Hendese (Matematik),

Usul-i Defteri (Muhasebe),

Malumat-ı Nafia (Faydalı Bilgiler-Genel Kültür),

Ulum-ı Diniye (Din Dersi),

Hüsn-i Hat (Güzel Yazı),

Lisan-ı Osmani (Osmanlıca-Türkçe),

İnşa ve Kitabet (İmla ve Kompozisyon)

Resim dersleri okutulmuştur.

Aşağıda muhtelif yıllara ait idadilerin tümünde okutulmuş olan ders dağılımı ve program cetvelleri sunulmuştur(Kodaman, 1999: 131-133; Yücel, 1994: 141-149).

İdadi 3. Sınıf Dersleri

Dersler	1310 1894	1312 1896	1314 1898	1315 1899	1318 1902	1319 1903	1320 1904	1324 1908	1326 1910	1327 1911
Türkçe	3	3	4	3	3		3	3	3	2
Fransızca	4	3	3	3	3	3	3	3	2	2
Tarih-i Osmani		2	2	2		2				2
Hendese	2	2	2	1		1	1	1	1	1
Resim	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Arabi	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Hesab	2	2	2	2	2		2	2	2	2
Coğrafya	2	2	2	2	2		2	2	2	2
Hüsn-i Hat	1	1	1	1		1	1	1	1	1
Farisi	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1
Ulum-ı Diniye	2	2				2	2	2	2	2
İlm-i Eşya			1	1		1	1			
Malumat-ı Nafia		1	1							
Coğrafya-i Osmani						2	2			
Tarih	2		2	2				2	2	2
Maa Tecvit Kur'an-ı Kerim			2	3				3		
Malumat-ı Nafia ve Hıfzıssıhha			1							
Kozmoğrafya				1						

İdadi 4. Sınıf Dersleri

Dersler	1309 1893	1310 1894	1312 1896	1314 1898	1315 1899	1318 1902	1319 1903	1320 1904	1321 1905	1324 1908
Türkçe	2	2	3	3	2	2	3	3	3	3
Fransızca	3	5	3	3	3	3	3	3	3	3
Tarih-i Osmani	1	2	2	2	1	1	1	1	1	1
Hendese	2	2	2	2	1	1	1	1	1	1
Resim	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Arabi	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2
Hesab	3	3	2	2	2		2	3	2	2
Coğrafya	2	2	2	2	2		2	2	2	2
Hüsn-i Hat	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Farisi	2	2	1	1	2	2	2	2	2	2
Usul-i Defter				1	1					
Ulum-ı Diniyye		2		2		2	2	2	2	2
Tarih		2		2	2					2
Maa Tecvit Kur'an-ı Kerim				2	3					
Malumat-ı Nafia ve Hıfzıssihha				1						
Ahlak					1					
İlm-i Eşya					1					
Ulu m-ı Diniye ve								3		

İdadi 6. Sınıf Dersleri

Dersler	1309 1893	1312 1896	1314 1898	1315 1899	1318 1902	1319 1903	1320 1904	1321 1905	1325 1909	1326 1910
Kitabet-i Resmîye			1	1		1	1	1	1	
Ahlak			1	1						
Hüsn-i Hat				1			1	1	1	1
Mevalid			2	2						
Jimnastik										1
Malumat-ı Zirai						2	2			
Usul-i Defter						1	1	1	1	1
İlm-i Kavani										2
Mufassal Tarih-i İslam ve Osmanî						2	2			
Felsefe										3
Ulum-ı Diniye ve Ahlakiye							3			
Hendese-i Resmîye										1
İlm-i Ahlak										1
Maa Tecvit Kur'an-ı Kerim			2	3						
İktisat										1
Edeb ve Ahlak			2							

Tatbikat ve Tecrübi Fenniye										2
Edebiyat ve Kitabet-i Resmiye				2						
Fransızca	4	4	4	4	4	3	3	3	3	3
Tarih-i Osmani	1	1	1	1	1			1	1	1
Kavani	2	2	2	2	2		2	2	2	2
Kimya	1	1	1	1	1			1	1	1
Cebir	2	2	2	2			2		2	2
Hendese	2	2	2	1	2		2	2		2
Resim	1	1		1			1	1	1	1
Türkçe										2
Coğrafya	2	2	2	2	2	2	3			2
Hikmet-i Tabiiye ve Kitabet		3	3					2		1
Arabi		1	1	1	1	1	2		1	1
Ulum-ı Diniye		1				1	1		1	1
Hat										1
Almanca veya										2
Hülasa-i Kavani				1						
Cebir ve Müsellesat				2						

Yukarıdaki tablolarda hem Kütahya İdadi'si imtihan cetvellerindeki ve Hasan Ali YÜCEL'in "Türkiye'de Ortaöğretim" adlı kitabındaki bilgilerle karşılaştırma yapılarak hazırlanmıştır.

Bu tablolar incelendiği zaman hemen fark edileceği gibi bu müfredat programları zaman içerisinde çok büyük değişikliklere uğramış; kimi dersler eklenmiş, kimileri çıkarılmış kimi ise çıkarıldıktan belli bir süre sonra tekrar uygulanmaya konulmuştur. Kütahya İdadisi'nin Maarif-i Umumiye Nizamnamesinin ilanından yıllar sonra açılması nedeniyle nizamnamede belirtilen derslere göre büyük farklar oluşmuştur. Nizamnameye göre en büyük fark ise; Arabi, Farisi, Akaid, Ulum-u Ahlak, Ulum-u Diniyye, Kur'an-ı Kerim gibi ağırlıklı olarak dini içerikli olan derslere ek olarak Hüsnu Hat, Malumat-ı Fenniye, İlm-i Eşya gibi derslere de yer verilmesidir. Cumhuriyetin ilan edilmesinden sonra din dersleriyle ilgili olarak yapılan değişiklikler hakkında ilerleyen bölümlerde bilgi verilmiştir.

Genel olarak idadilerin tümünde uygulanan ders programları ve yapılan önemli değişiklikler şöyledir(Aydemir, 2006: 25).

a) Genel olarak bakıldığı zaman uygulanan dersler farklı tipte insan modeli yetiştirmek yerine; Rüştüyeler ve yüksek öğrenim arasındaki farkı kapatmaya yönelik derslerdir. Zaman içerisinde değişen ihtiyaçlara göre bazı dersler kaldırılmış, bazılarının ders saatlerinde azalma veya artma olurken bazı dersler ise birleştirilmiş veya bölünmüştür. Genellikle idadilerin ilk yıllarında din ağırlıklı eğitim idadilerde çoklukla verilmiştir.

b) 1317-1318 (1901-1902) yılları arasında müfredat programında büyük değişiklikler yaşanmış, programı deneme süreci yaşanmıştır(Aydemir, 2006: 25).

c) Genel olarak idadilerin çoğunda açılan ziraat sınıfları ile 1914-1915 (1330-1332) Kütahya İdadisi'nde de açılmış ancak kısa bir süre sonra kapanmış ve idadi programlarındaki mesleğe yönelik düşünceler de başarısız olmuştur.

ç) İlk idadilerin müfredat programları hazırlanırken; kuruluş felsefesine uygun olması amaçlanmıştır. Bu düşünce ise; Osmanlı tebaası içindeki Müslüman ve

gayrimüslim çocuklarını bir arada okumalarını sağlayarak, Osmanlıcılık düşüncesinin sağlam bir şekilde gelişmesini oluşturmaktı. Bu amaç nedeniyle din dersleri ikinci plana itilmiş, genel kültür derslerine önem verilmiş idi. Ancak bu durum; kısa bir süre sonra Müslüman ahalinin okula pek ehemmiyet vermemesi sonucunu doğurdu. Halk hala din eğitimi verilen klasik eğitim kurumlarına rağbet etmeye devam etmekte idi. Bunun sonucunda açılan bazı idadi okulları öğrenci yetersizliği nedeniyle kısa sürede kapanmıştır.

d) Müfredat programlarında gayrimüslim ahalinin din hassasiyeti göz önünde bulundurulmuş, bunların çocuklarının İslamiyetle alakalı derslere (Akaid, Ulum-ı Diniye, Kur'an-ı Kerim, Maa Tecvit) girme zorunluluğu bulunmamıştır.

Tablolarda görüldüğü üzere; bazı derslerin özellikle, H. 1315 (M.1899) yılından sonra farklılaşmanın daha çok olduğu görülmektedir. Bunun nedeni ise; yerel yöneticilerin halkın istekleri ve imkanlar nedeniyle farklı ders tercihleridir. Aynı zamanda değişen ülke şartları da bazı derslerin görülme zorunluluğunu gerektirmiştir.

Birinci sınıflarda uygulanan programa baktığımızda genel itibariyle kültür derslerinin okutulduğunu görmekteyiz. Bunun yanında öğrencilerin dinlenmelerini amaçlayan dersler programa 1327 (1911) yılından sonra girmiştir. (Ulum-ı Tabiiye, Malumat-ı Medeniye, Jimnastik) Kuran-ı Kerim ma Tecvit dersi bazı yıllar okutulmuş bazı yıllar ise okutulmasına ara verilmiştir. Ulum-ı Diniye ve Ahlakiye ve Hesap dersiyle birleştirilmeden önce hendese derslerinin sadece 1320 (1904) yılında okutulduğu görülmektedir.

İkinci sınıfın programında; Malumat-ı Nafia ve Hıfzısıhha ve Tarih-i İslami ve Osman-i dersleri sadece 1314 yılında yer alırken, Hüsn-i Hat dersi sadece 1318 yılında yoktur. 1327 yılından itibaren ise Cebir, Usul-i Defter, Ulum-i Tabiiye, Malumat-ı Medeniye Ahhikiye, İktisat, Jimnastik gibi dersler programda yer almaya başlamıştır. Coğrafya, Arabi ve Resim dersleri ise baştan itibaren tüm programlarda yer alır.

Üçüncü sınıf programında, Fransızca, Resim, Arabi ve Farisi dersleri her dönemde yer alırken, Türkçe, Hesap, Hüsn-i Hat ve Hendese dersleri birer dönem dışında tüm yıllarda görülmektedir. 1317 yılında ise Cebir, Ulum-ı Tabiiye, Jimnastik dersleri programa eklenmiştir.

Dördüncü sınıfta uygulanan program; Türkçe, Fransızca, Tarih-i Osman-i, Hendese, Resim, Arabi, Hüsn-i Hat ve Farisi dersleri her dönem sürekli yer almıştır. Hesap ve Coğrafya dersleri ise 1318 yılı hariç tüm yıllarda bulunmaktadır. Ulum-ı Diniye ve Tarih dersleri aralıklarla okutulmuştur. Programda 1320 yılında Ulum-ı Diniye ve Ahlakla beraber ziraat dersi olan Malumat-ı Zirai ve Sıhhiye dersleri yer almıştır.

Beşinci sınıf programında, Resim, Arabi, Coğrafya ve Hüsn-i Hat dersleri sürekli okutulmuştur. Tarih 1319, Fransızca 1320, Türkçe 1319-1324 yılları arasında programda yer almamaktadır. Programda 1318 yılından sonra farklı derslerin okutulduğu görülmektedir.

Altıncı sınıf programına bakıldığı zaman ise; Türkçe dersine sadece 1326 yılında rastlanılırken, Fransızca dersinin ise her dönem okutulduğu görülmektedir. Ders programına bakıldığı zaman çok çeşitli derslerin müfredata konulduğu ve zaman zaman kaldırılıp ertesi yıllarda tekrar müfredata konulduğuna rastlanılmaktadır.

Gündüz eğitimi verilen idadi mektebinde, ders süresi kırk dakikadır(Kendi, 1954: 2). Haftalık ders saatleriyle ilgili bilgiler önceki bölümlerde verilmiştir(Bkz. s.5). Ders saatlerinin hafta içi günlere dağılımına bakılırsa, birinci sınıfta her gün üç saat ders vardır. İkinci sınıfta haftanın iki gününde dört saat, diğer günler üç saattir. Üçüncü, dördüncü, beşinci ve altıncı sınıflarda bir gün beş, diğer günlerde ise dört saat ders yapılmaktaydı(Kendi, 1954: 2).

Kütahya İdadisi'nde çeşitli öğrenim dönemlerinde mevcut olan öğrenci sayısı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo-1. Kütahya İdadisi'ndeki Yıllara Göre Mevcut Öğrenci Sayıları

Öğretim Dönemi	Öğrenci Sayısı
1892	72
1893	72
1894	90
1895-1896	89
1896-1897	77
1897-1898	97
1898-1899	115
1900-1901	111
1901-1902	111
1902-1903	105
1903	109
1904	101

Kaynak: *Hüdâvendigar Vilayeti Salnamesi*, sene 1310, 1311, 1313, 1315, 1316, 1317, 1318, 1319, 1321, 1322, 1323, 1324, 1325.

Bazı tarihlerde öğrenci sayısında dalgalanma görülse de, okulun açılmasından beş altı sene sonra öğrenci sayısında yüzde elliden fazla bir artış olduğu görülmektedir. Bu öğrencilerin arasında iki veya üç tane de gayri Müslim zümrelere

mensup öğrenciler bulunuyordu. 1897 (H.1313) yılına ait salnamede kaydedildiğine göre İdadi okutulan dersler:

Fransızca,
 Arapça,
 Farsça,
 Coğrafya,
 Tarih,
 Hesab-ı Hendese (Matematik),
 Usul-i Defteri (Muhasebe),
 Malumat-ı Nafia (Faydalı Bilgiler-Genel Kültür),
 Ulum-ı Diniye (Din Dersi),
 Hüsn-i Hat (Güzel Yazı),
 Lisan-ı Osmani (Osmanlıca-Türkçe),
 İnşa ve Kitabet (İmla ve Kompozisyon) ve
 Resim dersleri okutuluyordu.

Her ders ayrı öğretmen tarafından verilmiyor, bir öğretmen birkaç dersi birden üstlenebiliyordu. Mesela Fransızca ve Coğrafya dersleri okulun müdürü Abdullah Fevzi Efendi tarafından; Arapça, Farsça ve Tarih dersleri de Hacı Abdurrezzak Efendi tarafından okutuluyordu. Aynı şekilde Matematik, Muhasebe ve Genel Kültür derslerini Ömer Fevzi Efendi veriyor; Resim öğretmeni Enver Efendi aynı zamanda Lisan-ı Osmani dersi ile İnşa ve Kitabet dersini de gösteriyordu. Din dersi öğretmeni Mustafa Şükrü Efendi, Hüsn-i Hat öğretmeni de Hakkı Efendi idi(Hüdavendigâr, 1315: 217). Daha sonraki yıllarda bazı farklı derslerin daha okutulmaya başlandığı görülüyor. 1899'da ders programına Cebir, 1904'te İlm-i Eşya ve bir sene sonra da Ahlak ile Ziraat dersleri konulmuştur.

H. 1324 (1907-1908) tarihli salnamenin 397. sayfasında, dersler ve dersleri veren hocalar hakkında şunlar;

Müdür: Muharrem Efendi (Tarih-Coğrafya),

Arabi Muallimi: Halid Efendi,

Ulum-u Diniye ve Türkçe: Mustafa Efendi,

Hesap ve Hendese: Ali Efendi,

Fransızca-Kitabet-Türkçe: Ali Haydar Efendi,

Farisi Muallimi: Hacı Mahmut Efendi,

Resim ve Ahlak Muallimi: Şükrü Efendi,

Ziraat Muallimi: Ahmet Efendi ve

Hüsn-ü Hat Muallimi: Sadık Efendi olarak salnamelerde yer almaktadır(Hüdavendigâr, 1324: 397).

3.2 Kılık ve Kıyafet

İdadilerin ilk kurulduğu yıllarda öğrencilerin okula geliş ve gidiş esnasında giydikleri belirli bir üniforma veya kıyafet şeklinin olup olmadığı hakkında herhangi bir bilgi mevcut değildir. Ancak idadilerin kurulduğu yıllar kurtuluş dönemi öncesine denk gelmiştir. Bu zaman dilimi de halkın yoksul olduğu yıllardır. Buradan hareketle bazı kaynaklarda idadilerin ilk yıllarında öğrencilerin okullara gündelik kıyafetleriyle geldikleri, herhangi bir düzen olmadığı bilgisi bulunmaktadır(Yücel, 1994: 506).

Tanzimat döneminde okul kılık ve kıyafetiyle ilgili bir düzenleme yapılmış ise de halkın müşkül durumda olması bu yönetmeliğin uygulanmasına engel teşkil etmiştir. Bu durumla ilgili olarak Necdet SAKA “Osmanlı Eğitim Tarihi” adlı eserinin 113. sayfasında şöyle bahsetmektedir; “...Çocuklar, genelde donanımdan, beslenmeden, sağlıktan, bakımdan yoksundurlar. Çoğu okula yalın ayak, yırtık giysiler ve entarilerle gelmektedir. Oturacak sıraları, sınıfı ısıtan soba yoktur. Uzaktan gelenler, bellerine bağladıkları kuşağın arasındaki kuru ekmek ve soğandan ibaret azılla yetinirler. Okul havasız, rutubetli, kirli; tuvalet ve sudan yoksundur.” Bu metinden de anlaşıldığı gibi halk yoksul bir haldedir. Yoksul olan bir halktan ısrarla belli kalıplara göre okula giyinilip, gelinmesini istemek çok da mantıklı bir düşünce değildir.

3.3 Çalışma Süreleri ve Tatil Düzeni

Bu konu, 1869 tarihli Maarif-i Umumiye Nizamnamesi'nin 25. maddesinde, Müslim ve Gayrimüslim Rüşdiye ve İdadi mektepleri için ayrıntılı bir biçimde düzenlenmiştir(Mahmud, 2002: 412; Bilim, 2002; 445; Akyüz, 2006: 236). Bu nizamnamenin ilgili maddesi gereğince okullarda dersler Temmuz başında kesilir ve on beş gün boyunca müzakereden sonra ikinci yarısında imtihanlar yapılır. 1-22 Ağustos arasında okullar tatil-i umumi (genel tatil) yaparlar ve 23 Ağustosta tekrar açılırlar. Müslüman okulları, Ramazan ayının 3. hafta sonundan Şevval ayının ilk haftasının sonuna kadarki on beş gün süreyle ve Kurban Bayramında bir hafta daha tatil olurdu. Ayrıca kandil günleri ve her cuma tatildir. Gayrimüslim okulları da ancak kendi bayram ve özel günlerinde tatil edebilirlerdi. Belirtilen günler dışında tüm okullar Padişahın doğum ve tahta çıkış günlerinde de tatil edilirdi(Akyüz, 2006: 237).

3.4 Öğrenci Disiplini

İdadilerde öğrenci disiplinini ve başarıyı artırabilmek için bazı ödül ve cezalandırmalar kullanılmıştır. Aşağıda Kütahya Lisesi'nin ve ülke çapındaki idadilerin Cumhuriyet dönemine kadarki süreçte kullanılan öğrenci disiplinleri hakkında bilgiler sunulmaya çalışılmıştır.

3.4.1) Cezalar

İdadilerde Cumhuriyet öncesi öğrencilere verilen başlıca cezalar, gittikçe ağırlaşan derecelerine göre şöyledir:

İhtar ve Tenbih: Dersini bilmeyen, küçük yaramazlık yapan öğrenciye öğretmen tarafından yapılan sözlü uyarıdır.

Tekdir: İhtar ve Tenbihe rağmen hatalı davranışlarını sürdüren öğrenciye okul müdürünün odasında yaptığı uyarıdır.

Tevkif: Daha ağır suç işleyen öğrencinin yemek teneffüsünden mahrum bırakılıp, ayrılmış bir dershanede yazı yazması cezasıdır.

Alenen Tekdir: Tevkif ile yola gelmeyene okul müdürünün odasında arkadaşlarının önünde biraz daha sert ve açıkça yapılan uyarıdır.

İhbar ve Şikayet: Yukarıdaki cezalara rağmen yola gelmeyen öğrencilerin velilerine okul müdürünün durumu sözlü ya da yazılı olarak bildirmesidir.

İhrac-ı Muvakkat: Öğrencinin işlediği suçun derecesine göre 1 haftadan 1 aya kadar okula alınmamasıdır.

İhrac-ı Kati: Öğrencinin okuldan çıkarılması yani atılmasıdır. Bu ceza bir İdadi öğrencisine verilebilecek en ağır cezadır. Bu ceza, Maarif Nezaretine danışılarak verilir ve Nezaretten cevap gelinceye kadar öğrenci okula alınmazdı.

İhraç cezaları hariç, ötekiler bazen affedilebilirdi. Bu, ceza alan öğrencinin, önceden kazandığı ödül kağıtlarının geri alınıp öğrencilerin gözü önünde yırtılması şeklinde olurdu ancak. Örneğin, ihtar ve tenbih bir aferin'in, tevkif cezası bir tahsin ya da dört aferin'in geri alınıp iptali ile affedilebilirdi(Akyüz, 2006: 234).

3.4.2) Ödüllendirmeler

Cumhuriyet öncesi dönemde idadideki öğrencilere, başarılı oldukları ya da uygun davranışlar gösterdikleri zaman küçük kağıt parçaları verilirdi. Bunlara Evrak-ı Takdiriye (ödüllendirme kağıtları) denirdi. Bu kağıt parçaları basılı olur ve üzerine öğrencinin adı ve verilme nedeni öğretmen tarafından yazılır ve imzalanırdı. Derecelerine göre renkleri farklı olan bu ödüllendirme belgeleri, gittikçe artan değerlerine göre şunlardır:

Aferin: Çalışkan ve uslu öğrencilere sınıf öğretmeni ve müdürü tarafından verilen belgelerdir.

Tahsin ve Tahsinname: İmtihan-ı hususilerde (ara sınavlarda) birinci olan öğrencilere öğretmeni ve müdürü tarafından verilen belgedir. Bu belge dört aferin değerindedir.

İmtiyaz: Sekiz aferin veya iki Tahsin değerindedir ve yine öğretmen ve müdür tarafından verilir.

Levha-i İftihar: Dört tahsin değerindedir. Bu ödüllendirme şekli basılı bir kağıt değildir. Bu ödülü kazanan öğrencinin adı büyük yazılarla bir levhaya yazılıp sınıfa asılırdı.

Mükâfat: İki levha-i iftihar değerindedir ve basılı bir kağıttır. Bunu Rüşdiyelerde Mekatib-i Rüşdiye Müdürü imzalar. Yani bizzat şu anki Milli Eğitim Müdürünün onayından geçerdi. Üç mükâfat alan öğrenciye, bu daireden bir memur okuluna giderek öğretmenleri ve arkadaşları önünde övücü sözler söyler ve öğrenci, sağ kolunun üstüne sarı bir şerit takmaya hak kazanırdı(Akyüz, 2006:235).

3.5 Sınav Sistemi

Bir okula giriş (duhül) yani idadilere giriş sınavları dışında sınavlar ikiye ayrılırdı. Bu sınavlar İmtihan-ı Hususi ve İmtihan-ı Umumi adı altındadır(Akyüz, 2006: 236).

İmtihan-ı hususi: Ara sınavı anlamındadır ve üç ayda bir dersin öğretmeni tarafından bizzat yapılan sınavlardır. Yani günümüzde yazılı diye adlandırdığımız öğrencinin gelişimini ölçmeye yarayan sınavlardır.

İmtihan-ı umumi: Her sene-i tedrisiye (öğretim yılı) sonunda, Rüşdiye ya da İdadi mektepleri idaresince tayin edilen mümeyyizler vasıtasıyla yapılır. Mümeyyizler genellikle başka okulların öğretmenlerinden oluşur. Sınav tarihi on gün öncesinden öğrencilere duyurulurdu. Maarif-i Umumiye Nizamnamesinde (1869) ders kesin tarihi, etüt tarihleri ve sınav tarihleri 25. ve 40. maddelerde belirtilmiştir(Mahmud, 2002: 409). Bu süre zarfında ders öğretmenleri ve sınıf başkanları öğrencileri müzakere yaptırarak sınava hazırlarlardı. Mümeyyizler sınavı şifahen yapar. "Şakirdin derece-i iktidarına göre takdir olunup cetvele derç olunan kıymet lâyetegayyerdır." (Öğrencinin başarı derecesine göre verilen ve listeye geçirilen not değeri asla değiştirilemez, kesindir). Bu şekilde bir sınav sisteminin yapılmasının en temel nedeni, öğrenciler hakkında nesnel olarak karar verebilmektir.

Bu sınavlar sonucunda öğrenciler için takdir edilen notlar aşağıdaki gibidir:(Akyüz, 2006: 236).

9-10: *Aliyyülala* (Pekiyi), **8:** *Ala* (İyi), **6-7:** *Karib-i Ala* (İyiye yakın), **5:** *Vasat* (Orta), **4:** *Karib-i Vasat* (Ortaya yakın), **3:** *Zayıf*, **1-2:** *Edna* (Pek zayıf).

İmtihan-ı Umumide, terfi-i sınıf (sınıfı geçmek) için her dersten en az 4 almak, aynı zamanda not ortalamasının 5 olması gerekir. Şehadetname almak için ise, not ortalamasının 6 olması şarttır. Öğrencinin ortalama notu 5 ve daha yüksek, fakat iki dersten notu 4'ten aşağı ise, yıl sonu imtihanlarından hemen sonra o iki dersten tekrar imtihan edilir. Bu sınavda öğrenci bir dersten bile başarısız olduğu takdirde sınıfında bırakılırdı. Bir sonraki yıl tekrar aynı sınıfta okumak zorunda kalırdı. Üssümizan denen bu sistem geçmişte, not bakımından öğrenciden oldukça yüksek başarı isteyen bir sınav sistemidir(Akyüz, 2006: 236). Günümüz ile kıyaslandığında ise başarılı ve bilgili öğrenciler yetiştirmede son derece etkili bir yöntemdir.

4. KÜTAHYA İDADI'SİNİN SULTANİYEYE ÇEVİRİLMESİ

M. 12 Ocak 1890 yılında Liva İdadisi olarak eğitime açılan Kütahya İdadisi 1913-1914 ders yılından itibaren Ziraat İdadisi şeklini almış, ilk sınıfı ihzari sayılarak son iki sınıfı da umumi ve zirai olmak üzere iki şubeye ayrılmıştır. İdadi 1917- 1918 ders yılında sultaniyeye çevrilmiştir. Beşi kısmı iptidai, dördü kısmı tali namıyla dokuz sınıflı olarak açılmıştır.

Osmanlı Devletindeki ilk mekteb-i sultani; II. Bayezid Han döneminde yapılmıştır. Sultaniler, Tanzimat devrinde, hem de özel olmak üzere, ancak iki taneydi(Bilim, 2002: 238; Dilaver, 2002: Türkler).

Sultani terimi "memlekette Galatasaray'da gerçek anlamıyla kurulan ilk liseye verilmiş olan Mekteb-i Sultani deyimi ile ortaya çıkmış ve sonra 1869 Maarif-i Umumiye Nizamnamesinde orta öğretim basamağının üst sınıflarını teşkil etmek üzere vilayet merkezlerinde açılması düşünülen okullara da Sultani ismi verilmiştir"(Koçer, 1987: 132).

1856 Islahat Fermanı, eğitim alanında da bir çok işlerin yapılmasını gerektiriyordu. Bunların başında da Müslüman ve Hıristiyan bütün Osmanlı tebaasının memleket hizmetlerinde eşit şartlarda sorumluluk alabilecek bir seviyede yetişmesi ve batı irfanı ile beslenmiş aydın bir sınıfın bir an önce meydana gelmesi zarureti, kendini kuvvetle hissettirmeye başlamıştı(Koçer, 1987: 132; Dilaver, 1999: 315). Ayrıca ülke içersinde “Osmanlıcılık” düşüncesini yaymak gerekliydi.

Maarif Nezaretinin kuruluşundan sonra rüşdiyelerin sınıf sayıları ne kadar arttırılırsa arttırılsın, yüksek okullara öğrenci hazırlamak için kifayetli kaynaklar olamayacağı, batı memleketlerindeki bünye ve seviyede bir orta öğretim basamağının kurulması gerektiği anlaşılmaya başlamıştı. Osmanlı Devletinin vaat ettiği ıslahatın gerçekleşmesine yardımcı olmak isteyen dış tavsiyeler de oluyordu. Bunların başında 22 Şubat 1867’de Fransız Maarif Nazırı bulunan Victor Duruy tarafından hazırlandığı söylenen bir muhtıra üzerine, Hükümet, İstanbul’da öğretim dili Fransızca olarak Galatasaray Lisesinin açılmasına 1868 de izin vermişti (Koçer, 1987: 132; Kodaman, 1999: 134; Unat, 1964: 47; Berkes, 2002; 243).

Galatasaray'da Mekteb-i Sultani'nin öğretime başlayışından tam bir yıl sonra yayımlanan Maarif-i Umumiye Nizamnamesi de, her vilayet merkezi olan şehir ve kasabada iki kısımdan teşekkül edecek ve rüşdiye üzerinde altı yıllık bir öğrenim verecek Mekatib-i Sultaniye'nin açılması esasını koyuyor ve Kısım-ı Ali adı altında Edebiyat ve Ulum kollarına ayırdığı üç yıllık son devresinde okutulacak dersleri de gösteriyordu. Hangi sınıftan olursa olsun bütün Osmanlı tebaasına açık olacağı Nizamnamede sarahatle belirtilen bu okullar yalnız Nizamnamenin maddelerinde yazılı kalmışlar ve imtiyazlı bir vilayet olan Girit’in merkezinde Mekteb-i Kebir adı ile açılan Mekteb-i Sultan-i hariç tutulacak olursa hiç bir zaman açılmamışlardır. Sonradan kurulan ve rüşdiye ile birlikte yedi senelik öğrenim yapan idadiler, ikinci Meşrutiyet devrine kadar Nizamnamenin Mekatib-i Sultaniye'den beklediği hizmeti görmeğe çalışmışlardır(Koçer, 1987; 132).

Galatasaray Sultanisinin açılmasından bir yıl sonra Avrupai tarzda bir eğitim sistemi kurmak isteyen ve güçlü bir "Osmanlıcılık" yönü göze çarpar(Ortaylı, 2006;186). 1869 yılında Maarif-i Umumiye Nizamnamesi kabul edildi.

Nizamnamenin 42. ile 50. maddeleri arası konular ülkenin geneline Sultanileri yaymak ve hangi esaslarda bu okulların düzenleneceğini tanzim eder(Mahmud, 2002: 412). Sultani adı artık vilayetlerde de kurulması düşünülen okulların genel adı oldu. Ancak uzun süre tam olarak faaliyete geçemeyen bu okullar ancak II. Meşrutiyet sonrası hızla yayılma imkanı bulabildiler(Ergün, 1996: 226).

Maarif Nazırı Emrullah Efendi zamanında (1910-1911) sayıları 70'i bulan ancak fazla bir işlevselliği olmayan taşra idadilerini ıslah etmek için girişimlere başladı. 23 yatılı idadiden 10 tanesini Sultaniye çevirdi. Bunlara; Rüşdiye üzerinde iki devreli ve altı yıllık öğrenim süreli olup ikinci kısmı fen ve edebiyat kollarına ayrılan bir yapıya dönüştürüldüler(Kafadar, 1997: 131). İlk açılışında "Lise" adı verilen bu okullar hakkında kısa bir süre sonra "Liselerin tanzim ve idarelerine ve tedrisata müteallik talimat" başlıklı bir yönetmelik yayınlandı. Geriye kalan yedi yıllık idadiler Nazır Şükrü Bey zamanında (1913-1914) 12 yıllık sultaniyeye çevriIdiler. 1918 yılında Sultanilerin sayısı 50'yi bulmuştu(Dilaver, 1999: 317).

Kütahya İdadi'sinde tüm bu gelişmeler sonucunda 1333-1334 (1917-1918) ders yılında Beş Sınıflı İdadi kaldırılmış; yerine beşi kısmı iptidai, dördü kısmı tali namıyla dokuz sınıflı sultani olarak açılmıştır. Ancak bu uygulama İstiklal Harbi nedeniyle sadece bir yıl sürmüştür. Kurtuluş Mücadelesi sırasında milli alay kumandanlığı ve askeri hastane olarak kullanılan okul, işgal esnasında kapalı kalmıştır.

İdadi, kurtuluştan sonra, 1922-1923 ders yılında yine eskisi gibi 9 yıllık tek devreli sultani olarak açılmıştır. Cumhuriyetin ilanından sonra 1923 – 1924 eğitim-öğretim yılında İptidai (İlkokul) kısmı kaldırılarak üç sınıflı hale getirilen okul, 1933 yılında liseye dönüştürülmüştür. Sultani teşkilatı sırasında Ahmet Faik ve Mehmet Emin müdürlük görevini üstlenmişlerdir.

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRKİYE CUMHURİYETİ DÖNEMİ

1. TÜRKİYE'DE LİSELERİN KURULMASI

Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde yapılmaya çalışılan eğitim reformu; Türkiye Cumhuriyeti döneminde milli bir karaktere dönerek devam etmiştir. Milli Mücadele döneminin en çetin günlerinde bile Maarif Meseleleri ele alınarak sorunlara çareler üretilmeye çalışılmıştır. TBMM'nin kurulmasından tam 16 gün sonra 9 Mayıs 1920'de Maarif vekilliğine seçilen Dr. Rıza Nur'un (ilk TBMM'nin Maarif Vekili) hazırladığı mecliste okunan programda;(Sakaoğlu, 2003: 157).

- Dini ve milli eğitim
- Hayati, işe dönük, üretkenliği aşıl原因an eğitim,
- Milli yapıya, coğrafyaya, kültüre, geleneklere uygun ders kitapları,
- Çağdaş ve bilimsel olanaklara sahip okul,
- Yazdırılacak sözlük, tarihsel, toplumsal, edebi eserlerle ulusal duyguların geliştirilmesi, doğunun ve batının bilim-fen kaynaklarının Türkçe'ye çevrilmesi,
- Elde bulunan okulları en iyi biçimde, dikkatle ve özel çabalarla yönetmek.

Rıza Nur imzasıyla 10 Mayıs 1920'de yayınlanan ilk genelgede ise öğretmenlere şöyle denmekteydi: "Batı'nın köle etmeyi amaçlayan emperyalist saldırısına uğrayan ulusumuz bir buhran yaşıyor. Dinimiz ve ulusumuz tehdit altındadır. Eğitim ve öğretim görevlileri olan siz aydınlar, ulusumuzu uyarmakla yükümlüsünüz ... "(Sakaoğlu, 2003: 158).

Maarif Vekili Dr. Rıza Nur Bey 19 Ekim 1920'de Meclisteki konuşmasında okul durumunu; 28 Sultani (lise), yatılı öğrencisi 340, gündüzlü 2591; öğretmen ve memur 587, 50-60 kadarda idadi (ortaokul) olduğunu, her sultaninin yıllık masrafının

6000 lira, Galatasaray Sultanisi'nin ise 40.000-50.000 arasında olduğunu açıklamıştır(Sakaoğlu, 2003: 157; Yücel, 1994: 21).

Sakarya Savaşı'nın başlamasından bir ay önce Ankara'da, 16-21 Temmuz 1921 tarihleri arasında Maarif Kongresi toplandı. Mustafa Kemal, cepheden gelerek kongreyi açtı. Anadolu'nun her tarafından gelen 250 dolayında kadın, erkek öğretmen katıldığı kongrenin gündemi iki ana konuyu içeriyordu: İlk mekteplerin programları ve öğretim süreleri, orta öğretim programları ve dersleri. Düşmanın Bursa ve Uşak üzerinden saldırıya geçtiği; Bursa, Uşak, Gediz, Emet, Tavşanlı, Afyon, Kütahya ve Eskişehir'in işgale uğradığı günlerdeki bu toplantı anlamlıdır(Sakaoğlu, 2003: 159-161). Mustafa Kemal Paşa'nın kongreyi açış konuşması, eğitim tarihimizin önemli bir belgesidir. Mustafa Kemal Paşa kongrenin açılış konuşmasında; " ... *Şimdiye kadar takip olunan tahsil ve terbiye usullerinin milletimizin tarih-i edanniyatında (gerileme tarihinde) en mühim bir amel(neden) olduğu kanaatindeyim. Onun için bir milli terbiye programından bahsederken eski devrin hürafatından (saçma sapan şeyler) ve evsaf-ı fıtriyemizle (doğuştan sahip olduğumuz özellikler) hiç de münasebeti olmayan yabancı fikirlerden, şarktan ve garptan gelen bilcümle tesirlerden tamamen uzak, seciye-i milliye ve tarihimizle mütenasip bir kültür kastediyorum. Çünkü deha-yı millimizin inkişaf-ı tamı ancak böyle bir kültür ile temin olunabilir. Laalettayin bir ecnebi kültürü şimdiye kadar takip olunan yabancı kültürlerin muhrip (yıkıcı) neticelerini tekrar ettirebilir... İşte biz, bu kongremizden, yalnız çizilmiş eski yollarda alelade yürümenin tarzı hakkında müdavelc-i efkar etmeyi (fikir alışverişi) değil, belki sardettiğim şeraiti haiz (ortaya koyduğum şartları taşıyan) yeni bir sanat ve marifet yolu bulup millete göstermek ve o yolda yani nesli yürütmek için reher olmak gibi mukaddes bir hizmet bekliyoruz ...*"(Akyüz, 1983: 92-93; Yücel, 1994: 20-21; İnan, 1983: 62-63). Bu konuşma Hakimiyet-i Milliye gazetesinin 17 Temmuz 1921 günkü sayısında yayınlanmıştır.

Bu konuşmada "Milli Türkiye'nin milli maarifini kuracak Türkiye muallime ve muallimlerine" seslenen ve "asırların ihmali sonucu devlet bünyesinde ortaya çıkan yaraların, irfan yolundaki çabalarla giderilebileceğini" vurgulayan Atatürk; "milli bir terbiye programı", "eğitim örgütünün verimli kılınması", "şimdiye kadar

uygulana gelen öğretim ve eğitim yöntemlerinin ulusu geriletği gerçeği", "programların ve kitapların hurafelerden, yabancı fikirlerden, dış etkilerden arındırılıp ulusal karakterimiz ve tarihimizle uyumlu içeriklere kavuşturulması", "çocuklarımıza yabancı öğelerle bilinçli mücadele fikrinin aşılması", "eski yolların tamamen bırakılarak yeni bir sanat ve marifet yolu çizilmesi", "ana-babaların, çocuklarının eğitimi ve öğretimi için her türlü özveriye göze almalarının önemi", "milleti yetiştirmenin kutsal bir görev olduğu" konuları üzerinde durmuştur(Sakaoğlu, 2003: 161).

1 Mart 1922'de TBMM'nin açılış konuşmasında Mustafa Kemal Atatürk; "... Ortaöğretimin amacı, memleketin muhtaç olduğu hizmet ve sanat erbabını yetiştirmek ve yüksek öğretime aday hazırlamaktır. Çocuklarımıza ve gençlerimize, her eğitim kademesinde her şeyden önce Türkiye'nin istikbaline, kendi benliğine ve milli geleneklerine düşman olan bütün elemanlarla mücadele etmek gerektiğinin öğretilmesi lazımdır. Bunlardan yoksun bulunan kişilerden oluşan toplumlarda hayat ve istiklal yoktur..." (Özalp, 1983: 106) demiştir. Mustafa Kemal'in; eğitim ile ilgili konuşmalarına baktığımız zaman ortaöğretim konularına ağırlık verdiğini, çağının gereklerini çok iyi anladığını ve milli bir eğitim istediğini görmekteyiz.

15 Temmuz 1923'te Ankara'da toplanan Birinci Heyet-i İlmiye, eğitim işlerinin bütün yönleriyle ele alındığı, sorunların tartışıldığı ilk ciddi çalışma olarak bilinir(Dönmez, 2005: 259). 15 Ağustos'a kadar süren bu çalışmalara, Maarif Vekili İsmail Safa, Müsteşar Samih Rifat, Matbuat Müdürü Ağaoğlu Ahmed, öteki bakanlıkların üst düzey temsilcileri, Maarif Vekaleti daire müdürleri, Telif ve Tercüme Encümeni Reisi Ziya Gökalp, Darülfünun temsilcileri, Darülmualim, Sanayi-i Nefise, Vilayet Maarif ve Hars müdürleri, öğretmenler katılmışlardır. Bu toplantıda 26 maddeden oluşan gündemin konuları: Eğitim programları, milli kültür, önemli kaynakların çevrilmesi, İstatistik Müdürlüğü örgütü, milli sözlüğün ve dil bilgisinin hazırlanması, milli arşiv, milli müzik, milli İisan ve edebiyat, milli tarih kütüphanesi, milli tarih ve coğrafya enstitüleri, etnografya müzesi, milli müze, mektep müzesi, Ankara'da okutulacak yüksek bilimler, ilköğretim programında değişiklik, ilkokul sonrası hayati öğretim programı, Tedrisat-ı İptidaiye (İlköğretim)

Kararnamesi'nin değişiklik önergesi, Darülmualimin ve Darülmualimat tüzük ve programları, *sultanilerde örgüt ve öğrenim süresi, izcilik örgütü, öğretmen okullarına birer orta kısım eklenmesi, Galatasaray Sultanisi'nin örgütü ve programları*, Yüksek Muallim Mektebi öğrencilerine meslek bilgisi verilmesi, Teftiş Heyeti Talimatnamesi taslağı, Asar-ı Atika Nizamnamesi'ydi. Heyet-i İlmiye bünyesinde oluşturulan komisyonlar, bu konuları bir ay boyunca inceleyerek genel kurula getirmişler; hazırlanan raporların tartışılmasından sonra alınan kararlar uygulamaya konmuştur. Bu açıdan, Birinci Heyet-i İlmiye, iki yıl önceki Maarif Kongresi'nden daha önemlidir. Çalışmaların tamamlanmasından bir gün önce, 14 Ağustos 1923'te Meclis'te okunan hükümet programında, eğitime uzun bir bölüm ayrıldığı görülmektedir. Öngörülen eğitim faaliyetlerine, söz konusu Hevet-i İlmiye görüşmelerinin ve kararlarının esin kaynağı olduğu da açıktır. Çocukların eğitimi, halkın eğitimi, seçkinlerin eğitimi için imkanlar hazırlanması; ilköğretim çağındakilere, mesleklere yönelmelerini sağlayıcı pratikler kazandırılması; ilkokulu bitirenlerin devam edecekleri tarım, sanat, ticaret alanlarında iki yıllık bütünleme sınıfları açılması; kız liseleri, kız sanayi idadileri ve kız öğretmen okullarının çoğaltılması; ilköğretimin bütün yurttta zorunlu kılınması programda yer almıştı(Dönmez, 2005.: 258-259; Sakaoğlu, 2003: 161-163).

1921'de devletin bütçesi 57.128.833 lira iken Milli Eğitim'e ayrılan pay: 390.412 lira; 1922'de bütçe 74.957.848 lira olup Milli Eğitim'e ayrılan pay; 1.136.046 liradır. 1923 yılında ise bütçe 105.929.911 lira iken ayrılan pay 3.033.003 liradır(İnan, 1983: 64). Hasan Ali YÜCEL, 1923'te maarif vekaletinin raporlarına göre; düşman işgali altında olmayan yerlerde 4'ü yatılı, 17'si yatsız olmak üzere 21 sultani ve hepsi yatsız olmak üzere 30 idadinin olduğunu söylemektedir. Mustafa Kemal'in çizmiş olduğu Maarif esaslarına uygun olarak 1923 yılında "Sultani Mektepleri Talimatnamesi" ile sultaniler disiplin altına alınmaya çalışılmış, ayrıca; gelirlerini vilayet sandıklarından karşılayan idadiler Maarif vekaletine bağlanarak umumi bütçe içine alındılar. Sultani terimi ve sultani hakkındaki ayrıntılı bilgiler eserimizin ilgili bölümlerinde bahsedilmiştir(Bkz: s.35-36).

15 Temmuz 1923'te toplanan Birinci Heyet-i İlmiye'nin 15 Temmuz'dan başlayıp 15 Ağustos'a kadar süren çalışmaları sonunda; İmparatorluğun bıraktığı okullar ve kurumlarda rüşdiye-idadi yerine "orta mektep", sultani karşılığı "lise", iptidai "ilk mektep" vb. adlarla korunmuş, programlar değiştirilmiş, yeni ders kitapları yazdırılmış, öğretmen sayısının arttırılmasına çaba gösterilmiş, imkanlar ölçüsünde de yeni okullar yapılmıştır. Ortaöğretim kurumlarının adı; idadi veya sultani olmaktan çıkarılıp "Lise"ye çevrildi. Alınan karar gereğince liseler bir ve iki devreli olmak üzere iki kısma ayrılmıştır(Dönmez, 2005.: 259; Yücel, 1994: 21).

1924 yılında Eğitim ve Kültür sorunlarının çözümü amacıyla Ankara'da ikinci Heyet-i ilmiye toplantısı yapılmıştır. Toplantıda verilen kararlar arasında; ilkokul öğretim süresinin altı yıldan beş yıla indirilmesi, ortaokul ve liselerin ayrı ayrı birer bölüm haline getirilmesi, bir devreli liselerin ortaokul haline getirilmesi, ortaokul ve lisenin eğitim sürelerinin üçer yıl olarak tespit edilmesiyle orta öğretimin yedi yıldan altı yıla indirilmesi gelmektedir(Özalp, 1983: 113; Yücel, 1994: 25).

2. KÜTAHYA LİSESİ'NİN AÇILMASI

1917-1918 eğitim-öğretim yılında sultaniyeye çevrilen okul, bir sonraki sene kurtuluş mücadelesi nedeniyle 1922-1923 ders yılına kadar kapalı kalmıştır. Bu tarihte tekrar sultani olarak açılan okul, 1933 Yılında liseye dönüşmüş ve üç ay sonra 4 Aralık 1933 de bir yangın felaketine uğrayıp ahşap kısmı tamamen yanmış, yalnız yontma taştan yapılmış kalın dış duvarları kalmıştır. Yangında ilgili olarak 1940-1941 öğretim yılı mezunlarından *İ. Hakkı YÜCEL*'in anısına “Kütahya İdadi'sinin Açılması“ bölümünde yer vermiştik. Bu üzücü olayda hiçbir evrak kurtarılamamıştır. Bu yüzden Kütahya Lisesi'nin 1933 öncesiyle ilgili olarak derinlemesine araştırma yapmak zorlaşmaktadır. Bu dönemlerle ilgili bilgilere ancak mezunlardan ve ilgili salnamelerden kısıtlı bir şekilde ulaşmaktayız. Elimizde fazla bilgiler olmamasına karşın idadinin, sultaniye çevrildiği dönemin ders programını vermekte yarar vardır.

Tablo-2. 1927 Programında Sınıflara Göre Haftalık Ders Saati Sayıları

ORTAOKUL	Ders saati sayıları		
	1. sınıf	2. sınıf	3. sınıf
Dersler			
Türkçe	7	5	4
Vatan-ı Malumat	-	1	1
Tarih	2	2	3
Coğrafya	2	2	-
Hayvanat	-	2	-
Fizyoloji ve Hıfzıssıhha	-	2	-
Fizik	-	2	2
Kimya	-	1	2
Riyaziyat	5	4	4
Ecnebi Lisani	5	5	5

Resim	2	2	-
Musiki	1	-	-
Cimnastik	2	2	2
Laboratuvar	2	2	-
Toplam	28	34	28
LİSE	Ders saati sayıları		
Türkçe ve Edebiyat	3	3	5
Tarih	2	2	2
Coğrafya	2	2	1
Nebati ve Hayvani Fizyoloji	3	-	-
Arziyat	-	2	-
Fizik	2	2	2
Kimya	2	2	2
Hendese ve Resm-i hatti	3	2	2
Cebir	3	2	2
Nazari Hesap	-	-	1
Müsellesat	-	-	1
Kozmoğrafya	-	-	1
Mihanik	-	-	2
Felsefe ve İctimaiyat	-	2	3
Arabi	2	3	-
Farisi	1	1	-
Ecnebi Lisanı	5	5	5

Cimnastik	2	2	1
Laboratuvar	3	3	2
Toplam	33	33	32

Kaynak: Hasan Ali Yücel, Türkiye’de Orta Öğretim s. 174.

Kütahya Lisesi’nin Cumhuriyet dönemiyle ilgili olarak elimizde fazla bilgi olmaması nedeniyle, genel liselerin uyguladıkları ve yürürlükte olan ders programlarını vermekle yetinmekteyiz.

Kütahya Lisesinde her öğretim yılı sonu bazı etkinlikler düzenlenirdi. Yıl boyunca hazırlanılan müsamereler hem öğrencilere hem de ailelere ders yılı sonunda gösterilirdi. Örneğin 1964 yılında gösterilen “Göç” adlı tiyatrodur. Aynı zamanda geleneksel olarak Kütahya Lisesinde kendisi kadar köklü “Cimcik Gecesi” düzenlenirdi. Cimcik Kütahya bölgesine özgü bir yemek türüdür. Bu gecede bu yemekten verilirdi. Bu sayede mezunların ve lisede okuyan öğrencilerin kaynaşması sağlanmaktadır.

3. KÜTAHYA LİSESİ’NDE EĞİTİM-ÖĞRETİM

3.1. Bazı Dönemlere Ait Haftalık Ders Dağılım Çizelgeleri

Aşağıda bazı dönemlere ait ders programları verilmiştir. Tüm senelere ait ders programının verilmesi konunun içeriğini gereksiz yere artıracığından dolayı bazı dönemlere ait ders programların verilmesine özen gösterilmiştir.

Tablo-3. 1937-1938’de Genel Orta Okul Ve Liselerin Haftalık Ders Dağılım Çizelgesi

DERSLER	SINIFLAR	
	Ortaokul	Lise
		Edebiyat Fen

	1	2	3	1	2	3	3
Türkçe	5	4	4	(Bkz. Edebiyat)			
Tarih	2	2	2	2	2	3	1
Coğrafya	2	2	2	2	2	1	1
Yurt Bilgisi	—	2	2	—	—	—	—
Matematik	5	4	4	5	4	2	8*
Fen Bilgisi ve Kimya	—	—	3	(Bkz. Kimya)			
Fizik	—	3	—	2	2	1	2
Biyoloji ve Hıfzısıhha	—	2	3	—	—	—	—
Tabii İlimler	3	—	—	3	2	1	1
Yabancı Dil	5	4	4	5	5	5	3
Elyazısı	2	—	—	—	—	—	—
Jimnastik	1	1	1	1	1	1	1
Resim	1	1	1	—	—	—	—
Müzik	1	1	1	—	—	—	—
Askerlik	—	2	2	2	2	2	2

Ev İdaresi	—	1	—	—	—	—	—
Serbest Saat	2	—	—	—	—	—	—
Kimya	—	—	—	2	2	1	2
Kimya Laboratuvarı	—	—	—	1	1	½	1
Fizik Laboratuvarı	—	—	—	1	1	½	1
Edebiyat	—	—	—	3	3	5	2
Filozofi ve Sosyoloji	—	—	—	—	—	7**	3***
Psikoloji	—	—	—	—	2	—	—

Kaynak: Akyüz, 2006, 354.

*Cebir 2, Geometri 2, Teori Aritmetik 1, Müsellesat 1, Mekanik 1, Kozmografya 1 saat

**Filozofi 3, Mantık 2, Sosyoloji 2 saat ***Sosyoloji 2, Mantık 1 saat

3.1.1. 1953-1954 Öğretim Yılı Kütahya Lisesi'nde Okutulan Dersler:

1. Sınıf, 2. ve 3. Sınıflar; Türkçe, Tarih, Coğrafya, Yurt Bilgisi, Tabiat Bilgisi, Matematik, İş Bilgisi, Beden Eğitimi, Yabancı Dil, Resim, Müzik.

4. Sınıf; Tarih, Coğrafya, Beden Eğitimi, Yabancı Dil, Resim, Müzik, Edebiyat, Cebir, Geometri, Biyoloji, Fizik, Kimya, Resim Ve Sanat Tarihi, Askerlik, Kompozisyon.

5. Sınıf Edebiyat Ve Fen Bölümü; Tarih, Coğrafya, Beden Eğitimi, Yabancı Dil, Resim, Müzik, Edebiyat, Cebir, Geometri, Biyoloji, Fizik, Kimya, Resim Ve Sanat Tarihi, Askerlik, Kompozisyon, Felsefe Ve Sosyoloji, Psikoloji, Jeoloji.

6. Sınıf Edebiyat Bölümü; Tarih, Coğrafya, Beden Eğitimi, Yabancı Dil, Resim, Cebir, Fizik, Kimya, Resim Ve Sanat Tarihi, Askerlik, Felsefe Ve Sosyoloji, Türk Dili ve Edebiyatı, Türkçe Kompozisyon, Felsefe ve Sosyoloji.

6. Sınıf Fen Bölümü; Tarih, Coğrafya, Beden Eğitimi, Yabancı Dil, Türk Dili ve Edebiyatı, Cebir, Geometri, Biyoloji, Fizik, Kimya, Askerlik, Türkçe Kompozisyon, Felsefe ve Sosyoloji, Jeoloji(Kütahya Lisesi Sınıf Geçme Defterleri).

Yukarıdaki 1953-1954 ders yılı ders dağılımlarına baktığımızda ilk 3 sene aynı derslerin okutulduğunu, 4. sınıfta derslerin arttığını ve müfredatın genişlediğini görmekteyiz. 5. ve 6. sınıfta ise bölümlere göre derslerin artmakta ve alanlaşma ağırlığını hissettirmektedir.

3.1.2. 1963-1964 Öğretim Yılı Kütahya Lisesi'nde Okutulan Dersler:

4. Sınıf; Türk Dili Ve Edebiyatı, Tarih, Coğrafya, Cebir, Biyoloji, Türkçe Kompozisyon, Fizik, Geometri, Kimya, Resim, Müzik, Beden Eğitimi, Askerlik, Yabancı Dil.

5. Sınıf Fen Bölümü; Türk Dili Ve Edebiyatı, Tarih, Coğrafya, Cebir, Biyoloji, Türkçe Kompozisyon, Fizik, Geometri, Kimya, Beden Eğitimi, Askerlik, Psikoloji, Yabancı Dil.

5. Sınıf Edebiyat Bölümü; (Bkz. 5. Sınıf Fen Bölümü) ve Resim-Sanat Tarihi.

6. Sınıf Edebiyat Bölümü; Türk Dili Ve Edebiyatı, Tarih, Coğrafya, Cebir, Türkçe Kompozisyon, Fizik, Kimya, Beden Eğitimi, Askerlik, Yabancı Dil, Resim-Sanat Tarihi, Felsefe, Astronomi.

6. Sınıf Fen Bölümü; Türk Dili Ve Edebiyatı, Tarih, Coğrafya, Türkçe Kompozisyon, Fizik, Kimya, Beden Eğitimi, Askerlik, Yabancı Dil, Felsefe, Astronomi, Matematik, Tabiat Bilgisi(Kütahya Lisesi Sınıf Geçme Defterleri).

Yukarıdaki 1953-1954 ders yılı ile 1963-1964 ders yılında okutulan derslere bakıldığında fazla bir değişikliğin olmadığı görülmektedir. 1953-1954 ders programında yer alan Jeoloji dersi diğer ders programında yoktur. Ancak 1963-1964 ders yılı programında Astronomi dersi ilk kez okutulmaya başlanmıştır. İki programda da bölümlere göre genel olarak ortak derslerin okutulmaktadır. Aynı zamanda ağırlıklı olarak genel kültür derslerine yer verilmektedir.

Türkçe kompozisyon dersi yazılı, diğerleri hem yazılı hem sözlü yapılırdı(Yücel, 1994: 120). Lise müfredatları 1962 yılında toplanan Yedinci Milli Eğitim Şurası'nda tekrar ele alınarak değiştirilmiş; çeşitli kollar yerine, mecburi seçmeli ders rejimine göre düzenlenmiştir. Sınıf yükseldikçe mecburi dersler ile seçmeli dersler arasındaki orantı seçmeli dersler lehine artırılmıştır(Yedinci Milli Eğitim Şurası, 1962: 125)

1968-1969 yılında ise "Askerlik" dersi "Milli Güvenlik" olarak ad değiştirilmiş, içeriği aynı kalmıştır(Kütahya Lisesi İmtihan Defterleri)

Her Milli Eğitim Şurası'ndan sonra, Lise müfredatı genellikle değiştirilmiştir. 1970 yılında toplanan Sekizinci Milli Eğitim Şurası'nda da bu geleneğe devam edilmiştir. Şurada; birinci sınıfla genel kültürü sağlayan ortak dersler ile ileride yönelmek istedikleri ilgi ve kabiliyetlerine şekil veren dersler olacaktı. Ortak ve mecburi dersler tüm teknik ve genel liselere mecburi tutulmaktaydı. Lise ikinci sınıfa geçen öğrencinin karşısına seçmesi için sadece iki çeşit program vardır. Bunlar Fen ve Edebiyat programlarıdır. Lise üçüncü sınıfta ise ileride gitmek istediği yüksek öğretim programına göre Fen programından gelenlere; Matematik-Fizik veya Tabiat Bilimlerinden birisini, ikinci sınıfta Edebiyat kolunda olanların ise birisini seçmek zorunda oldukları Dil-Edebiyat veya Sosyal ve Ekonomik Bilimler kolları gelmektedir(Sekizinci Milli Eğitim Şurası, 1970: 133-134). Aşağıda bu derslerle ilgili tablo bulunmaktadır.

Tablo-4. Tüm Kollarda Ortak Okutulan Dersler Ve Ders Saatleri (1971-1972)

DERSLER	9.Sınıf	10.Sınıf	11.Sınıf
Türk Dili ve Edebiyatı ve Kompozisyon-I	4		
Türk Dili ve Edebiyat ve Kompozisyon-II		4	
Türk Dili ve Edebiyatı ve Kompozisyon-III			4
Tarih I	2		
Tarih II		2	
Türkiye Cumhuriyeti Tarihi			2
Matematik	4	2	
Fen-I (Fizik-Kimya)	4		
Yabancı Dil I	4		
Yabancı Di II		4	
Yabancı Dil III			4
Coğrafya -I	2		
Beden Eğitimi	1	2	2
Milli Güvenlik Bilgisi	1	1	1
Seminer	1	2	2
Mantık		2	
TOPLAM	23	19	15

Kaynak: Sekizinci Milli Eğitim Şurası, 1970: 133-134.

Tablo-5. Tüm Kollarda Okutulan Özel Dersler Ve Ders Saatleri

DERSLER	9.Sınıf	10- Edebiyat	10-Fen	11-Dil- Edebiyat	11-Sosyal ve Ekonomik Bilgiler	11- Matematik Fizik	11-Tabiat Bilgileri
Seçmeli Ders (Teknik Resim- Teknoloji Uygulaması, İş İdaresi veya Ev Ekonomisi, Tarım, İkinci Yabancı Dil	4						
Müzik veya Resim	2	1	1				
Din Bilgisi	1	1	1				
Tarih III		2					
Coğrafya II		2					
İkinci Yabancı Dil veya Ekonomi-I		2		2			
Biyoloji-I		4					
Türkiye Coğrafyası			2	2	2		
Matematik			4				
Kimya			4				
Edebiyat IV				3			
Felsefe				2			
Psikoloji				2			
Sanat Tarihi				2			
Sosyoloji				2	2		
Matematik III					4		
Ekonomi II					6		
T.C. Anayasası					1		
Sosyal ve Ekonomik Bilgiler							
Matematik İV						4	
İleri Matematik						4	
Astronomi						1	
Fizik						6	6
Biyoloji							7
Jeoloji							2
TOPLAM	30	30	30	30	30	30	30

Kaynak: Aydemir, 2006: 60.

1974 yılında toplanan Dokuzuncu Milli Eğitim Şurası sonunda alınan kararlar gereğince; daha önce gösterilen derslerin çeşidinin azaltılarak ders saatleri artırılmıştır. Bu değişiklikler genelde ders içeriğinden ziyade isim değişiklikleri şeklinde olmuştur. "Tabiat Bilgisi" dersinin adı; "Biyoloji", tüm edebiyat

derslerinin ise "Türk Dili ve Edebiyat" olarak birleştirilmiştir(Dokuzuncu Milli Eğitim Şurası, 1974: 301).

Tablo-6. 1981-1982'de Genel Orta Okul ve Liselerde Haftalık Ders Dağıtım Çizelgesi

DERSLER	SINIFLAR							
	Ortaokul			Lise				
				Edebiyat Kolu			Fen Kolu	
	1	2	3	1	2	3	2	3
Türkçe	5	5	5	—	—	—	—	—
Matematik	4	4	4	5	4	2	5	7
Sosyal Bilgiler	4	4	3	—	—	—	—	—
Fen Bilgisi	4	4	4	—	—	—	—	—
Yabancı Dil	3	3	3	4	4	5	4	4
Resim	1	1	1	—	—	—	—	—
Müzik	1	1	1	—	—	—	—	—
Beden Eğitimi	2	2	1	2	1	1	1	1
Din Bilgisi (isteğe bağlı) ¹	1	1	1	1	1	1	1	1
Ahlak	1	1	1	1	1	1	1	1
Seçmeli Ders ²	4	4	4	—	—	—	—	—

T.C. İnkılap Tarihi ³	—	—	2	1	1	2	1	2
Türk Dili ve Edebiyatı	—	—	—	5	5	6	3	3
Psikoloji	—	—	—	—	2	—	2	—
Tarih	—	—	—	2	2	2	2	2
Sanat Tarihi	—	—	—	—	1	1	—	—
Coğrafya	—	—	—	2	2	2	2	1
Biyoloji	—	—	—	2	2	—	2	—
Fizik	—	—	—	3	2	2	3	4
Kimya	—	—	—	3	2	1	3	3
Milli Güvenlik	—	—	—	—	1	1	1	1
Turizm ve Sanat Eğitimi	—	—	—	—	—	1	—	1
Seçmeli Ders ⁴	—	—	—	2	2	2	2	2
Felsefe Grubu	—	—	—	—	—	6	—	3

1 1982 Anayasası 24. maddesinde Din Kültürü ve Ahlak öğretimini ilk ve orta öğretimde zorunlu hale getirmiş ve bu dersler *Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi* adı altında orta okullarda haftada her sınıfta 2, liselerde her sınıfta 1 saat olarak okutulmaya başlanmıştır.

2 Orta okulda öğrenci *İş Bilgisi* (EI, Ev İşi) Ticaret, *Yabancı Dil* (pekiştirmek için) vb. derslerden ikisini seçer ve her biri haftada iki saat okutulur.

3 Bu ders 12 Eylül 1980 hareketinden sonra programa konmuş ve Eylül 1983'ten itibaren adı *T.C İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük* olmuştur.

4 Lisede öğrenci, *Resim ve Müzik* derslerinden birini seçer (Akyüz, 2006: 355-356).

1988 yılındaki Onikinci Milli Eğitim Şurası'nda lise müfredatı tekrar değiştirilmiştir. Buna göre; lise birinci sınıfta tüm öğrencilere ortak program uygulanacak, ikinci sınıfta öğrenciler kendi istidatları doğrultusunda Fen ve Sosyal Bilimler bölümlerinden birisini, üçüncü sınıfta ise Matematik ve Tabii Bilimler ile Sosyal Bilimler ve Edebiyat kollarından istediği birisini seçecekti(Onikinci Milli Eğitim Şurası, 1988: 195). Öğrencilerin ilgi ve yeteneklerine göre yönlendirilmesi, bu amaçla 1991-1992 öğretim yılında, ortaöğretimde geleneksel “sınıf geçme sistemi” kaldırılarak “ders geçme ve kredili sisteme” geçilmiştir. Bu sistem demokratikleşme sürecinin bir başlangıcıdır. Klasik sistemde yılda 1.350.000 öğrenci sınıfta kalıyor ve 400.000 öğrencide atılıyordu. Bu sistemde ise sınıfta kalmak yoktur. Okullara program yapma yetkisi verilmiştir (Büyükkarcı,1998:150). Yeni düzenlemede, öğrencilerin alacağı ortak ve seçmeli dersler, danışman öğretmen, veli ve öğrenci işbirliği ile belirlenecekti. Bu sistemin esası; dersler ortak dersler ve seçmeli dersler olmak üzere ikiye ayrılmakta olup, başarılı bir öğrenciye okulu üç yıl yerine daha erken bir dönemde de bitirebilme imkanı da tanınmasıydı. Öğrencilerin ilk dönemde almak zorunda oldukları dersler; Türk Dili I, Tarih I, Matematik I, Fen Bilimleri I, Yabancı Dil'dir. Bu derslerin amacı öğrenciye temel bilimlerin aşılmasıdır. Bu sistemde öğrenci örneğin; "Matematik I" dersinden başarısız olur ise ikinci dönem tekrar almakta, yine başarısız olur ise bu dersin kredi açığını başka bir seçmeli dersten kapatabilme imkanını vermektedir. Bu durum; "Türk Dili" dersi için farklı olmaktadır. Bu derste tüm öğrenciler başarılı olmak zorundaydı. Ortak dersler içinde sayılan Felsefe I-II ikinci dönemden sonra alınmıştır(Aydemir, 2006: 64).

Bu belirleme, öğrencinin ilgi ve isteği, önceki başarıları, yöneleceği yüksek öğrenim kurumuna girmek için alınması gereken dersler göz önünde bulundurularak asgari bir kredi toplamı tespit edilmiştir. Seçmeli dersler isteğe bağlı olmakla birlikte alınan diğer derslerle olan bakımında paralellik göstermesi beklenirdi. Liseyi bitirmek için en az yüz otuz iki krediyi tamamlamak zorunda olan öğrenci, bir dönem içinde en az on sekiz, en fazla otuz kredilik ders alabilirdi(Manak, <http://egitim.aku.edu.tr/ortaogretimreformu.ppt#2>, 22) Öğrenci çoğunlukla almış olduğu derslere göre alanı belirlenirdi. Toplamda almış olduğu derslerin en az üçte

birine uymaz ise öğrenciye "Genel Kültür Alanı" diploması verilir. Liseyi bitirme alanları;

Fen Bilimleri Alanı
 Sanat Alanı
 Türkçe-Matematik Alanı
 Genel Kültür Alanı
 Sosyal Bilimler Alanı
 Spor Alanı
 Yabancı Dil Alanı

Tablo-7. Ders Geçme ve Kredili Sistemine Göre Ders Programları Ortak Dersler

DERSİN ADI	HAFTALIK KREDİ SAYISI	TOPLAM KREDİ
Türk Dili I-II-III	3	9
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi I-II-III	2	6
Tarih I-II	3	6
T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük I-II	2	4
Coğrafya I-II	2	4
Felsefe I-II	2	4
Matematik I-II	4	8
Fen Bilimleri I-II	4	8
Yabancı Dil I-II	4	8
Beden Eğitimi I-II	2	4
Milli Güvenlik Bilgisi	2	2

Kaynak: 2348 Sayılı Tebliğler Dergisi, 1991: 20.

Turizm	Ekonomi (1)	Ekonomi (1)	Ekonomi (2)	Ekonomi	Ekonomi (2)
	Coğrafya	Fizik	Coğrafya	Coğrafya	Fizik (2)
	Bi. ve Sağ. B.	Bi. ve Sağ.B.	Bi. ve Sağ. B.	Jeoloji	Kimya
		Kimya	Sosyoloji	Sosyoloji	Matematik
			Felsefe	Felsefe	
			Mantık	Mantık	
			Astronomi		

Kaynak: Lise Müfredat Programı, 1987: 383.

Ders geçme ve kredili sistemde bütünleme sınavları kaldırılmıştır. Artık mutlak bir başarısızlık söz konusu değildir. Bu sistem,eğitim öğretim açısından çok amaçlı programlara ve yönetim açısından da merkezi yönetimden yerel yönetime geçişte bir adımdır. Ancak, Haziran 1995'te kredili sistemin kademeli olarak kaldırılmasına karar verildi ve tekrar sınıf geçme sistemine dönlmeye başlandı(Manak, <http://egitim.aku.edu.tr/ortaogretimreformu.ppt#2>, 23). Bu uygulamaya göre, birinci sınıfta öğrencilerin tüm ortak dersleri alırlar; ikinci sınıfta ilerde ilerlemek istedikleri alana uygun kolu seçerlerdi. Bu alanlar;

Sosyal Bilimler,

Sanat (Müzik),

Sanat (Resim),

Spor,

Fen Bilimleri,

Türkçe-Matematik,

Yabancı Dil.

Öğrenciler seçtikleri alana uygun olarak üst sınıflarda alan derslerini ve seçmeli dersleri alarak liseden mezun olurlardı(2455 Sayılı Tebliğler Dergisi, 1996: 282-288).

3.2. Cumhuriyet Döneminde Ders Değişiklikleri

1930 tarihli Lise ve Orta Mektepler Talimatnamesi, öğretmenlerden, Cumhuriyet eğitimi vermek için programları ve programlar dışında her fırsatı değerlendirmelerini ister. Özellikle o yıllarda Türkçe, Tarih, Coğrafya, Yurt Bilgisi, Sosyoloji, Felsefe, Cumhuriyet ve Yurttaşlık eğitiminin verildiği, üzerinde önemle durulan dersler olmuştur. Tarih kitapları, Tarih Kurumunca çok ayrıntılı, öğrenciler için ağır, hacimli, 4 cilt halinde hazırlatılmıştı. Yurt bilgisinde ise yıllarca Vatandaş için Medeni Bilgiler (1931) adlı 2 ciltlik bir kitap okutulmuştur. 1. cildi Afet İnan

tarafından tamamen Atatürk'ün fikir ve telkinleriyle yazılmıştır. 2. cildin yazarı mebus R. Peker'dir(Akyüz, 2006: 352).

Kütahya Lisesi ve ülkedeki diğer liselerde Din ve Ahlak dersleri zamanla bazı değişikliklere uğramıştır. Bu safhalar aşağıda belirtilmiştir.

1924 programında orta okullarda Din Dersi vardır; fakat liselerde yoktur. 1930 programında orta okullardan da Din Dersi kaldırılmıştır. Bu programlarda Ahlak dersi görülüyor. Uzun bir süre artık bu dersler programa girmemiştir.

1952-1956 yılları dışında liselerin öğrenim süresi, üç yıl olarak sürdürülmüştür. Önemli değişikliklerden biri de Cumhuriyet dönemi içinde 1927 yılında karma öğretim uygulamasına geçilmiş olmasıdır(Büyükkarcı, 1995: 19).

Demokrat Partinin 1950'de iktidara gelmesiyle okullarda din eğitiminin verilmesi konusu eski önemini kazanmıştır. 1956-1957 öğretim yılında orta okullara Din Dersi kondu. Çocuklarına bu dersin verilmesini istemeyen veliler, ders yılı başında yazı ile bunu bildireceklerdi. Liselere Din Dersi ise, isteğe bağlı olarak 1967-1968 ders yılı başında müfredata eklendi.

Ahlak, ilk kez 1974-1975 öğretim yılında orta okul ve liselerin her sınıfına zorunlu ders olarak konmuştur. 12 Eylül 1980'den sonra, 1982-1983 öğretim yılında Din Bilgisi ve Ahlak derslerinin "Din ve Ahlak Bilgisi" adıyla birleştirilerek her sınıf için zorunlu ders olarak, orta okullarda haftada 2, Liselerde 1 saat okutulması kararlaştırılmıştır.

Kütahya Lisesi ilk kurulduğu zamanlarda din derslerine, Arapça ve Farsça derslerine büyük bir oranda ağırlık verilmekteydi. Arapça ve Farsça dersleri ile ilgili olarak cumhuriyetin kurulmasıyla birlikte değişiklikler meydana gelmiştir. 1922 orta okul programında bu dersler görüldüğü halde 1924 programında yoktur. 1924 ve 1927 Lise programlarında ise bu dersler yer almaktadır.

Arapça ve Farsça, lise programlarından 1929-1930 öğretim yılı başında çıkarılmıştır(Akyüz, 2006: 353). Bu kararda (ve Kuran kurslarının kapanmasında) Harf İnkılabı'nın en önemli faktör olduğu kanımızcadır.

1988-1989 öğretim yılında, orta okullarda "basamaklı kur sistemi" adıyla, yabancı dil öğretiminde değişiklik yapılmıştır. Buna göre orta okul 1.sınıfta yabancı dil dersi zorunlu, daha sonraki sınıflarda ve lisede isteğe bağlı olacak ve bu dersten alınan not sınıf geçmeyi etkilemeyecekti. 1989-1990 öğretim yılında bu sistemden kaldırılıp yabancı dil tekrar zorunlu dersler arasına alınmıştır(Dönmez, 2005: 263; Akyüz, 2006: 355).

Kütahya Lisesi'nde 1993-1994 eğitim-öğretim yılında Yabancı Dil Ağırlıklı Lise uygulaması başlamıştır. Bu doğrultuda lisede uygulanan ders programı aşağıdaki gibidir;

Tablo-9. Yabancı Dil Kolu Uygulaması Yapan Liselerin Haftalık Ders Çizelgesi

Dersler	SINIFLAR							
	4	5	5	5	6	6	6	6
			Sos. B. ve Edb				Sos. B. ve Edb	
Türk Dili ve Edebiyatı	5	4	6	4	4	4	6	4
Psikoloji	-	1	2	2	-	-	-	-
Felsefe Grubu	-	-	-	-	-	-	6	-
Din Kültürü ve Ahlak								
Bilgisi	1	1	1	1	1	1	1	1
Tarih	2	2	2	2	2	2	2	2
T. C. İnkılap Tarihi								
ve Atatürkçülük:	1	1	1	1	2	2	2	2
Sanat Tarihi	-	-	2	-	-	-	2	-
Coğrafya	2	-	3	3	-	-	3	3
Matematik	5	6	3	3	7	3	-	2

Biyoloji ve Sağlık Bilgisi	3	-	-	-	-	4	-	-
Fizik	3	4	-	-	4	3	-	-
Kimya	2	3	-	-	3	4	-	-
Yabancı Dil	5	4	5	9	3	3	4	12
Beden Eğitimi	2	2	2	2	2	2	2	2
Milli Güvenlik Bilgisi	-	1	1	1	-	-	-	-
Seçmeli Dersler	2	4	4	4	4	4	4	4
Toplam	33	33	32	32	32	32	32	32

Kaynak: Lise Müfredat Programı, 1987: 376.

Kütahya Lisesi'nde Yabancı Dil Ağırlıklı Lise uygulamasına 2007-2008 yılında son mezunlarıyla beraber son verilmiştir.

Orta Öğretimin Yeniden Yapılandırılması'na İlişkin Talim Ve Terbiye Kurulunun 07/06/2005 Tarih ve 184 Sayılı Kararı'nın ilgili maddelerinden "Önünde hazırlık sınıfı bulunan ve öğrenim süresi hazırlık+3 yıl olan genel ve meslekî orta öğretim kurumlarının öğrenim süresi 2005-2006 öğretim yılından itibaren hazırlık sınıfı olmaksızın, 4 yıl olacaktır. Bu uygulama da, kademeli olarak gerçekleştirilecektir. Mevcut öğrencilerin durumu korunacaktır."(Manak, <http://egitim.aku.edu.tr/ortaogretimreformu.ppt#2>, 24). Maddesi ve ilgili kararın;

"Gerek öğrenci alımı, gerek öğretim programları ve gerekse yabancı dil öğretimi konusunda birbirinin benzeri olan Anadolu liseleri ile yabancı dil ağırlıklı program uygulayan liseler 2005-2006 öğretim yılından itibaren Anadolu Lisesi adıyla tek program altında birleştirilecektir. Bu uygulamada halen bu okullara devam eden öğrencilerin statüleri korunacak ve mezun oluncaya kadar öğrenimlerini kayıtlı buldukları okullarda sürdürecektir. Birleştirme, yalnızca 2005-2006 öğretim yılında bu okullara kayıt hakkı kazanan öğrenciler bazında uygulanacaktır. Konuyla ilgili olarak, Eskişehir ve Malatya illerinde yapılacak olan bölge toplantılarında; il millî eğitim müdürleri ve eğitim-öğretimle yatırımdan sorumlu

müdür yardımcısı/şube müdürleri bilgilendirilecektir.” (Manak, <http://egitim.aku.edu.tr/ortaogretimreformu.ppt#2>, 25-26-27). Maddeleri gereğince Kütahya Lisesi'nin öğretim süresi 4 yıla çıkartılmıştır. Aynı zamanda lise 2009-2010 öğretim yılı itibariyle Anadolu Lisesine dönüştürülmüş ve ilk öğrencilerini 2009 yılı itibariyle alarak okulun bünyesine katmıştır.

3.3. Cumhuriyet Dönemi İmtihanlar

Daha önce sınav sistemi başlığı altında cumhuriyet öncesi yapılan sınavlardan bahsetmiştik. Şimdi ise o dönemle olan değişikliklerle beraber 1339 tarihli (1923) Sultani mektepleri talimnamesindeki imtihanla ilgili olan kısımlar aşağıdaki şu hususları ihtiva ediyordu(Yücel, 1994: 113).

1. İki tahriri bir şifahi olmak üzere her sene üç imtihan yapılır. Her biri üçer ay ara ile icra edilirdi.
2. Tahriri imtihan sualleri bizzat dersin muallimi tarafından tanzim olunur ve muallimin müdürle ittifak ettikleri seçilirdi.
3. Tahriri imtihanlar bir haftada biter, dersler tatil edilmez ve on beş gün zarfında neticeler mektep idaresine bildirilirdi.
4. Notlar 9-10: Aliyyülala (Pekiyi), 8: Ala (İyi), 6-7: Karib-i Ala (İyiye yakın), 5: Vasat (Orta), 4: Karib-i Vasat (Ortaya yakın), 3: Zayıf, 1-2: Edna (Pek zayıf), 0: fena ile tabir olunurdu.
5. Şifahi imtihanlar ders senesinin bitiminden beş gün sonra başlar ve dört hafta zarfında biter.
6. Sınıf terfii için hem şifahi imtihanda her dersten en az 3 almak, hem de iki tahriri imtihan notları vasıtasıyla şifahi imtihan notunun vasatı beşten aşağı olmaması gerekmektedir.

7. Şifahi imtihanında bir dersten üçten düşük not alanlar diğer derslerin imtihan notlarının ortalaması en az altı buçuk olduğu takdirde ikmal imtihanlarına girebilirler.
8. Bir sınıfta iki sene üst üste kalanlar okuldan atılırlardı.

Cumhuriyet dönemi ve sonrasında orta ve lise mekteplerinde iki türlü imtihan usulü yapılmaktaydı(Yücel, 1994: 114-116). Bunlar:

Sınıf İmtihani: Her sınıftaki öğrencilerin bir sene zarfında öğrendiklerini ve becerilerini ölçmek için aralarda yapılan sınavlardır.

Mezuniyet İmtihani: Bir öğrencinin bir okuldaki bütün öğrenim yılı boyunca öğrendiklerini ve kazandıklarını belirlemek ve öğrenciyi mezun edebilmek için yapılan sınavlardır.

Mezuniyet imtihanı üç ders zümresinden tahriri diğerlerinden şifahi olarak yapılırdı. Liselerin orta kısımlarında yapılan mezuniyet imtihanlarının dersleri aşağıda verilmiştir:*Türkçe, Tarih-Coğrafya ve Malumatı Vataniye, Tabii ve Fiziki İlimler* (Fizik, Kimya, Hayvanat, Nebatat, Arziyat. Fizyoloji, Hıfzıssıhha), *Riyaziyat* (Hesap, Cebir, Hendese, Resmihattı), *Ecnebi lisanı*.

Liselerin mezuniyet imtihanları ise şu ders zümrelerinden yapılırdı: *Edebiyat, Tarih ve Coğrafya, Felsefe* (Ruhیات ve İçtimaiyat), *Tabiiyat* (Hayvanat, Nebatat. Arziyat, Teşrih ve Fizyoloji), *Fiziki ilimler* (Fizik-Kimya), *Riyaziyat* (Cebir, Hendese, Müsellesat, Mihanik, Kozmoğrafya), *Arabi- Farisi, Ecnebi lisanı*.

Şu derslerden mezuniyet imtihanı yapılmazdı. Ancak bütün sene içersindeki notlar şahadetnameye yazılırdı. Resim, Elisheri, Musiki, Terbiye-i Bedeniye, Tabahat, İdare-i Beytiye, Dikiş-Biçki, Nakış.

Her ders yılında orta mekteplerin birinci, ikinci ve üçüncü sınıflarıyla liselerin birinci ve ikinci sınıflarında, ikisi yazılı biri sözlü olmak üzere üç yoklama; Liselerin son sınıflarında ise birincisi yazılı, ikincisi sözlü olmak üzere iki yoklama esası kabul edildi. Bu talimatname ile *olgunluk imtihanları* ihdas olundu. Lise imtihanlarında

muvaffak olan Edebiyat şubesi mezunları Edebiyat, Felsefe ve Tarih derslerinden sözlü ve yazılı Fen şubesi mezunları Riyaziye, Fizik, Kimya Tabi İlimler derslerinden sözlü ve yazılı olgunluk imtihanlarına tabi tutuldu. Üniversite ve yüksek okullara girecek talebe bu imtihanlarda her iki şube için bir Türkçe kompozisyon yazmakla mükellef tutuldular(Yücel, 1994: 117).

Gerek ortaokullara, gerek liseler imtihanlarına hariçten de talebe alınır ve imtihanlara girip başarılı oldukları takdirde kendilerine (ortaokulu veya liseyi bitirme) diploması verilirdi(Yücel, 1994: 120).

Tablo-10. Kütahya Lisesi 1936-1937 Yılları İmtihan Neticeleri

Sınıf	Kalan	Geçen	Toplam
I. Sınıf	30	83	113
II. Sınıf	44	64	108
III. Sınıf	13	42	55
IV. Sınıf	31	17	48
V. Sınıf	18	17	35
VI. Sınıf	1	24	25
Toplam	137	247	384

Kaynak: Kütahya Lisesi Sınıf Geçme Defterleri.

Yukarıdaki tabloyu incelediğimizde 1936-1937 öğretim yılı içerisinde Kütahya Lisesi'nde eğitim gören öğrenci sayısı 384'dür. Ayrıca tabloya göre lisenin başarı durumundan bilgi sahibi olmaktayız. İlgili yıllarda toplam 137 öğrenci aynı sınıfı tekrar etmek zorunda kalmıştır. 223 öğrenci ise bir üst sınıfa devam etme hakkı

kazanmışlardır. 24 öğrenci ise Kütahya Lisesi'nin o seneki mezunlarını oluşturmuştur ve üniversiteye ya da yüksek okullara başvurma hakkını elde etmişlerdir.

3.4. Terbiye Ve İnzibat Sistemi

İnzibat meclisleri: Daha öncede bahsettiğimiz gibi eski idadilerde öğrenciye müdürler, öğretmenler ve muavinler doğrudan doğruya ceza verme hakkına sahiptiler. İdare ve talim unsurlarının hiçbir kayda tabi olunmaksızın arzu ve keyfe göre ceza vermek hiç doğru değildi. Bu yüzden 1923 tarihli talimatla beraber inzibat meclislerinin kurulmasına karar verildi.

1923 tarihli talimatın inzibat meclisleriyle ilgili olan kısmında her okulda müdürlerin riyasetinde ikisi birinci, ikisi ikinci devreden ve biri iptidai muallimlerden olmak üzere beş muallimle muavinlerden oluşacak bir inzibat meclisinin kurulması gerektiği yazmaktadır. İnzibat meclisleri kararlarını on beş gün içerisinde açıklamak zorundaydılar(Yücel, 1994: 129).

1927 tarihli talimatla beraber inzibat meclislerinin yanında sadece öğrencilerden oluşan Haysiyet Divanı'nın kurulması öngörülmüştür. Haysiyet divanının üyesi olabilmek için öğrencinin daha önce hiçbir ceza almamış olması gerekmektedir. Sadece örnek davranışlarda bulunan öğrenciler Haysiyet Divanı'na aza olabilirdi(Yücel, 1994: 129). Bu divanın bazı cezalarda etkili olduğunu aşağıdaki açıklamalarda bildirilmektedir. Bu divanda birinci sınıf öğrencileri yer alamazdı.

1930 tarihli talimatta hal ve hareket notlarının inzibat meclisleri tarafından takdir olunacağı ve bu esnada Haysiyet Divanının ikinci başkanı olan talebenin de hazır bulunacağı bildirilmiştir. Bu talimatta zikredilen cezalar şunlardır:(Yücel, 1994: 130).

1. İhtar,
2. Tescil,
3. Tekdir,

4. Muvakkat ihraç,
5. Kat-i ihraç.

İhtar ve Tescili okul müdür ve muavinleri ile Haysiyet Divanı verebilirdi. Tekdir Haysiyet Divanının kararıyla olur. Muvakkat ve kat-i ihraç İnzibat meclisi kararıyla verilirdi. Bununla beraber müdür zaruret görürse bu iki cezayı yaptıktan sonra keyfiyeti inzibat meclisine bildirir. İhtar, hal ve hareketleri ile arkadaşlarına karşı muamelesi dürüst olmayanlarla çalışmakta kusur edenlere verilirdi. Tescil, okula gelmemek ve geç gelmeyi adet edinmiş mektepte bulundurulması doğru olmayan kitap ve resimleri getiren, okul içinde ve dışında nezaket ve terbiyeye ve emirlere muhalif harekette bulunan, derse çalışmamakta ve tembellikte ısrar eden öğrenciler verilirdi. Tekdir, amir ve muallimlere itaatsizlik, okul dışında uygunsuz hallerde ve mahallerde görünmek, okuldan kaçmak, okul eşyasına bilerek zarar vermek, kötü kitap ve resimleri mektebe getirmeyi itiyat edinmek gibi hallerde verilirdi. Muvakkat İhraç, okuldan firari tekerrür eden, amir ve muallimlerine itaatsizlikte devam eden, müskirat kullandığı sabit olan, silah ve tabanca getiren talebeye verilirdi. Kat'i ihraç, bir sene içinde iki muvakkat ihraç cezası alan okul içinde ve dışında iffetsizliği sabit olan, kanunen kabahat derecesinde bulunan hırsızlık ve cerh gibi fiilleri yapan, okul nizamına ve emirlere muhalif olarak vuku bulan müşterek hareketlerde mürettip ve müşevvik olduğu tahakkuk edenlere verilirdi(Yücel, 1994: 131).

Terbiye prensipleri arasında daha önce bahsedildiği gibi Aferin, Tahsin ve İmtiyaz gibi birer yaldızlı kağıtlar bulunmaktadır. Bunların açıklaması daha önce yapılmıştır. Bu yüzden tekrar bahsetmeye gerek yoktur. Ancak herhangi bir ceza alan öğrencinin bu terbiye kağıtlarıyla durumu kurtarmaya çalışması her ne kadar iyi gibi görünse de ceza alan öğrencinin sosyal ve psikolojik durumu konusunda pek de sağlıklı değildir. Bu yüzden cumhuriyet döneminde öğrencilere yaptıkları yanlışların cezalarını ağır bir şekilde çektirmek yerine onları daha iyi bir şekilde terbiye etme yoluna gidilmiştir. Bu durum mukabilinde öğrencilere yaptıkları hataların boyutlarına göre teneffüs aralarında öğrenciyi yazı ile meşgul etme, hafta sonları öğrencilerin izinlerini kaldırma, sınıfın temizliğini yaptırmak, öğrenciyi bahçe

işleriyle meşgul ederek onun hata yapmasını en aza indirmeye çalışmak ve okul görevlilerine yardım etmesi sağlanarak terbiye yoluna gidilmiştir. Bu sistem Ulu Önder Atatürk'ün görüşlerine ve kurduğu Türkiye Cumhuriyeti'ne uygun bir terbiye etme yöntemidir.

3.5. Disiplin

Kütahya Lisesindeki disiplin öncelikle karşılıklı sevgi ve saygı çerçevesinde yürütülürdü. Öğretmenler dersleri gayet ciddi bir şekilde işlerlerdi. Ve bu yüzden eğitim ve öğretim lisenin her döneminde kaliteli olmuştur. İdadinin ilk yıllarında disiplinin şiddetle sağlanacağı halk tarafından da benimsenmekteydi. Ancak günümüzde eğitim ve öğretimin kapsamı pedagojik sistemlerin doğrultusunda yürütülmektedir. Lisede temizlik, davranış ve kılık-kıyafet üzerine yoğun bir disipline etme çabasının olduğunu görmekteyiz. Bu konuyla ilgili olarak 1954-1955 ders yılı mezunlarından Aşkın ÜSTÜNER “...Orta okulda o zaman okul şapkası giyme zorunluluğu vardı. Ekseriyetle Pazartesi sabahları okul giriş kapısında kontrol yapılır, saçları uzun olanlarla şapka giymeyenler okula alınmazdı. 0 gün ben yeni aldığım Macar derisi ayakkabılarımı giymiş ve okul şapkamı da elime alarak okula gelmiş kontrolden rahatça geçmiştim. Fakat pek çok arkadaş ya saçtan ya da şapka giymekten geri gönderilmişlerdi. Ben bu arkadaşlara bir simit karşılığı şapkamı okulun arkasındaki sınıf penceresinden yere atacağımı ve arkadaşlarım benim şapka ile okula girmesini sağlayacağımı söylemiş ve kabul eden arkadaşlara da şapkamı pencereden atarak simitleri bedavaya getiriyordum. Benim şapkam bu fiil tekrarlanarak 7-8 arkadaşı kurtardı...” (100. Yıl Albümü, 1990, 117). bunları söylemektedir.

Lisede temizlik konusunda da yoğun bir çaba görmekteyiz. Hem bireysel temizlik hem de toplumla yaşamanın bir gereği olarak genel temizlik. Bu konuyla ilgili olarak en iyi bilgiyi 1983-1984 ders yılı mezunlarından Nurdilek ARKUN'un anılarında görmekteyiz. Nurdilek ARKUN (100. Yıl Albümü, 1990, 291). “...O zamanlar sınıflar arasında temizlik hususunda adeta bir yarış vardı. Rehber hocamız olan Necla Ercengiz bizi sınıfça temizlik hususunda çok desteklemişti. Bir gün rehberlik dersinde hocamızın denetiminde sınıfça temizlik kampanyasına giriştik.

Önce sıraları zımparalayıp, sıraların üzerindeki tüm gereksiz yazıları ve kirli şeyleri çıkardık ve tertemiz yaptık. Daha sonra sıraları sınıfça bir köşeye koyduk. Şimdi ise sıra sınıfımızın yer temizliğine gelmişti. Hepimiz gönülden, isteyerek neşe içinde sınıfımızın yerlerini temizlemeye koyulduk. Hocamızın önderliğinde temizlik malzemeleri, temin edildi. Deterjanlar vasıtasıyla sınıfımızın sabunlu köpükler içinde kalması sınıfça bize çok ilginç gelmişti. İçimden bu günümüzü asla unutmayacağım demiştim. Bir kısmımız camları siliyor, bir kısmımız da yerlerdeki köpükleri kaldırmaya çalışıyorduk. Temizlik çalışmalarımız sona erdiğinde her tarafı tertemiz pırıl pırıl olan yepyeni bir sınıfa kavuşmuştuk. Bütün sınıflara temizlik hususunda örnek olmuştuk. Bu olay bir öğretmen olarak bana hem güzel bir anı, hem de okul yaşantımda örnek olmuş ve olmaya devam edecektir...”

Yukarıdaki anıda bir öğretmenin ve uygulanan hizmetin yıllar boyunca kaç kişiyi etkileyebildiğini görmekteyiz. Lise de ayrıca üst üste iki kez aynı sınıfta kalanlar ve devamsızlığı bir adet haline getiren öğrenciler okuldan atılmaktaydılar.

Kütahya Lisesi’nde eğitimin kaliteli olması, topluma planlı ve yararlı gençlik yetiştirmek için okul disiplin yönetmeliği daima uygulanmaya çalışılmıştır. Bunun yansımalarını, öğrencilere yaptıkları suçlar karşılığında verilen cezalarda görmekteyiz. Örneğin, 1973-1974 eğitim yılının ilk döneminde, sigara içmek ve sınıfta huzuru bozmak suçlarından, 2 öğrenciye 4 gün, 5 öğrenciye 3 gün okuldan uzaklaştırma ve 1 öğrenciye kınama cezası verilmiştir. Aynı yılın diğer döneminde ise 1 öğrenciye kınama, 33 öğrenciye 3 gün ile 1 hafta arasında okuldan uzaklaştırma cezaları verilmiştir. İşlenen suçlara baktığımızda ise;

- 1 öğrenci sınıfın huzurunu bozmak,
- 3 öğrenci öğretmene saygısızlık,
- 18 öğrenci Cumhuriyet Bayramına katılmamak,
- 8 öğrenci sigara içmek,
- 4 öğrenci sahtekarlık suçlarından cezalandırılmıştır.

Kütahya Lisesi’nin arşivinde yaptığım araştırmalar sonucunda genellikle öğrencilerin sigara içmek, öğretmene saygısızlık ve resmi bayramlara katılmama suçlarından ceza aldıklarını gözlemledim. Diğer işlenen suçlara baktığımızda, 1973

yılında bir öğrencinin arkadaşını rahatsız etmesi sonucu 3 gün okuldan uzaklaştırma, 1978 tarihinde 4. derste okuldan kaçmak suretiyle 6 öğrenciye 1 hafta okuldan uzaklaştırma, 1981 yılında bir kız öğrencinin yazmış olduğu aşk mektubu sonucu kınama alması, 1986 yılında 2 öğrenciye, kız öğrencilere ayna tutması sonucu 5'er gün okuldan uzaklaştırma, 1988 yılında 1 öğrenciye kahveye gitmek, okey (taş) oynamak suçundan 5 gün okuldan uzaklaştırma (Bkz. Ek-C.9-10: s.230), 1989 yılında 1 öğrenciye okulda sigara içmek ve bulundurmak suçundan kınama cezası aldıklarını yer almaktadır.

Genel itibariyle Kütahya Lisesi'nde ceza almayı teşkil eden suçlar;

Arkadaşına aşk mektubu yazmak,

Okula geç gelmek,

Okulda sigara içmek ve bulundurmak,

Kız öğrencilerin okul zamanı veya dışında yabancı kişilerle oturmaları ve gezmeleri (1986 yılında 2 kız öğrenci bu yüzden 2'şer gün okuldan uzaklaştırma cezası almışlardır.),

Resmi bayramlara katılmamak veya laubali hareketlerde bulunmak,

Okula makyaj yaparak gelmek ve takı takmak,

Kız öğrencilere amacı dışında ayna tutmak,

Arkadaşlarıyla boğuşmak ve kavga etmek,

Arkadaşlarıyla alay etmek,

Üzerinde bıçak, tornavida, parti amblemi, yüzük ve bilye vb. bulundurmak,

Okul içi ve dışı ahlaki kurallara uymamak,

Öğretmene saygısızlık etmek ve istekleri yerine getirmemek,

Okula bilinçli olarak devam etmemek.

Yukarıdaki belirtilen suçların işlenmesi sonucunda öğrenciler, işledikleri suçların şiddetine göre uygun görülen cezaları almışlardır. 2000'li yıllara kadar bu şekilde bir cezalandırma devam etmekteydi. Ancak günümüzde bu suçlar ilginç gelmektedir. Çünkü bu sistem değişen dünyanın ve Türkiye'nin bir yansımasıdır. Günümüzle kıyaslama yapıldığında, bu suçların sürekli işlendiğini görmekteyiz.

Ancak verilen cezalar ise öncekiler gibi değildir. Öğrencilik yıllarımdan hatırladığım kadarıyla erkek ve kız öğrencilerin birlikte oturtturulmaları ceza niteliğindeydi. Hatta bu yüzden bir ders boyunca bir arkadaşımın ağladığını tebessümle anmaktayım. Ne üzücü bir durumdur ki günümüzde isteyen istediğiyle oturmakta ve bu durum ödül niteliğine bürünmektedir. Okul müdür yardımcılılarıyla yaptığım görüşmelerde, işlenen suçun öncelikle veliler vasıtasıyla çözmeye çalıştıklarını, düzelme olmadığı ve suç devamlılığının halinde ise velisinin de isteğiyle başka bir eğitim kurumuna naklinin yapıldığını söylemekte. Burada amaç okulun saygınlığını kaybettirmemek olsa gerek.

Bir diğer husus İstiklal Marşı'nın okullarda okunmaya başlandığı tarihten itibaren Kütahya Lisesi'nde, marşın Pazartesi sabah ve Cumartesi öğleyin öğrencilerin belli bir sıraya konularak okutulması hem disiplinin bir örneğidir hem de İstiklal Marşı'na verilen değer bir göstergesidir. Lise de uygulanan bu ve bunlar gibi bir çok disiplin olayı eğitim ve öğretimin kaliteli olmasını sağlamıştır. Bu yüzden ki Kütahya Lisesi köklü tarihiyle eğitim tarihimize yardım etmiş ve etmeye devam edecektir.

3.6. Kılık ve Kıyafet

Cumhuriyet dönemi Kütahya Lisesi'ndeki kılık ve kıyafetle ilgili en doğru bilgileri o dönemlerdeki fotoğraflardan anlamaktayız. Hüsnü KİŞİOĞLU Albümünde bulunan 1 Haziran 1928 tarihli resmi incelediğimizde şu sonuçlara ulaşmaktayız; (Bkz. Ek-B.3: s.206) fotoğrafta sadece orta 3. sınıftaki erkek öğrenciler bulunmaktadır. Üzerlerinde genelde koyu renklerden oluşan ceket ve pantolon bulunmaktadır. Yakalarına ise kravat veya papyon takmışlardır. Ayaklarına giydikleri ise genelde ipli spor ayakkabıyı andıran türden ayakkabılardır. Sakallar temiz ancak saçlarda bir bağımsızlık gözlenmektedir. Öğrencilerin saçlarının kenarları kısa üst kısımları uzun şekilde tıraş edilmişlerdir.

Cengiz ÇETİNTAŞ Albümünde bulunan 1964-1965 ders yılı mezunlarından oluşan fotoğrafta; (Bkz. Ek-B.25: s.217) erkek öğrencilerin genelde aynı şekilde giyindikleri, kız öğrencilerin ise koyu renkli etek üzerine beyaz gömlek giydikleri ve

kravat taktıkları görülmektedir. Aynı zamanda kız öğrenciler ince çorap giymektedirler. Bu yıllarda öğrencilerin şapka giyme zorunlulukları bulunmaktaydı. Özel renkli şeritlerden oluşan bu şapkaları okul dışında taşımamak, başından çıkarıp elde taşımak suçtu.

Kütahya Lisesi'nin kuruluşunun 100. yıl anısına çekilen fotoğrafta ise erkek öğrencilerin koyu renkte genellikle lacivert takım elbise giydikleri görülmektedir. Kız öğrenciler ise lacivert etekli elbise içersine beyaz gömlek veya boğazlı kazak giydikleri görülmektedir(Bkz. Ek-B.32: s.220).

Ülkedeki ilköğretim ve orta öğretim kurumlarındaki öğrencilerin giymek zorunda oldukları kılık ve kıyafetler yönetmeliklerle düzenlenmiş olup zamanla bazı değişikliklere uğramıştır. Günümüzde bu karar ilgili yönetmelikler, okul müdürü, aile birliği, öğrenci meclisi başkan ve temsilcileri, disiplin kurulu, rehber öğretmenler, müdür yardımcıları ile sınıf rehber öğretmenleri şube temsilcilerinin katılımı ile karara bağlanmaktadır.

Kütahya Lisesi'nde 09/04/2009 tarihinde müdür odasında gerçekleşen toplantıda erkek öğrencilerin kış aylarında, lacivert ceket, gri pantolon, beyaz gömlek ve koyu renk ayakkabı ve lacivert süveter giymeleri; yaz aylarında ise gri pantolon üzerine bordo renkte okulun logosu ile adının bulunduğu tişört giyilmesi, kız öğrencilerde ise kış aylarında, lacivert hırka, ekose etek veya lacivert pantolon, beyaz gömlek, lacivert kalın külotlu çorap, koyu renk ayakkabı, lacivert süveter ve isteyen kız öğrenciler beyaz balıkçı (boğazlı) triko kazak giyebilecekleri; yaz aylarında ise belirtilen etek üzerine erkeklerle aynı şekilde tişört giyilmesi karara bağlanmıştır. Bu sistem Kütahya Lisesi bünyesinde 2009-2010 eğitim-öğretim yılında da devam etmektedir(<http://kutahyalisesi.k12.tr/?sayfaid=39>).

3.7. Kütahya Lisesi Okul Aile Birliği

Kütahya Lisesi'nde her sene okul aile birliği oluşturulmuş ve belli aralıklarla toplanılarak, okul hakkında neler yapılabileceğine dair kararlar alınmıştır. Her senenin okul aile birliği kararlarını çalışmamızda vermek, eserin hacmini

büyüteceğinden sadece farklı yıllara ait kararlar çalışmamızda yer almaktadır. (Aşağıdaki kararlar ilgili okul aile birliği tutanaklarından kısaltılarak aktarılmıştır).

04.11.1968 tarihinde toplanan okul aile birliğinin kararlarına baktığımızda, fakir öğrencilere yardım yapılmasına, düzenlenen kurslar sonucu toplanan gelirlerin ve giderlerin hesaplanması, okulda piyango bileti satılmasına, okul gece bekçilerine ve hademelere bir miktar para yardımı yapılmasına ve okulda daktilo kursu açılmasına okul aile birliği başkanı Kamil ÖZKENT başkanlığında karar verilmiştir.

24.03.1975 tarihli okul aile birliği raporunda ise Okul Koruma Derneği Başkanı Fevzi ERGUN başkanlığında Cimcik Balosu için gerekli planlamanın yapılmasına ve iki kişilik davetiyenin 125 TL'ye satılmasına, son sınıf öğrencileri için Cebir, Geometri, Fizik, Kimya derslerinden üniversiteye hazırlık kurslarının açılmasına karar verildiğini görmekteyiz(Bkz. Ek-C.11: s.231).

10.01.1985 tarihinde ise Rıza GÜRAL başkanlığında toplanılmış ve yardıma muhtaç öğrencilerin belirlenip ihtiyaçlarının giderilmesine, öğretmen-veli görüşmelerinin arttırılmasına, yabancı dil laboratuvarının onarılmasına ve öğrencilerin kullanabilecekleri bir duruma getirilmesine karar verilmiştir.

12.12.1998 tarihli Mebrure UĞUREL başkanlığındaki okul aile birliği toplantısında, öğretmen kadrosundaki eksiklikten yaşanan sıkıntıdan bahsedilmiş ve giderilmesi için gerekli çalışmaların yapılmasına, okulun boyatılmasına ve fayans döşetilmesine, dışarıdan temizlikçi getirilerek okulun temizliğine katkı sağlanmasına ve öğrencilerin başarılarını arttırmak amacıyla okulda bir soru bankası kurulmasına karar verilmiştir hükümleri yer almaktadır.

Yukarıdaki kararlar Kütahya Lisesi'nde bazı dönemlere ait okul aile birliği kararlarını içermektedir. Günümüzde de Kütahya Lisesi okul aile birliği, Nadide TUZCU Başkanlığında, Nursel DAŞDEMİR, Melahat YORGUN, Özlem ÖZCAN, Ramazan ÖZDEMİR, İsmail GÖK ile Okul Müdürü U. Mehmet YÜCEL tarafından çalışmalarına devam etmektedir.

4. LİSELERE GİRİŞ ŞARTLARI

4.1. Talebe Kayıt ve Kabulü

Yedi senelik idadilerin ilk üç seneleri rüşdiye addedildiğinden bunların birinci sınıflarına da rüşdiyeden mezun olanlar alınırđı. 1898 tarihli talimatta bu hususa ait tafsilat zikredilmiştir(Yücel, 1994: 103). Ondaki kayıtlara göre beş senelik idadilerin üç senesi rüşdiye derecesinde olup diğeri iki senesi idadi ise de bu mekteplerde beşinci seneyi bitirenlere verilecek idadi şahadetnamesinde yalnız iki senenin tahsili kaydedilir ve ancak yedi senelik idadilerin yedinci ve İstanbul idadilerinin dördüncü senelerinden çıkanlara tam idadi şahadetnamesi verilirdi. Beş senelik idadileri bitirenler, aldıkları şahadetnameleri göstererek yedi senelik idadilerin altıncı ve İstanbul idadilerinin üçüncü senelerine kabul olunurdu. Mektebe girecek talebenin memleket doktoru tarafından sari hastalıktan salim olduğuna dair rapor, aşı şahadetnamesi, tezkere-i osmaniye ve mektep şahadetnamesini getirmeleri lazımdı. İdadi birinci sınıfa girecekler en çok 15 yaşında olacaklardı . Duhul imtihanı yoktu(Yücel, 1994: 104).

1912 yılında: Sultaniler teşkil edildikten sonra mektebi sultani dahili talimatnamesi çıkıncaya kadar da yukarda söylediğimiz esaslar devam etmiştir. Mektebi sultani talimatnamesinde tezkerei Osmaniye, aşı ilmühaberi, tabip raporu, hüsnühal tasdiknamesinin bir istidaya rapt edilerek mektebin açılmasından on beş gün evvel müdürlüğe verilmesi esası kabul edilmiştir. Sultanilerin iptidai sınıflarına 13 yaşından büyük olanlar kabul edilmezdi. On üç - on sekiz yaşında olan çocuklar diğeri sınıflara imtihanla kabul olunurlardı(Yücel, 1994: 103).

Bu izahlar göstermiştir ki, meşrutiyet devrinde yeni açılmış olan liselere mümkün olduğu kadar iyi talebeyi almak için şahadetname derecelerine bakılır ve muayyen bir dereceden aşağı olduğu takdirde şahadetname sahibi bir duhul imtihanına tabi tutulurdu(Yücel, 1994: 105).

4.2. Tedris Ücretleri

Evvelce orta mekteplerde (Muallim mektepleri müstesna) okuyan talebe ücrete tabiydi. Bütün saltanat devrinde yalnız leyli talebeden değil, nehari olanlardan da para alınırđı.

Meşrutiyetin ilanından sonra 1909 muvazeni umumiye kanununun 29'uncu maddesiyle talebe ücretlerini şu şekilde tayin etmiştir:(Yücel, 1994: 105).

“Mektebi Mülkiye ve Ticaret mektebi talebesi, Darülfünun talebesi gibi ücrete tabi olacaklardır. Leyli kız sanayi mektebinde ağniya evladından leyli 15 lira nehari 7,5 lira ücret alınacaktır. Mektebi Sultanide (Galatasaray Lisesi) her şakirtten bir defaya mahsus olmak üzere 15 lira elbise bedeli ve leyli talebeden 40 lira ve nehari talebeden 10 lira ve öğle yemeği yiyen talebeden 15 lira ve nısıf dahili talebeden 25 lira ücret alınacaktır. Payitaht ve Vilayet merkezlerinde bulunan idadilere nehari olarak devam edenlerden 2 lira, Liva mekteplerine devam edenlerden 1,5 lira ücret alınacaktır. İdadilerin leyli ücreti de 15 - 20 lira arasında tehalüf edecektir. Yüzde yirmi nispetinde fukara evladı meccani (parasız) kabul edilecektir.

Kütahya Lisesi'nde, Kütahya vilayetinin mahalli şartları göz önüne alınarak belirlenen leyli ücretleri 1937 bütçesindeki (M) cetvelinde kişi başına 130 lira (Yücel, 1994: 106) olarak gösterilmektedir.

4.3. Parasız Yatılı Talebe

1339 (1923) sultani mektepleri talimatnamesinin 15. maddesinde fakir ve zaruretleri idare meclisleri ve maarif memurlarınca tastik edilmiş olan nehari talebeden ücret alınmayacağı zikrediliyordu. Günümüzde bütün talebe parasız okuduğuna göre meccanilik meselesi yalnız yatılı olanlar ile ilgilidir. Okula parasız yatılı olarak alınacak öğrencilerde öncelikle yetim ve fakir olmalarına bakılırdı. Leyli meccani olarak kabul edilecek öğrencinin zekası, sağlığı, ahlakı, yaşı, tahsili tali ve ali takibine müsait olması gerekmektedir. Bu konularla ilgili açıklama talebe “*kayıt ve kabul*” bölümünde açıklanmıştır.

8 Haziran 1926 tarih ve 915 numaralı kanun, parasız yatılı talebenin müsabaka imtihanına tabi tutularak alınması esasını kovdu ve bu suretle vaki şikayetlerin önünü alacak tedbir, ittihaz edilmiş bulundu. Bu kanunun birinci maddesinde maarif vekaletinin lise ve orta mekteplerdeki bütün ücretli leyli talebenin nısfını geçmemek üzere leyli meccani talebe kabulüne mezun olduğu ve her ders senesi iptidasında alınacak talebe miktarının matbuatla ilan edileceği zikredilmiştir(Yücel, 1994: 106-110).

Yukarıdaki kanunlar gereği ve doğrultusunda Kütahya İdadisi, sultaniye dönüştürüldüğü tarih olan 1917-1918 eğitim-öğretim ders yılında leyli teşkilatına geçmiş ve belirtilen kurallar çerçevesinde yatılı öğrenci almaya başlamıştır.

5. KÜTAHYA LİSESİ ÖĞRETMENLERİ

Aşağıda Kütahya Lisesi'nde görev yapmış öğretmenlerin, soyadlarına göre alfabetik sırayla verilmiş listesi sunulmaktadır. Öğretmenler hakkında ayrıntılı bilgilerin verilmesi çalışmanın içeriği büyüteceğinden gerek duyulmamıştır. Buradaki öğretmenlerin isimleri elde edebildiğimiz bilgiler ışığında sunulmaya çalışılmıştır.

“A” Harfi İle Başlayanlar

SIRA NO	SOYADI, ADI	BRANŞI
1.	AYCAN Serpil	Edebiyat
2.	AKBULUT İzzet	Edebiyat
3.	AYVACI Ayla	Türkçe
4.	APAYDIN Nuriye	Tarih
5.	ATSÜRER Kamuran	Tarih
6.	AYDIN İsmet	Coğrafya
7.	AKKAYA Recep	Matematik
8.	ALPERGUN Pelit	Matematik
9.	ABAK Mazlum	Fizik-Matematik
10.	ALTINER Raif	Fen Bilgisi
11.	AKBABA Ahmet	Biyoloji
12.	ARIKAN İhsan	Tabiat Bilgisi
13.	AZCELİ Cavit	Fen Bilgisi
14.	AKALIM Refia	Fen-Tabiat Bilgisi
15.	AKSAKAL Serpil	Fransızca
16.	ATEŞEK Nursen	Fransızca
17.	AKDORU Zerrin	Almanca

18.	AĞARTAN Ömer	Resim
19.	AKALIM Müslim	Müzik
20.	AKSAKAL Cevdet	Beden Eğitimi
21.	AYKUT Cevdet	Katip
22.	ATMACA Cavit	Resim
23.	ATALAY Salih Ulvi	Matematik
24.	AKKIZ Hilal	Matematik
25.	AÇIKGÖZ Ali	Matematik
26.	AVCIL Kudret	Din Bilgisi
27.	AKÇALI Zeliha	Müzik
28.	ACAR Halil	Beden Eğitimi
29.	ANBARLI Hülya	Türkçe
30.	ALPER Ahmet	Fen Bilgisi
31.	ARABALI Fevzi	Matematik
32.	ATILGAN Fatma	Matematik
33.	ALTAN Songül	Kimya
34.	AGARI Adnan	Matematik
35.	AKAR Fahriye	Sosyal Bilgiler
36.	AKAR Mutalip	Kimya

37.	AKYÜZ A. Songül	İngilizce
38.	AYKUT Fatma	Rehber Uzm.
39.	AYDEMİR Durmuş Özgül	Ticaret
40.	ASLAN A. Osman	Matematik
41.	AYVAZ Ayşe	Biyoloji
42.	AKMAN Hamdi	Edebiyat
43.	AYAS Şükran	Matematik
44.	AKER Perihan	Biyoloji
45.	APUL Asuman	Matematik
46.	AKKANAT B. Altan	Resim
47.	AKTAŞ Rasim	Matematik
48.	ALBUZ Yüksel	Sosyal Bilgiler
49.	AYHOPA Nuri	Türkçe
50.	ASLAN Tülay	Matematik
51.	ASLANAPA Hilal	Fen Bilgisi
52.	ATAY Türkan	Fen Bilgisi
53.	AKDEMİR Ayfer	Fen Bilgisi
54.	ASLANAPA Sevim	Ev-İş
55.	ATAK Halime	Din Bilgisi

56.	ARITAN H. Sahir	Coğrafya
57.	ARITAN Mehmet	Coğrafya
58.	AYDINAK Mehmet	Coğrafya
59.	ALPARMAN Fahrettin	Coğrafya
60.	AKPINAR D.Zeki	Coğrafya
61.	ALPERGUN Celal	Coğrafya
62.	AKPINAR Sadık	Coğrafya
63.	ABORALIOGLU Nuri	Coğrafya
64.	ALBAYRAK Ali	Beden Eğitimi
65.	AYDINEL Muhittin	Beden Eğitimi
66.	ASIM A.Cevdet	Beden Eğitimi
67.	AYGÜN Sibel	Ev İşleri
68.	ALP Şerafettin	Askerlik
69.	ATAY Mesut	Askerlik
70.	ALKAN Ağan	Askerlik
71.	ALPKARTAL Nurettin	Askerlik
72.	ABARTÜRK Burhanettin	Askerlik
73.	AKSAL Feramuş	Askerlik
74.	ALBUDAK Rasim	Fizik

75.	ALPERTUNGA Reşat	Fizik
76.	ATANUS Melehat	Müzik
77.	ARABACIOGLU Şükife	Tabiat Bilgisi
78.	AŞAN Salih	Milli Savunma
79.	ARIN Şadiye	İngilizce
80.	ARKAN Vesile	Tarih
81.	AKKAN Nevin	Beden Eğitimi
82.	AYDINLI Suat	Coğrafya
83.	AKTAR Orhan	Coğrafya
84.	AK F.Nimet	Kimya
85.	ATMACA Cavit	Resim
86.	AKIN Himmet	Resim
87.	AYÇİÇEĞİ Hasan	Almanca
88.	ATALAY Nurhan	Edebiyat
89.	ALDEMİR Arif	İngilizce
90.	AKBUL Güler	Biyoloji
91.	AYCAN Z. Serpil	Edebiyat
92.	AKDENİZ Uğur	Beden Eğitimi
93.	AYBARTÜRK B.	Askerlik

Yukarıdaki tabloda toplam 93 öğretmen listelenmektedir. Bu öğretmenlerden 33 tanesi bayan 60 tanesi ise erkektir. Branşlara göre dağılımda ise; Edebiyat-5, Türkçe-3, Tarih-3, Coğrafya-11, Matematik-13, Fizik-3, Almanca-2, Resim-5, Müzik-3, Beden Eğitimi-7, Katip-1, Din Bilgisi-2, Kimya-3, Askerlik-7, Tabiat Bilgisi-2, Milli Savunma-1, İngilizce-3, Rehberlik Uzmanı-1, Ticaret-1, Sosyal Bilgiler-2, Ev İşleri-2, Fen Bilgisi-7, Biyoloji-4, Fransızca-2 şeklinde bir dağılım mevcuttur ve toplamda 93 adet öğretmen bulunmaktadır(Kütahya Lisesi Öğretmen Sicil Defteri).

“B” Harfiyle Başlayanlar

SIRA NO	SOYADI, ADI	BRANŞI
1.	BİLGE Nevin	Kimya
2.	BARLAK Mustafa	İngilizce
3.	BAŞ Ramazan	Almanca
4.	BAŞEL Fatma	Türkçe
5.	BAYKARA Nesrin	Matematik
6.	BOZOKLU Ethem	Sosyal Bilgiler
7.	BALSAK Ali	Fen Bilgisi
8.	BAŞER Mustafa	Din Bilgisi
9.	BOSTANCI Çimen	Matematik
10.	BEŞLİ F.Ferihan	Türkçe
11.	BAYRAM Nurullah	Matematik
12.	BERK Muazzez	Coğrafya

13.	BAŞARAN Ahmet	Fransızca
14.	BİROL Semahat	Beden Eğitimi
15.	BURDURLU T.Avni	Beden Eğitimi
16.	BAHİM Kasım	Beden Eğitimi
17.	BEŞE Halil	Beden Eğitimi
18.	BERKER Cihangir	Askerlik
19.	BAŞAR Vahit	Askerlik
20.	BEKAN Neriman	Beden Eğitimi
21.	BOLAT Eyüp	Matematik
22.	BIŞGİR Fatih	Fen Bilgisi
23.	BAŞARAN Kemal	Türkçe
24.	BATURALP Mustafa	Türkçe
25.	BAŞALP Abdülsamet	Türkçe
26.	BAYKAL Kazım	Felsefe
27.	BULGAN Bedia	Biyoloji
28.	BEŞER Sabri	Matematik
29.	BİLGEHAN Turgut	Fransızca
30.	BİBEROĞLU Mualla	Coğrafya
31.	BUGDURLU Aliye	Tabiat
32.	BATURALP Mustafa	Edebiyat

33.	BESMİ Yıldız	Edebiyat
34.	BİLGE Göksel	Edebiyat
35.	BİLGİSAN Mithat	Fransızca
36.	BUGRA Afife	İngilizce
37.	BAŞARAN Süreyya	İngilizce
38.	BİLGİN Zeki	Çocuk Bak.
39.	BARUTÇU Şehaver	Ev İşleri

Yukarıdaki tabloda 24 adet erkek öğretmen ve 15 adet bayan öğretmen olmak üzere toplamda 39 öğretmen listelenmektedir. Branşlara göre dağılımda ise; İngilizce-3, Kimya-1, Almanca-1, Türkçe-5, Matematik-5, Sosyal Bilgiler-1, Fen Bilgisi-2, Din Bilgisi-1, Coğrafya-2, Fransızca-3, Beden Eğitimi-5, Askerlik-2, Edebiyat-4, Felsefe-1, Tabiat Bilgisi-1, Çocuk Bakımı-1, Ev İşleri-1, adet listelerde yer almaktadır(Kütahya Lisesi Öğretmen Sicil Defteri).

“C ve Ç” Harfleriyle BAŞLAYANLAR

SIRA NO	SOYADI, ADI	BRANŞI
1.	CANBEK Abdülvahit	Fen Bilgisi
2.	CEZAYİR Mustafa	Sosyal Bilgiler
3.	CENGER Ahsen	Fen Bilgisi
4.	CANRUH Yüksel	Fen Bilgisi
5.	CEYLAN Sadık	Din Bilgisi
6.	CİVELEK Hasan	Fen Bilgisi

7.	CAKTÜRK Güven	Fen Bilgisi
8.	CAN Şevki	Türkçe
9.	CANBEK Ekrem	Fransızca
10.	COŞKUNER Kadir	Askerlik
11.	CERRAHGİL T.Ayhan	Resim
12.	CAYMAZ Kemal	Fen Bilgisi
13.	CÜREBAL Cemal	Fen Bilgisi
14.	ÇULLU Filiz	Edebiyat
15.	ÇALIŞKAN Hüseyin	Edebiyat
16.	ÇOBAN A. İhsan	Fen Bilgisi
17.	ÇELEBİ Gülten	Tarım
18.	ÇETİNTAŞ Cengiz	Coğrafya
19.	ÇELİK Veciha	Matematik
20.	ÇETİN Hamza	Sosyal Bilgiler
21.	ÇALIŞKAN Mustafa	Fen Bilgisi
22.	ÇILDIR Mustafa	Ticaret
23.	ÇIPLAK Hasan	Matematik
24.	ÇETİNER Salih	Matematik
25.	ÇAĞATAY Fatma	Fizik-Matematik

26.	ÇELİK Nazım	Askerlik
27.	ÇETİN M.Fuat	Din Bilgisi
28.	ÇOBAN Kemal	Almanca
29.	ÇALIK Şehaver	Almanca
30.	ÇALIŞEL Ahmet	Resim

Bu tabloda toplam 30 adet öğretmen listelenmektedir. 30 öğretmenin 27'si erkek, 3'ü bayan öğretmenden oluşmaktadır. Branşlara göre bakıldığında; 3-Matematik, 1-Ticaret, 1-Fizik, 2-Almanca, 2-Resim, 2-Edebiyat, 9-Fen Bilgisi, 2-Sosyal Bilgiler, 2-Din Bilgisi, 1-Coğrafya, 1-Tarım, 1-Türkçe, 1-Fransızca, 2-Askerlik olarak bir dağılım gösterdiğini görmekteyiz(Kütahya Lisesi Öğretmen Sicil Defteri).

“D” Harfiyle Başlayanlar

SIRA NO	SOYADI, ADI	BRANŞI
1.	DENİZ Muharrem	Edebiyat
2.	DEDEHAYIR Müberra	Edebiyat
3.	DİLMAÇ M.Ali	Edebiyat
4.	DEMİREL Sevil	Türkçe
5.	DAGDEVİREN Nurten	Türkçe
6.	DOĞYAR Saadet	Felsefe
7.	DOĞHAN Hulusi	Sosyal Bilgiler
8.	DOYURGAN Müyesser	Matematik

9.	DALLI İ. Şadi	Tabiiye
10.	DALLI Türkan	Tabiiye
11.	DÜLGER Bülent	Fen Bilgisi
12.	DİNÇER Servet	Ev İşleri
13.	DOGANSOY Ali	Resim
14.	DİLEK Hüsnü	Matematik
15.	DAGNI Neriman	Fen Bilgisi
16.	DERMAN Yurdagül	İngilizce
17.	DEMİRİN Hüseyin	Tarih
18.	DEDEOGLU Ali	Din Bilgisi
19.	DEĞİRMEN İbrahim	Fen Bilgisi
20.	DALGILIÇ Külay	Fen Bilgisi
21.	DEMİR Enver	Felsefe
22.	DOGAN Asım	Felsefe
23.	DEMİR Muzaffer	Felsefe
24.	DİPER Avni	Felsefe
25.	DENGİZ Orhan	Coğrafya
26.	DOMANIÇ Orhan	Fizik
27.	DOGUER Ahmet	Resim
28.	DİNCEL Kamil	Askerlik

29.	DUYGUNER Naci	Askerlik
30.	DOGUSAY Nazım	Matematik
31.	DÖĞÜŞEN Zülfiye	Tarih
32.	DOĞANSAY Ali	Resim
33.	DURANLI Halit	Tabiiye
34.	DÜZGÜN Mehmet	Matematik
35.	DORUKAN Seniye	Edebiyat
36.	DÖNMEZ Atilla	Fen Bilgisi
37.	DEMİRÇİFTÇİ S.	İngilizce

Yukarıdaki tablo incelendiğinde 24 adet erkek ve 13 adet bayan öğretmenin bulunduğu görülmektedir. Toplamda ise 37 adet öğretmen listelenmiştir. Branşlara göre dağılımda ise; 4-Edebiyat, 2-Türkçe, 5-Felsefe, 1-Sosyal Bilgiler, 4-Matematik, 3-Tabiiye, 5-Fen Bilgisi, 1-Ev İşleri, 3-Resim, 2-İngilizce, 2-Tarih, 1-Coğrafya, 1-Fizik, 2-Askerlik, 1-Din Bilgisi sayısınca öğretmen bulunmaktadır(Kütahya Lisesi Öğretmen Sicil Defteri)

“E ve F” Harfi İle Başlayanlar

SIRA NO	SOYADI, ADI	BRANŞI
1.	ERCENGİZ Necla	Edebiyat
2.	EĞMİR Mesut	Edebiyat
3.	EVREN Mediha	Felsefe
4.	EVREN Ő. Melih	Tarih
5.	EVREN B. Nezih	Coğrafya
6.	ERDEM Serpil	Sosyal Bilgiler
7.	EŐİYOK Cemal	Fen Bilgisi
8.	ERDOĐMUŐ Halime	Fizik
9.	ERDEM Ünal	Biyoloji
10.	ERKUT Hilal	İngilizce
11.	ERYILMAZ Mustafa	Din Bilgisi
12.	EVLİ Hüseyin	Din Bilgisi
13.	ERSOY M. Meral	Kit. Ders Alt.
14.	ERDOĞAN Metin	Kimya-Fizik
15.	EROĞLU Mehmet	Din Bilgisi
16.	EREZ Ali	Türkçe
17.	ECEVİTOĞLU İlhami	Resim

18.	EMSEN Adem	İngilizce
19.	ESMER Necmiye	Matematik
20.	ERSOY Hasan	Coğrafya
21.	ERKEN Selma	Fizik
22.	ERGÜN A. Sinem	Müzik
23.	EREK Keriman	Almanca
24.	ELİRİ Eyyüp	Matematik
25.	EROL Nilgün	Sosyal Bilgiler
26.	ENSAR Temur	Fen Bilgisi
27.	ERDOGAN Şükran	Fen Bilgisi
28.	ERGUN H.Askeri	Fen Bilgisi
29.	ENGİNARAN Nedime	Fen Bilgisi
30.	ERTEM İbrahim	Türkçe
31.	ERKAN Mazhar	Kimya
32.	ERCAN Sıdka	Dikiş-Biçki
33.	ERENGÖL Behice	Dikiş-Biçki
34.	EVLİ Zühtü	Askerlik
35.	ELMAS Mehmet	Matematik
36.	ERTAN İbrahim	Matematik

37.	ERDEM Yalman	Felsefe
38.	ERSÜ Leyla	Felsefe
39.	ERSOY Ayşe	Fransızca
40.	ERGÜN Medet	Fen Bilgisi
41.	ERDOGMUŞ Sami	Fen Bilgisi
42.	ERKAN Hikmet	Tarih-Coğrafya
43.	ERDEMLİ Leman	Edebiyat
44.	ERBAY Zeki	Askerlik
45.	FÜHÜNAY Hikmet	Tarih-Coğrafya

Bu listelemede toplamda 45 öğretmen bulunmaktadır. Soyadı “F” ile başlayan bir kişi bulunmaktadır. Yukarıdaki listede 26 erkek, 19 bayan öğretmen bulunmaktadır. Branşlara bakıldığında ise; 3-Edebiyat, 3-Felsefe, 3-Tarih, 2-Coğrafya, 2-Sosyal Bilgiler, 7-Fen Bilgisi, 2-Fizik, 1-Biyoloji, 2-İngilizce, 3-Din Bilgisi, 1-Kit. Ders Alt., 2-Kimya, 2-Türkçe, 1-Resim, 4-Matematik, 1-Müzik, 1-Almanca, 2-Dikiş-Biçki, 2-Askerlik, 1-Fransızca gibi bir dağılım göstermektedir(Kütahya Lisesi Öğretmen Sicil Defteri).

“G ve H” Harfi İle Başlayanlar

SIRA NO	SOYADI, ADI	BRANŞI
1.	GÖKPINAR Leman	Felsefe
2.	GÜNDOĞDU Sabri	Matematik
3.	GÖK S. Mehmet	Din Bilgisi
4.	GÖKKAYA Ali	Din Bilgisi
5.	GÜMÜŞLÜ Nurten	Müd. Muavini
6.	GÜNDÜZ Hülya	Türkçe
7.	GÜNEŞ Ahmet	Matematik
8.	GONCA A. Ümit	Türkçe
9.	GÜRLEK Ş. Nur	Edebiyat
10.	GÜVERCİN Nesrin	Matematik
11.	GÜÇLÜ Seminay	Fransızca
12.	GÜRPINAR Ertan	Türkçe
13.	GÜRSOY Filiz	Beden Eğitimi
14.	GÜLAÇ Gülaydın	Beden Eğitimi
15.	GÖKMEN A. Rıza	Beden Eğitimi
16.	GAZİOĞLU Nurten	Beden Eğitimi
17.	GÜNEY Eflatun Cem	Edebiyat

18.	GÜVENDAR Cemalettin	Edebiyat
19.	GÖKNİL Nurşen	Fizik
20.	GÖZEL Meserret	İngilizce
21.	GÜLÜMAY Hikmet	Müzik
22.	GENCE Orhan	Müzik
23.	GÖKEN Kamil	Askerlik
24.	GÜNER M. Turgut	Matematik
25.	GÜÇLÜ Lütfiye	Türkçe
26.	GÜNER Cemal	Felsefe
27.	GÜRKAN Aytakin	Resim
28.	GÖK M. Salim	Din Bilgisi
29.	GÜNYÜZ Gündüz	İngilizce
30.	GÖKÇE H.Aynur	Fen Bilgisi
31.	GÜNGÖR Güner	Edebiyat
32.	GÜNAY Turgut	Edebiyat
33.	GÜRSEL Hayati	Fen Bilgisi
34.	GÖKBERBER Necla	Edebiyat
35.	GÖKSELMEN Z.	Tarih-Coğrafya
36.	GÜNDOĞDU Faik	Çocuk Bak.

37.	GÖKDENGİZ Mualla	Coğrafya
38.	GÖKTAŞ Jale	Resim
39.	HİSARCI Günseli	Fransızca
40.	Hüseyin Rahmi	Edebiyat
41.	HÜRATA Hasan Basri	Din Bilgisi
42.	HÜRATA Erdal	Matematik
43.	HEPGÖR Güler	Coğrafya
44.	HACI Şakiroğlu	Coğrafya

Yukarıdaki tabloda 21 adet bayan ve 23 adet erkek öğretmen olmak üzere toplam 44 adet öğretmen listelenmektedir. Bu öğretmenlerden; Felsefe-2, Matematik-5, Din Bilgisi-4, Müd. Yar., Türkçe-4, Edebiyat-7, Fransızca-2, Beden Eğitimi-4, Fizik-1, İngilizce-2, Müzik-2, Askerlik-1, Resim-2, Fen Bilgisi-2, Tarih-1, Çocuk Bakımı-1 ve Coğrafya-3 şeklinde branşlara dağılım oluşmuştur(Kütahya Lisesi Öğretmen Sicil Defteri).

“I ve İ” Harfi İle Başlayanlar

SIRA NO	SOYADI, ADI	BRANŞI
1.	İŐIK Sũheyla	Ev İŞleri
2.	IRMAK Emine	Resim-İŞ
3.	İŐILDAR Vahide	BiÇki-Dikiş
4.	İLKİN Hũsnũ	Fen Bilgisi
5.	İŐIK İ. Hakkı	Fen Bilgisi
6.	İLKÖREN Ahmet	Din Bilgisi
7.	İNANŐ Etem	Fen Bilgisi
8.	İNCE Firuz	Fen Bilgisi
9.	İPEKŐI Sacit	Fen Bilgisi
10.	İNAN Mehmet	Fen Bilgisi
11.	İŐÖZ İsmet	Resim
12.	İŐÖZ İlker	Resim
13.	İNANŐ Hasan	Resim

Bu tabloda 4’ũ bayan, 9’u erkek œğretmen olmak üzere toplam 13 œğretmen bulunmaktadır. 1 adet Ev İŞleri, 4 adet Resim, 1 adet BiÇki-Dikiş, 6 adet Fen Bilgisi ve 1 adet Din Bilgisi branşlarında œğretmenler yer almaktadır(Kũtahya Lisesi œğretmen Sicil Defteri).

“K” Harfi İle Başlayanlar

SIRA NO	SOYADI, ADI	BRANŞI
1.	KARAGÖZ Sebahattin	Edebiyat
2.	KARLAELÇİ Hayriye	Türkçe
3.	KOCAER Ali	Edebiyat
4.	KUTLU Bahaddin	Matematik-Fizik
5.	KARACA Celal	Matematik
6.	KESKİN Şadiye	Biyoloji
7.	KİŞİOĞLU Zehra	İngilizce
8.	KUZU Meral	İngilizce
9.	KAYA Ali	Türkçe
10.	KISBET Nursel	Türkçe
11.	KARAKUŞ Ömer	Sosyal Bilgiler
12.	KARAKUŞ Yıldız	Matematik
13.	KARATOPRAK Nermin	Resim
14.	KIZEK Mustafa	Fen Bilgisi
15.	KORKMAZ Mustafa	Türkçe
16.	KÖMEN Süreyya	Fizik
17.	KARAOVA Emel	Kimya
18.	KARAMAN Halime	Fizik

19.	KOYMAZ Abdullah	Kimya
20.	KARŞICI Tülay	Türkçe
21.	KAYA Ali	Türkçe
22.	KÖMET Nurcan	Matematik
23.	KARCI Necati	Matematik
24.	KİPRİKÇİ Murat	Sosyal Bilgiler
25.	KARATAŞ Ömer	Sosyal Bilgiler
26.	KENAR Birsen	Fen Bilgisi
27.	KARADOGAN Nihal	Fen Bilgisi
28.	KAYGANACI Münevver	Resim - İş
29.	KİŞİSEL M. Nazif	Resim - İş
30.	KESTEL Fikret	Resim - İş
31.	KARAMUK Ziya	Edebiyat
32.	KAPLAN Behice	Edebiyat
33.	KARAHAN Abdülkadir	Edebiyat
34.	KONUK Hafize	Matematik
35.	KONUŞKAN Sungur	Fen Bilgisi
36.	KERAL Nizamettin	Askerlik
37.	KURTARIR Melahat	Coğrafya
38.	KAMAN Gülseren	Türkçe

39.	KAPUCUOGLU Serhat	Edebiyat
40.	KORAL Necmi	Askerlik
41.	KINAL Neriman	Fransızca
42.	KARASAN Suzan	Fransızca
43.	KESKİN Fikret	Fransızca
44.	KARAT Necmi	Askerlik
45.	KORAL Rıdvan	Askerlik
46.	KESTEL Serhat	Edebiyat

Yukarıdaki tabloda 25 adet erkek ve 21 adet bayan öğretmen olmak üzere toplam 46 adet öğretmen listelenmiştir. Branşlara bakıldığında, 7-Edebiyat, 7-Türkçe, 6-Matematik, 1-Biyoloji, 2-İngilizce, 3-Sosyal Bilgiler, 4-Resim, 4-Fen Bilgisi, 2-Fizik, 2-Kimya, 4-Askerlik, 1-Coğrafya ve 3 adet Fransızca branşlarının bulunduğunu görmekteyiz(Kütahya Lisesi Öğretmen Sicil Defteri).

“M” Harfi İle Başlayanlar

SIRA NO	SOYADI, ADI	BRANŞI
1.	MERİÇLİ Sevgi	Tarih - Coğrafya
2.	MİNEZ Serpil	Almanca
3.	MUTLU E. Gül	İngilizce
4.	METİN Turan	Türkçe
5.	MAYER Judy	İngilizce
6.	MALKOÇ Nejat	İngilizce
7.	MERELAN Hatice	Tarih
8.	MERİALİ Sevgi	Tarih
9.	MUSTA M. Ali	Edebiyat
10.	MURATHAN Fikret	Edebiyat
11.	MURATHAN Aynur	Fen Bilgisi
12.	MARAHOGLU Nuri	Fen Bilgisi
13.	MARAH Neşe	Fen Bilgisi
14.	NİZAMOGLU Özden	Fen Bilgisi

Bu tabloda 9’u bayan, 5’i erkek öğretmen olmak üzere toplam 14 öğretmen listelenmiştir. Soyadı “N” ile başlayan öğretmenin bir tane olduğunu görmekteyiz. Bu listede 3 adet Tarih, 1 adet Türkçe, 1 adet Almanca, 3 adet İngilizce, 2 adet Edebiyat ve 4 adet Fen Bilgisi branşlarından öğretmenler bulunmaktadır(Kütahya Lisesi Öğretmen Sicil Defteri).

“O ve Ö” Harfi İle Başlayanlar

SIRA NO	SOYADI, ADI	BRANŞI
1.	ORUÇ Sevil	Fen Bilgisi
2.	OCAKOGLU Gülşen	Fransızca
3.	OKYAY Süleyman	Almanca
4.	OKU Ömer	Fen Bilgisi
5.	ONUR Seval	Türkçe
6.	OR Kemal	Edebiyat
7.	OLGUN İbrahim	Edebiyat
8.	ORAL Şehit	Felsefe
9.	OCAL Nuri	Felsefe
10.	ONULTAN Necla	Kimya
11.	ÖZKİŞİ Ş. Şaban	Sosyal Bilgiler
12.	ÖZCAN F. Okşan	Edebiyat
13.	ÖZKER Muazzez	Sanat Tarihi
14.	ÖZER S. Anık	Sosyal Bilgiler
15.	ÖZKAN Adil	Sosyal Bilgiler
16.	ÖZKUM Erdoğan	Coğrafya
17.	ÖLKENT Handan	Tarih - Coğrafya

18.	ÖZGÖNÜLLER Nejla	Sosyal Bilgiler
19.	ÖZER M. Sabri	Matematik
20.	ÖKSÜZ Süleyman	Fizik-Kimya
21.	ÖZDİL İsmet	Kimya-Fizik
22.	ÖZGEÇ Ümit	Biyoloji
23.	ÖZDEN Mucip	Türkçe
24.	ÖZER Yunus	Matematik
25.	ÖZMEN Muhlis	İngilizce
26.	ÖZTÜRK Gülsen	Resim
27.	ÖZDOMANIÇ Rıza	Coğrafya
28.	ÖZBALIK Zerrin	Beden Eğitimi
29.	ÖZCAN Mehmet	İngilizce
30.	ÖZDEMİR Halis	Fizik
31.	ÖZTOP Ali	Sosyal Bilgiler
32.	ÖNİZ Güler	Sanat Tarihi
33.	ÖZYURT S. Mesude	Fen Bilgisi
34.	ÖZGER Meral	Müzik
35.	ÖZTÜRK Arif	Din Bilgisi
36.	ÖZTOPRAK Seyhan	Meslek (Tic.)

37.	ÖZKAN Mehmet	Türkçe
38.	ÖZBEK M. Muhiddin	Türkçe
39.	ÖZLÜER Necmiye	Türkçe
40.	ÖZTÜRK İbrahim	Türkçe
41.	ÖZSES İ. Kazım	Tarih
42.	ÖZ SAYAN Emin	Coğrafya
43.	ÖZKAYOĞLU Semiha	Fizik
44.	ÖZGE A. Nezahat	Fizik-Matematik
45.	ÖZTÜRK Nejla	Biyoloji
46.	ÖZATAGAN Mustafa	Fizik
47.	ÖZATA Zeki	Askerlik
48.	ÖKMAN Nihat	Askerlik
49.	ÖKMEN Ratin	Askerlik
50.	ÖZALTIN Z. Birsen	Biyoloji
51.	ÖZÇIKAN Selma	İngilizce
52.	ÖGÜT Gürel	Felsefe
53.	ÖZKAN Muzaffer	Sanat Tarihi
54.	ÖZTÜRK Ömer	Fransızca
55.	ÖZGÜR İ. Nasuh	İngilizce

56.	ÖZKUL Muhiddin	İngilizce
57.	ÖZALTAN İlhamı	İngilizce
58.	ÖZALTAN Selma	İngilizce
59.	ÖKTEM Mahmut	Matematik
60.	ÖZDOĞAN Bedia	Matematik
61.	ÖZKAN Mehmet	Türkçe
62.	ÖZER Yunus	Matematik

Yukarıdaki tabloda toplam 63 öğretmen listelenmiştir. Bunlardan 42 tanesi erkek, 21 tanesi ise bayandır. Bu listede; 3-Fen Bilgisi, 2-Fransızca, 1-Almanca, 6-Türkçe, 3-Edebiyat, 3-Felsefe, 3-Kimya, 5-Sosyal Bilgiler, 3-Sanat Tarihi, 3-Coğrafya, 2-Tarih, 6-Matematik, 5-Fizik, 3-Biyoloji, 6-İngilizce, 1-Resim, 1-Beden Eğitim, 1-Müzik, 1-Din Bilgisi, 1-Ticaret, 3-Askerlik branşlarında öğretmenler bulunmaktadır(Kütahya Lisesi Öğretmen Sicil Defteri).

“P ve R” Harfi İle Başlayanlar

SIRA NO	SOYADI, ADI	BRANŞI
1.	PİLEVNELİOĞLU Mehmet	Türkçe
2.	PALABIYIK Süheyla	Coğrafya
3.	PİLEVNELİOĞLU Ayşen	Tarih
4.	PINAR Hüseyin	Fen Bilgisi
5.	PEKACAR Bedriye	Fen Bilgisi
6.	PEÇEN Latife	Ticaret
7.	POLAT İ. Talip	Türkçe
8.	PERİN Nuriye	Tarih
9.	PAKOĞLU İlhan	Tarih
10.	PEHLİVANOĞLU V.	Resim-Elişleri
11.	RODOPLU Rasim	Türkçe
12.	RUŞEN Kadriye	Türkçe

Bu tabloda 7’si bayan, 5’i erkek öğretmen olmak üzere toplam 12 adet öğretmen yer almaktadır. Bu listede soyadı “R” ile başlayan 2 adet öğretmen listelenmiştir. Bu öğretmenlerden 4 tanesi Türkçe, 1 tanesi Coğrafya, 3 tanesi Tarih, 2 tanesi Fen Bilgisi, 1 Ticaret ve 1 adet Resim branşlarına sahiptirler(Kütahya Lisesi Öğretmen Sicil Defteri).

“S ve Ő” Harfleri İle Başlayanlar

SIRA NO	SOYADI, ADI	BRANŞI
1.	SUNGUROGLU Suzan	Edebiyat
2.	SEZGİN Seval	Edebiyat
3.	SOYAK Ercan	Türkçe
4.	SAVA Recep	Edebiyat
5.	SOYER Işıl	Tarih
6.	SAVAŞ Zakir	Resim
7.	SERT Abdullah	Beden Eğitimi
8.	SARI Taner	Fransızca
9.	SEZENGÖZ Sevinç	Tarih
10.	SARI Eser	Müzik
11.	SAĞLAM Nihal	Resim
12.	SARIKAYA Züheyla	Ev Ekonomisi
13.	SARIHAN Hüsniye	Matematik
14.	SİMAVLI Ahmet	Türkçe
15.	SALMAN İhsan	Türkçe
16.	SARIHAN Őivazet	Fizik-Kimya
17.	SAVAŞ Bedia	İngilizce
18.	SEZEN Muhsine	Coğrafya

19.	SOYER İbrahim	Resim
20.	SİNDEL Şükrü	Riyaziye
21.	SÜMER Mesadet	Matematik
22.	SOYAR İsmet	Matematik
23.	ŞEN Hüseyin	Matematik
24.	ŞEKER Osman	Matematik
25.	ŞAHİN Z. Sırrı	Tarih
26.	ŞAĞBAN Hediye	Felsefe
27.	ŞAHİN Semra	Kimya
28.	ŞAHİN Ahmet	Türkçe
29.	ŞENTUGA Turgut	Türkçe
30.	ŞANLI Nurettin	Tarih
31.	ŞENAN Tacettin	Fen Bilgisi
32.	ŞAHİN Ömer	Fransızca
33.	ŞENTÜRK Yüksel	Edebiyat

Yukarıdaki tabloda toplam 33 adet öğretmen listelenmiştir. Bu öğretmenlerden 14'ü bayan, 19'u erkek öğretmenlerden oluşmaktadır. Branşlar; 2-Kimya, 1-İngilizce, 4-Edebiyat, 5-Türkçe, 5-Matematik, 1-Fizik, 3-Resim, 1-Coğrafya, 1-Riyaziye, 4-Tarih, 1-Felsefe, 1-Fen Bilgisi, 1-Fransızca, 1-Ev Ekonomisi, 1-Müzik, 1-Beden Eğitimi şeklinde tabloda yer almaktadır(Kütahya Lisesi Öğretmen Sicil Defteri).

“T” Harfi İle Başlayanlar

SIRA NO	SOYADI, ADI	BRANŞI
1.	TÜZÜNER Seniha	Coğrafya
2.	TÜMGÜÇ Ahmet	Fen Bilgisi
3.	TEMUR Ensar	Matematik
4.	TURHAL Mesut	Fen Bilgisi
5.	TABAK Feriha	Matematik
6.	TUNCER Mustafa	Fen Bilgisi
7.	TUNCER Gürel	Fen Bilgisi
8.	TEZCAN Sabri	Resim
9.	TÜMGÜÇ Sabahat	Ev İşleri
10.	TÜFEKÇİ Eribe	Beden Eğitimi
11.	TOSUN Sülbiye	Sosyal Bilgiler
12.	TOHMA Adnan	Matematik
13.	TANRIÖVER İ. Nilgün	Fen Bilgisi
14.	TUFAN Yıldız	Türkçe
15.	TAŐKIRAN Garip	Fen Bilgisi
16.	TAŞAN Aynur	Almanca
17.	TUNA Ayten	Ev Ekonomisi
18.	TURHAN Ferruh	Sosyal Bilgiler

19.	TUNA Hidayet	Edebiyat
20.	TANER Mukaddes	Coğrafya
21.	TEKİN Fatih	İngilizce
22.	TAHMA Ahmet	Matematik
23.	TAŞKAN Ülkü	Sosyal Bilgiler
24.	TURFANDA Salime	Fen Bilgisi
25.	TUNALI Sabriye	Türkçe
26.	TÜREGÜN Melahat	Coğrafya
27.	TEZEREN Zinver	Coğrafya
28.	TURGAY Nevzat	Coğrafya
29.	TÜRKKAN A.Kadir Zeki	Türkçe
30.	TOPÇUOĞLU İsmail	Türkçe
31.	TEMUÇİN Hüseyin	Türkçe
32.	TUNCER Meliha	Türkçe
33.	TUGAN Kadir	Matematik
34.	TAMÇELİK İsmail	Matematik
35.	TOSUNOĞLU F. Meral	Ev İşleri
36.	TARIM Kasım	Fransızca
37.	TORTUM Fatma	Felsefe
38.	TAN Nermin	Matematik

39.	TATOGLU Osman	Fen Bilgisi
40.	TÜFEK Rulten	Fen Bilgisi
41.	TANGÖZ Samime	Tarih-Coğrafya
42.	TANMAN Sıdıka	Biçki-Dikiş
43.	TANÖREN Sıdıka	Türkçe
44.	TANÇELİK İsmail	Matematik
45.	TERİM Nuriye	Matematik
46.	TAN Şevki	Matematik
47.	TANCA Nezihe	Matematik
48.	TÜREDİOGLU Mualla	Matematik
49.	TUNA Nurettin	Tarih-Coğrafya
50.	TAMER Zekeriya	Askeri
51.	TOPÇUOGLU İ.	Askeri
52.	TATOGLU İlhan	Fransızca

Yukarıdaki tabloda 24 adet bayan ve 28 adet erkek öğretmen olmak üzere toplam 52 öğretmen listelenmektedir. Bu öğretmenlere bakıldığında; 5-Coğrafya, 9-Fen Bilgisi, 12-Matematik, 1-Resim, 2-Ev İşleri, 1-Beden Eğitimi, 3-Sosyal Bilgiler, 7-Türkçe, 1-Almanca, 1-Ev Ekonomisi, 1-Edebiyat, 1-İngilizce, 2-Fransızca, 1-Felsefe, 2-Tarih, 1-Biçki-Dikiş, 2-Askerlik branşlarında öğretmenler bulunmaktadır(Kütahya Lisesi Öğretmen Sicil Defteri).

“U ve Ü” Harfleriyle Başlayanlar

SIRA NO	SOYADI, ADI	BRANŞI
1.	ULUKUŞ Şenel	Fizik-Kimya
2.	USLU Selahattin	Fen Bilgisi
3.	UYAR Özden	Ev İşleri
4.	UĞRAÇ Mustafa	Felsefe
5.	UYGUNER Naci	Askerlik
6.	UZ Nursel	Fen Bilgisi
7.	UZUNÇARŞILI İ. Hakkı	Tarih
8.	ÜNAL Muhsin	Sosyal Bilgiler
9.	ÜNLÜ Celal	Fizik-Kimya
10.	ÜNAL Ülkü	Resim
11.	ÜNAL M. Latif	Din Bilgisi
12.	ÜNAL Yusuf	Fizik
13.	ÜN Saliha	Edebiyat
14.	ÜSTEGMEN Lütfü	Askerlik
15.	ÜNAL Musa	Askerlik
16.	ÜSTÜNAY Nevzat	Askerlik
17.	ÜNAL Burhanettin	Askerlik

Bu tabloda toplam 17 adet öğretmen listelenmektedir. 17 öğretmenin, 4 tanesi bayan, 13 tanesi ise erkek öğretmenden meydana gelmektedir. Yukarıdaki tabloda, 3-Fizik, 2-Fen Bilgisi, 1-Ev İşleri, 1-Felsefe, 5-Askerlik, 1-Tarih, 1-Sosyal Bilgiler, 1-Resim, 1-Din Bilgisi, 1-Edebiyat branşlarından öğretmenler bulunmaktadır(Kütahya Lisesi Öğretmen Sicil Defteri).

“V, Y, ve Z” Harfleriyle Başlayanlar

1.	VURAL Nebiye	Fen Bilgisi
2.	VARLI Necmettin	Sosyal Bilgiler
3.	YILDIZ Mehmet	Edebiyat
4.	YALÇIN İlyas	Sosyal Bilgiler
5.	YILMAZ Sami	Almanca
6.	YILGÖR Aynur	Almanca
7.	YÜCEL Mehmet	Müzik
8.	YEŞİL Saime	Ders Aletleri
9.	YILMAZ Necdet	Türkçe
10.	YAŞAR Metin	Matematik
11.	YILDIRIM Macide	Sosyal Bilgiler
12.	YİĞİTBAŞI Hayrullah	Tarih
13.	YİĞİTBAŞI Hatice	Edebiyat
14.	YILDIRIM Nail	Din Bilgisi
15.	YILMAZ Erdoğan	Ticaret Bilgisi

16.	YILMAZ Necdet	Türkçe
17.	YALÇI Kamuran	Almanca
18.	YAZICI Aslı	Almanca
19.	YÜKSEL Hamid	Askerlik
20.	YONCA Nezife	Resim
21.	YEŞİL Emine	Resim
22.	YEKOGLU Feriha	Resim
23.	YÜKSEK Adil	Fen Bilgisi
24.	YENİLMEZ Mahir	Fen Bilgisi
25.	YILMAZ Musa	Sosyal Bilgiler
26.	YALMAN Necmiye	Tarih
27.	YEŞİL Mustafa	Tarih
28.	YÜZGENÇ Hüseyin	Tarih
29.	ZORLU A. Nuri	Türkçe
30.	ZEKOGLU Kemal	Türkçe

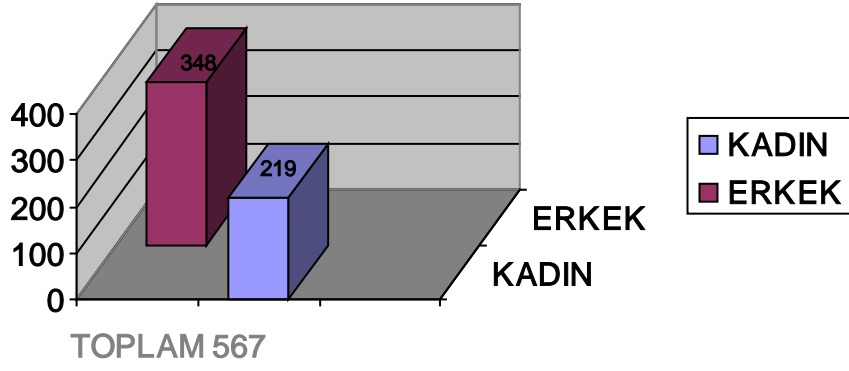
Yukarıdaki tabloda 11’i bayan, 19’u erkek öğretmenden oluşan toplam 30 öğretmenin isimleri listelenmektedir. Soyadı “V” ile “Z” harfleriyle başlayan öğretmenlerin sayısı 2’şer adettir. Branşların dağılımına bakıldığında ise; 2-Edebiyat, 3-Fen Bilgisi, 4-Türkçe, 1-Matematik, 4-Tarih, 4-Sosyal Bilgiler, 1-Müzik, 1-Ders Aletleri, 1-Din Bilgisi, 4-Almanca, 3-Resim, 1-Ticaret Bilgisi, 1-Askerlik branşlarını görmektediriz(Kütahya Lisesi Öğretmen Sicil Defteri).

Tablo-11. Öğretmenlerin Cinsiyete Göre Dağılımı

SOYADIN İLK HARFİ	KADIN	ERKEK	TOPLAM
A Harfi	33	60	93
B Harfi	15	24	39
C ve Ç Harfleri	3	27	30
D Harfi	13	24	37
E ve F Harfleri	19	26	45
G ve H Harfleri	21	23	44
I ve İ Harfleri	4	9	13
K Harfi	21	25	46
M Harfi	9	5	14
O ve Ö Harfleri	21	41	62
P ve R Harfleri	7	5	12
S ve Ş Harfleri	14	19	33
T Harfi Harfleri	24	28	52
U ve Ü Harfleri	4	13	17
V, Y ve Z Harfleri	11	19	30

TOPLAM	219	348	567
---------------	-----	-----	-----

Şekil-1. Öğretmenlerin Cinsiyete Göre Dağılımı

Tablo-12. Öğretmenlerin Branşlara Göre Dağılımı

DERSLER	SOYADIN İLK HARFİ							TOPLAM
	A	B	C ve Ç	D	E ve F	G ve H	I ve İ	
Edebiyat	5	4	2	4	3	7		25
Türkçe	3	5	1	2	2	4		17
Tarih	3			2	3	1		9
Coğrafya	11	2	1	1	2	3		20
Matematik	13	5	3	4	4	5		34
Fizik	3		1	1	2	1		8
Kimya	3	1			2			6
Fen Bilgisi	7	2	9	5	7	2	6	38

Sosyal Bilgiler	2	1	2	1	2			8
Din Bilgisi	2	1	2	1	3	4	1	14
Biyoloji	4				1			5
İngilizce	3	3		2	2	2		12
Almanca	2	1	2		1			6
Fransızca	2	3	1		1	2		9
Resim	5		2	3	1	2	4	17
Müzik	3				1	2		6
Beden Eğitimi	7	5				4		16
Felsefe		1		5	3	2		11

Askerlik	7	2	2	2	2	1		16
Tabiat Bilgisi	2	1						3
Ticaret	1		1					2
Tarım			1					1
Ev İşleri (Ekonomisi)	2	1		1			1	5
Çocuk Bakımı		1				1		2
Katip	1							1
Milli Savunma	1							1
Tabiiye				3				3

Biçki-Dikiş					2		1	3
Rehberlik Uzmanı	1							1
Ders Aletleri					1			1
Müd. Yar.						1		1
TOPLAM	93	39	30	37	45	44	13	301

DERSLER	SOYADIN İLK HARFİ								
	K	M	O ve Ö	P ve R	S ve Ş	T	U ve Ü	V,Y,Z	TOPLAM
Edebiyat	7	2	3		4	1	1	2	20

Türkçe	7	1	6	4	5	7		4	34
Tarih		3	2	3	4	2	1	4	19
Coğrafya	1		3	1	1	5			11
Matematik	6		6		5	12		1	30
Fizik	2		5		1		3		11
Kimya	2		3		2				7
Fen Bilgisi	4	4	3	2	1	9	2	3	28
Sosyal Bilgiler	3		5			3	1	4	16
Din Bilgisi			1				1	1	3
Biyoloji	1		3						4

İngilizce	2	3	6		1	1			13
Almanca		1	1			1		4	7
Fransızca	3		2		1	2			8
Resim	4		1	1	3	1	1	3	14
Müzik			1		1			1	3
Beden Eğitimi			1		1	1			3
Felsefe			3		1	1	1		6
Askerlik	4		3			2	5	1	15
Tabiat Bilgisi									
Ticaret			1	1				1	3

Müd. Yar.									
Sanat Tarihi			3						3
Riyaziye					1				1
TOPLAM	46	14	63	12	33	52	17	30	266

Tablo-13. Öğretmenlerin Branşlara Göre Sayısal Verileri

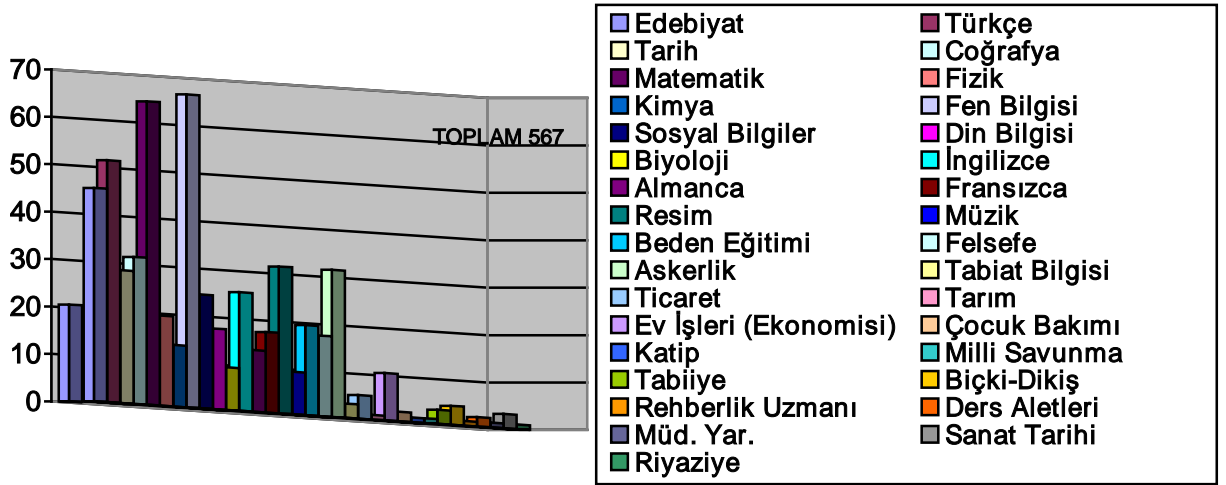
DERSLER	I. Tablo	II. Tablo	Toplam
Edebiyat	20	25	45
Türkçe	34	17	51
Tarih	19	9	28
Coğrafya	11	20	31
Matematik	30	34	64
Fizik	11	8	19
Kimya	7	6	13
Fen Bilgisi	28	38	66
Sosyal Bilgiler	16	8	24
Din Bilgisi	3	14	17
Biyoloji	4	5	9
İngilizce	13	12	25
Almanca	7	6	13
Fransızca	8	9	17

Resim	14	17	31
Müzik	3	6	9
Beden Eğitimi	3	16	19
Felsefe	6	11	17
Askerlik	15	16	31
Tabiat Bilgisi		3	3
Ticaret	3	2	5
Tarım		1	1
Ev İşleri (Ekonomisi)	5	5	10
Çocuk Bakımı		2	2
Katip		1	1
Milli Savunma		1	1
Tabiiye		3	3
Biçki-Dikiş	1	3	4
Rehberlik Uzmanı		1	1
Ders Aletleri	1	1	2

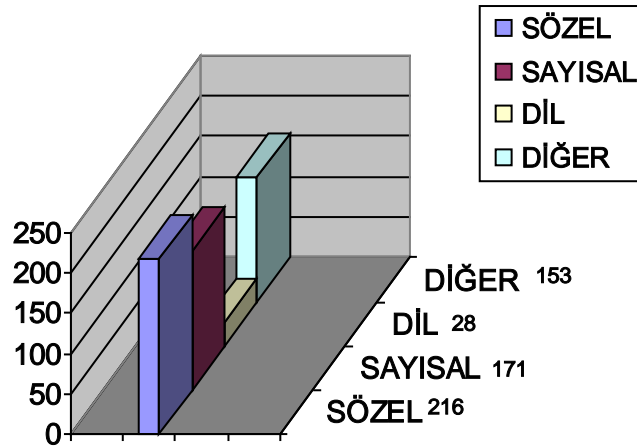

Müd. Yar.		1	1
Sanat Tarihi	3		3
Riyaziye	1		1
TOPLAM	267	301	567

Şekil-2. Öğretmenlerin Branşlarıyla İlgili Sütun Grafik

Şekil-3. Öğretmenlerin Alanlara Göre Dağılımı

Sözel; Edebiyat, Türkçe, Tarih, Coğrafya, Sosyal Bilgiler, Sanat Tarihi, Felsefi
Sayısal; Matematik, Fizik, Kimya, Fen Bilgisi, Biyoloji.
Dil; İngilizce, Almanca, Fransızca.

Grafiklerden de anlaşılacağı üzere öğretmenlerdeki branş dağılımı genellikle sözel dersler üzerinde yoğunlaşmıştır. Daha öncede bahsettiğimiz gibi Kütahya Lisesi'nde 1933 tarihinde meydana gelen yangın sonucu hiçbir evrak kurtarılamamıştır. Bu yüzden ki bilgilere ulaşmamız zorlaşmaktadır. Yukarıdaki bilgiler elde edebildiğimiz belgeler ışığında hazırlanmıştır. Tablolar incelendiği takdirde Kütahya Lisesi'nde hangi derslerin okutulduğuna dair bilgi sahibi olmaktayız.

Kütahya Lisesi'nde görev yapmış öğretmenlerden en ünlüleri, İsmail Hakkı UZUNÇARŞILI, Hüseyin Rahmi ve Eflatun Cem Güney'dir. İsmail Hakkı UZUNÇARŞILI, İstanbul Darülfünun'un Edebiyat bölümünü bitirdikten sonra 1912 tarihinde Kütahya İdadisi'ne Tarih Öğretmeni olarak atanmıştır. 1921 yılına kadar idadide görev yapan Uzunçarşılı, bu tarihte Trabzon İdadisi'ne atanmıştır. Uzunçarşılı, Kütahya'nın tarihini ayrıntılı bir biçimde anlattığı "Kütahya Şehri" adlı eserini 1932 tarihinde tamamlamıştır. Hüseyin Rahmi (1864-1944) ise Siyasal Bilgiler Fakültesi mezunudur. Kütahya Lisesinde öğretmenlik yapmıştır. Hüseyin Rahmi, 1936-1943 yılları arası 5. ve 6. dönemlerde Kütahya Milletvekili seçilmiştir. Bir diğer tanınmış öğretmen ise Eflatun Cem GÜNEY'dir. Eflatun Cem GÜNEY (1896-1981), 1918 yılında Sivas Sultanisi'ni bitirdikten sonra öğretmenliğe başlamıştır. Güney, 1932-1943 yılları arasında Kütahya Lisesi'nde Edebiyat öğretmenliği görevinde bulunmuştur. Kütahya'da çıkan bir çok gazetede fıkra ve incelemeleri yer almıştır. Kütahya Lisesi'nin 1942 yılı mezunlarından M. Emin ÖZBERK'in anısında Eflatun Cem GÜNEY hakkında hissettikleri, usta edebiyatçının kişiliği ve zekasını anlamamız konusunda gayet manidardır. M. Emin ÖZBERK *"Büyük edebiyatçı, rahmetli hocamız, Eflatun Cem Güney ile aramızda geçmiş bir anıdır: 23 Nisan Hakimiyeti Milliye Bayramına beş gün kala hocam beni istemişler, huzurlarına çıktım. "Bak evlat ben bir görev icabı Uşak'a gidiyorum. Bayramda burada bulunmayacağım, lisemiz adına o günkü konuşmayı sen hazırlayacaksın, şartım şudur : Avdetimde başarılı olduğumu öğrenirsem edebiyat şubesinden mezun olur liseyi bitirirsin. Aksi vaki olursa ne demek istediğimi izaha lüzum görmüyorum" dedi. Öğretmenler Odasının bir köşesinde hocam beni imtihan ediyordu. Emredersiniz diyerek huzurlarından ayrıldım.*

Çok zor, heyecanlı olduğu kadarda zevkli olduğuna inandığım bir görev yüklenmişim. Lisemizi temsil edecek ve hem de hocamı mahcup etmeyecektim. Konuşmamı hazırlayarak üç dosya kağıdına yazdım. Defalarca okuyarak pek kısada sayılmayan yazımı nerdeyse ezberlemiştim.

Bayram sabahı geldi çattı. İzci kıyafeti ile merasime çıkacak şekilde hazırlandım. Aman Allah'ım o ne idi. Kütahya'ya yeniden kış gelmiş, soğuk, kar atıştırıyor ve derken merasim başladı. Benim kürsüde nutkumu icra etmeye başladığım anda lapa lapa kar yağıyor, okumaya fırsat kalmadan yukardan aşağı satırlardan sanki bir mürekkepli nehir akıyordu. Elimde mavi kağıtlardan başka bir şey kalmadı yazılar akıp gitti. Bir anda kendime gelerek toparlandım ve irticalen yazdıklarımı topluluğa büyük bir coşku ile nutkumu bitirmiş, kürsüden inerken, hükümet konağı bahçesindeki Atatürk büstünün etrafındaki kopan alkışlardan hayatım boyunca unutamayacağım mutluluğu yaşıyordum.

Nur içinde yatsın, o büyük edebiyatçının zamanı geldiğinde memnuniyetlerimi izhar buyurmalarından ayrıca büyük bir haz ve kıvanç duydum. Rahmetli hocam; Vazifenin ciddiyetine müdrik olmam için bana yukarıdaki espriyi yapmışlardı.”(100. Yıl Albümü, 1990: 75).

5.1. Kütahya Lisesi’nde Görev Yapan Öğretmenler (2010)

Kütahya Lisesi’nde çalışmamızın yapıldığı tarih itibariyle görev yapan öğretmenlerin listesi şu şekildedir; *Okul Müdürü*; Uğur Mehmet YÜCEL, *Müdür Yardımcıları*; Kadir TAŞAN, İbrahim UYGUN, Ramazan ÖZDEMİR, Hüseyin KÖSE,, *Edebiyat*; Rikap ERDOĞAN, Nuri YILMAZ , Mehmet ZEYBEK, Nilhan SESSİZ, Sabriye YABANCI, Ethem ERDOĞAN, Esra SERDAR, Rukiye ZEYBEK, Y.Saygı ENER, Zeynep ŞAHİN, *Kimya*; Necmiye TUNÇ, M.Zehra TAŞÇIOĞLU, *Fizik*; İdris YALÇIN, Filiz GÜLSOY, A.Edip SAYAL, *Biyoloji*; Necla SOLAK, Hüseyin ÖZCAN, Esra YAVUZ, *Beden Eğitimi*; Musa DEMİR, Semih DEMİR, Emirhan ÖREN, *Coğrafya*; Arzu ÖZDARI, Zuhal BALTAÇI, *Rehberlik*; Gülay ÖZTÜRK, Dilek ÇİNE, *Bilişim Teknolojisi*; Sedat COŞAR, *Matematik*; Hasan ATA, Haydar YÜKSEL, Ali Rıza EVKAYA, Kamil UÇAN, Bekir BARUT, Meltem

DEMİRDAŞ, Özhan ÖNDER, *Felsefe*; Rahşan ŞAHİN, *Tarih*; Sevinç SEZENGÖZ, Fevzi DEMİR, Kamil KEÇEÇİ, Rüstem TOPAL, Ö.Kutluğ BOZKURT, Savaş ÖZTÜRK, Mehmet Ali TİFTİK, *Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi*; İsmail GÖK, *İngilizce*; Ebru DURSUN, Fatih TANRIKULU, Tuğba ŞAHİN, Aysel KÖSE'dir.

Kütahya Lisesi 1 müdür, 4 müdür yardımcısı, 10 edebiyat, 2 kimya, 3'er fizikçi, beden eğitimi, biyoloji, 2'şer adet coğrafyacı ve rehberlikçi, 7'şer adet matematik ve tarihçi, 1'er adet bilişim teknolojileri, felsefe, din kültürü ve ahlak bilgisi ve 4 adet İngilizce branşlarındaki öğretmenleriyle 2010 yılı itibariyle eğitim-öğretim sürdürülmektedir. Öğretmen kadrosu 19'u bayan 32'si erkek öğretmen olmak üzere toplam 51 adettir. Ayrıca okul kadrosunda 3 adet memur ve 11 adet hizmetli de okul bünyesinde görev yapmaktadır.

6. KÜTAHYA LİSESİ'NDEN MEZUN OLAN ÖĞRENCİLER

1935-2009 yılları arasında mezun olan öğrencilerin sayıları aşağıda verilmiştir. Daha önceki yıllara ait bilgilere ulaşmakta zorlanmaktayız. Çünkü lisede 1933 yılında çıkan yangın sonucu bütün evraklar yanmıştır.

Tablo-14. Mezunların Yıllara Göre Dağılımı

MEZUNİYET DÖNEMİ	BÖLÜM-ADET	KIZ	ERKEK	TOPLAM
1934-1935		-	22	22
1935-1936		1	60	61
1936-1937		2	21	23
1937-1938		1	12	13
1938-1939	Edebiyat Bölümü-18	2	25	27
	Fen Bölümü-9			
1939-1940	Edebiyat Bölümü-32	4	52	57
	Fen Bölümü-25			
1940-1941	Edebiyat Bölümü-30	4	44	48
	Fen Bölümü-18			

1941-1942	Edebiyat Bölümü-26	6	43	49
	Fen Bölümü-23			
1942-1943	Edebiyat Bölümü-55	16	48	64
	Fen Bölümü-9			
1943-1944	Edebiyat Bölümü-4	1	24	25
	Fen Bölümü-21			
1944-1945	Edebiyat Bölümü-57	6	70	76
	Fen Bölümü-19			
1945-1946	Edebiyat Bölümü-30	3	49	52
	Fen Bölümü-22			
1946-1947	Edebiyat Bölümü-54	8	77	83
	Fen Bölümü-29			
1947-1948	Edebiyat Bölümü-30	3	42	45
	Fen Bölümü-15			
1948-1949	Edebiyat Bölümü-21	3	37	40

	Fen Bölümü-19			
1949-1950	Edebiyat Bölümü-19	5	31	36
	Fen Bölümü-17			
1950-1951	Edebiyat Bölümü-23	4	34	38
	Fen Bölümü-15			
1951-1952	Edebiyat Bölümü-7	-	9	9
	Fen Bölümü-2			
1952-1953	Edebiyat Bölümü-12	1	29	30
	Fen Bölümü-18			
1953-1954	Edebiyat Bölümü-27	5	35	40
	Fen Bölümü-13			
1954-1955	Edebiyat Bölümü-50	4	72	76
	Fen Bölümü-26			
1955-1956	Edebiyat Bölümü-47	3	77	80
	Fen Bölümü-33			

1956-1957	Edebiyat Bölümü-27	5	35	40
	Fen Bölümü-13			
1957-1958	Edebiyat Bölümü-33	4	49	53
	Fen Bölümü-20			
1958-1959	Edebiyat Bölümü-26	3	55	58
	Fen Bölümü-22			
1959-1960	Edebiyat Bölümü-31	10	51	61
	Fen Bölümü-30			
1960-1961	Edebiyat Bölümü-34	7	53	60
	Fen Bölümü-26			
1961-1962	Edebiyat Bölümü-28	13	52	65
	Fen Bölümü-37			
1962-1963	Edebiyat Bölümü-28	12	34	46
	Fen Bölümü-18			
1963-1964	Edebiyat Bölümü-61	27	78	105

	Fen Bölümü-44			
1964-1965	Edebiyat Bölümü-75	26	89	115
	Fen Bölümü-40			
1965-1966	Edebiyat Bölümü-75	11	90	101
	Fen Bölümü-26			
1966-1967	Edebiyat Bölümü-97	16	106	122
	Fen Bölümü-25			
1967-1968	Edebiyat Bölümü-40	19	33	52
	Fen Bölümü-12			
1968-1969	Edebiyat Bölümü-73	27	82	109
	Fen Bölümü-36			
1969-1970	Edebiyat Bölümü-99	25	123	148
	Fen Bölümü-49			
1970-1971	Edebiyat Bölümü-67	30	102	132
	Fen Bölümü-65			

1971-1972	Edebiyat Bölümü-60	37	91	128
	Fen Bölümü-68			
1972-1973	Edebiyat Bölümü-34	32	71	103
	Fen Bölümü-69			
1973-1974	Edebiyat Bölümü-53	40	114	154
	Fen Bölümü-101			
1974-1975	Edebiyat Bölümü-58	58	85	143
	Fen Bölümü-85			
1975-1976	Edebiyat Bölümü-43	63	54	117
	Fen Bölümü-74			
1976-1977	Edebiyat Bölümü-14	11	25	36
	Fen Bölümü-22			
1977-1978	Edebiyat Bölümü-10	22	46	68
	Fen Bölümü-58			
1978-1979	Edebiyat Bölümü-25	63	55	118

	Fen Bölümü-93			
1979-1980	Edebiyat Bölümü-14	32	38	70
	Fen Bölümü-56			
1980-1981	Edebiyat Bölümü-3	20	25	45
	Fen Bölümü-42			
1981-1982	Edebiyat Bölümü-12	31	30	61
	Fen Bölümü-49			
1982-1983	Edebiyat Bölümü-12	23	31	54
	Fen Bölümü-42			
1983-1984	Edebiyat Bölümü-15	31	40	71
	Fen Bölümü-56			
1984-1985	Edebiyat Bölümü-15	38	56	94
	Fen Bölümü-79			
1985-1986	Edebiyat Bölümü-23	47	50	97
	Fen Bölümü-74			

1986-1987	Edebiyat Bölümü-19	60	49	109
	Fen Bölümü-90			
1987-1988	Edebiyat Bölümü-30	87	54	141
	Fen Bölümü-111			
1988-1989	Edebiyat Bölümü-38	87	89	176
	Fen Bölümü-138			
1989-1990	Edebiyat Bölümü-67	71	109	180
	Fen Bölümü-113			
1990-1991	Edebiyat Bölümü-85	122	89	211
	Fen Bölümü-126			
Genel Toplam		1205	3146	4301

Kaynak: Kütahya Lisesi Diploma Defterleri.

Yukarıdaki tabloda, Kütahya Lisesi'nde 1933 yılında çıkan yangın sonucu hiçbir evrağın kurtarılamaması nedeniyle 1935-1991 yılları arası mezun sayıları verilmiştir. Tablodaki veriler Kütahya Lisesi diploma defterleri incelenerek ve Kütahya Lisesi 100. yıl Albümü kullanılarak hazırlanmıştır. Tablo incelendiğinde ilk yıllarda kız nüfusun az olması hatta hiç olamaması dikkat çekicidir. Kızlardaki artışın diğer yıllarda gözle görülür olması değişen ve gelişen Türkiye'nin okula yansımaları kanaatimizdir.

Bir diğerk husus ise 1945, 1961 ve 1980 yılları ve devamında okuldaki genel mezun sayısındaki azlıktır. Bu durumun nedeni olarak ise 1945 yılındaki askeri olaylar ve 1961 ile 1980 yıllarında Türkiye’deki siyasi durumların okul üzerinde etkili olmasıdır. Ayrıca Kütahya’da yeni liselerin açılması da bu azlığın nedenleri arasında kendisine yer bulmaktadır. Aşağıdaki tablolarda da görüleceği gibi hem kız öğrencilerin artışı hem de genel mezun sayılarındaki artış kendini hissettirmektedir. Bu durumun en temel nedenlerinden, genel olarak genç nüfusun artışı ve Kütahya Lisesi’nin saygın bir eğitim kurumu oluşudur.

Ayrıca tabloya göre ilk yıllarda en fazla yoğunluk edebiyat bölümündedir. Bu durum 1970-1971 ders yılı itibariyle değişmeye başlamıştır. Bu tarihte fen bölümündeki mezun ile edebiyat bölümündeki mezun sayısı neredeyse eşittir (Edebiyat Bölümü-67, Fen Bölümü-65). Daha sonraki yıllarda ise fen bölümündeki mezun sayısı sürekli edebiyat bölümünden fazladır. Bunun nedeni olarak teknolojik alanlardaki değişiklik ve öğrencilerin fen puanıyla girilen fakültelere daha çok ilgi duymaları gösterilebilir. Gediz Depreminin (28 Mart 1970) olduğu tarihte Kütahya Lisesi eğitim-öğretimi durdurmuştur. Ve 3 ay önceden mezunlarının diplomalarını vermek zorunda kalmıştır.

Kütahya Lisesi köklü bir eğitim yuvası olması yanında öğrencilere iyi bir eğitim sunan kurumdur. Kütahya Lisesi bir çok önemli şahsiyet yetiştirmiştir. Kurulduğu tarihten itibaren bir çok öğrenciye ev sahipliği yapan lise bundan sonrada yetişecek bir çok değerli insan için ev sahipliği yapacaktır. Lise, misyon ve vizyonunu ömrünü devam ettirdiği sürece artırmaya devam edecektir.

6.1. Kredili Sisteme Göre Mezun Olan Öğrenci Adetleri ve Dönemleri

Öğrencilerin ilgi ve yeteneklerine göre yönlendirilmesi için 1991-1992 öğretim yılında, ortaöğretimde geleneksel “sınıf geçme sistemi” kaldırılarak “ders geçme ve kredili sisteme” geçilmiştir. Kütahya Lisesi’nden mezun olmak için başarılması gereken kredi toplamı 144’dür. Bu doğrultuda aşağıda kredili sistemle beraber mezun olan öğrenci sayıları ve mezun olunan dönemler verilmiştir.

Tablo-15. Kredili Sisteme Göre Mezun Olan Öğrenciler

YILLAR	DÖNEMLER	KIZ	ERKEK	DÖNEM TOPLAMI	TOPLAM
1991-1992	Normal	76	43	119	198
	Büt.-Bek.-Sor.	28	51	79	
1992-1993	Normal	68	46	114	344
	Büt.-Bek.-Sor.	59	113	172	
	5. Dönem	21	37	58	
1993-1994	5. Dönem	52	47	99	129
	6. Dönem	11	19	30	
1994-1995	6. Dönem	49	106	155	207
	7. Dönem	23	29	52	
1995-1996	7. Dönem	42	62	104	141
	8. Dönem	13	24	37	
1996-1997	8. Dönem	96	122	218	327
	9. Dönem	41	68	109	
1997-1998	9. Dönem	116	159	275	285

	10. Dönem	1	9	10	
Genel Toplam		696	935	1631	1631

Kaynak: Kütahya Lisesi İmtihan Defterleri, 1991-1998.

Kütahya Lisesi'nin 1993-1994 ders yılında eğitime başlayan Yabancı Dil Ağırlıklı Lise bölümünde ise 156 krediyi başarmak gerekliydi. Ancak kredili sistemin, Yabancı Dil Ağırlıklı Lise uygulamasının Kütahya Lisesi'nde başlamasından 1 yıl sonra kaldırılmış olması sadece ilk sınıfların kredili sisteme göre değerlendirmesine neden olmuştur. Dolayısıyla Yabancı Dil Ağırlıklı Lise uygulaması kredili sisteme göre verdiği 1996-1997 ve 1997-1998 ders yıllarındaki mezun öğrenci adetleri aşağıda verilmiştir.

Tablo-16. Kredili Sisteme Göre Kütahya Lisesi'nin Yabancı Dil Kısmından Mezun Olan Öğrenciler

YILLAR	DÖNEMLER	KIZ	ERKEK	DÖNEM TOPLAMI	TOPLAM
1996-1997	8. Dönem	3	8	11	115
	9. Dönem	62	42	104	
1997-1998	9. Dönem	15	25	40	71
	10. Dönem	14	17	31	
Genel Toplam		94	92	186	186

Kaynak: Kütahya Lisesi Yabancı Dil Kısmı Diploma Defteri, 1996-1998.

6.2. Son Dönemlerde Mezun Olan Öğrenci Sayıları ve Dönemleri (2000-2009)

Aşağıdaki tabloda 1999-2000 ders yılından başlayarak 2009 yılının şubat ayında mezun olan öğrencilerin sayılarına yer verilmiştir.

Tablo-17. 2000-2009 Yılları Arası Kütahya Lisesi'nden Mezun Olan Öğrenciler

DÖNEMLER	NORMAL			TEMMUZ (YAZ)			EYLÜL (GÜZ)			ŞUBAT			TOPLAM
	Kız	Erkek	Toplam	Kız	Erkek	Toplam	Kız	Erkek	Toplam	Kız	Erkek	Toplam	
1999-2000	67	60	127	5	17	22	7	16	23	8	19	27	199
2000-2001	52	45	97	8	10	18	6	9	15	10	13	23	153
2001-2002	86	65	151	7	18	25	9	8	17	3	12	15	208
2002-2003	196	139	335	4	19	23	12	15	27	5	16	21	406
2003-2004	181	126	307	22	26	48	21	57	78	-	-	-	433

2004-2005	104	59	163	-	-	-	25	54	79	12	22	34	276
2005-2006	57	46	103	6	17	23	20	26	46	19	30	49	221
2006-2007	61	39	100	11	19	30	21	39	60	22	35	57	247
2007-2008	-	5	5	11	21	32	15	15	30	11	19	30	97
2008-2009	102	93	195	1	3	4	4	4	8	4	4	8	215
Genel Toplam	906	677	1583	75	150	225	140	243	383	94	170	264	2455

6.3. Kütahya Lisesi'nden Ayrılan Öğrenciler

Kütahya Lisesi'nde bazı nedenlerden dolayı öğrenciler ayrılmış ve tasdikname (ayrılış belgesi) almak zorunda kalmışlardır. Öğrencilerin tasdikname almalarındaki neden genel itibariyle 2 sene üst üste sınıfta kalmaları veya velilerin istekleridir. Kredili sistemin olduğu dönemlerde ise 144 krediyi bulamayanlar tasdikname almak zorunda kalmışlardır. Velilerin başka yerlere tayinlerinin çıkmaları sonucu öğrenciler okulu bırakmış ve tasdikname almışlardır. Aşağıda bazı yıllarla ait Kütahya Lisesi'nden tasdikname alanların tablosu verilmiştir.

Tablo-18. Bazı Yıllara Göre Kütahya Lisesi'nden Tasdikname Alan Öğrenci Sayıları

DÖNEMLER	CİNSİYET		ÖĞRETİM KISMI		TOPLAM
	KIZ	ERKEK	ORTAOKUL	LİSE	
1935	2	54	-	-	56
1936	9	42	-	-	51
1937	20	49	-	-	69
1938	29	49	-	-	78
1939	32	37	-	-	69
1940	26	54	-	-	80
1968	118	218	-	-	336

1964	51	113	-	-	164
1970	67	107	-	-	174
1978	31	136	99	68	167
1979	48	97	117	28	145
1980	116	142	123	135	258
1987	132	180	138	174	312
1988	66	118	81	103	184
1989	87	119	108	98	206
1990	101	153	76	178	254
1991	96	121	48	169	217
1992	46	120	26	140	166
1993	18	58	-	-	76
1994	51	66	-	-	117
1995	32	32	-	-	88
2000	19	59	-	-	78
2001	22	117	-	-	139

2002	36	59	-	-	95
2005	21	110	-	-	131
2006	64	135	-	-	199
2007	71	143	-	-	214
2008	48	90	-	-	138
2009	26	108	-	-	134
2010 (26.05.2010 İtibariyle)	3	16	-	-	19

Kaynak: Kütahya Lisesi Tasdikname Defterleri.

Yukarıdaki tabloda sadece bazı yıllarda tasdikname almış öğrencilerin sayıları verilmiştir. Bütün yıllara ait sayıların çalışmanın hacmini büyüteceğinden verilmesine gerek duyulmamıştır. Muhtelif yıllar incelendiğinde ve genel olarak da tasdikname alan öğrencilerin erkek öğrenciler olduğu görülmektedir. Erkek öğrencilerin sayıları tüm yıllarda fazladır. Son yıllara doğru tasdikname alan öğrencilerin artışı söz konusudur. Buna neden olarak okuldaki öğrenci sayılarındaki artış gösterilebilir. Buna paralel olarak zaman içerisinde kız öğrencilerdeki artış sonucu, tasdikname alan kız öğrencilerin sayılarında da bir artış mevcuttur. Aynı zamanda genel itibariyle okulun lise kısmından tasdikname alanların sayısı, orta kısımdan tasdikname alanların sayısından fazladır. Neden olarak lise kısmının derslerinin daha zor olması gösterilebilir. Kredili dönemde ve devamında orta kısımların liselerden çıkarılması sonucu, bu tarihten itibaren tasdikname alanlar sadece lise kısmından olmuştur.

6.4. Kütahya Lisesi'nin Üniversite Başarı Durumları (2001-2007)

Aşağıda Kütahya Lisesi'nden üniversite sınavına giren öğrenci sayıları ile ön lisans, açık öğretim fakültelerine ve lisans programlarına yerleşen öğrencilere yönelik sayısal verilere yer verilmiştir.

Tablo-19. Kütahya Lisesi'nde ÖSS'ye Giren Öğrencilerin Dağılımı

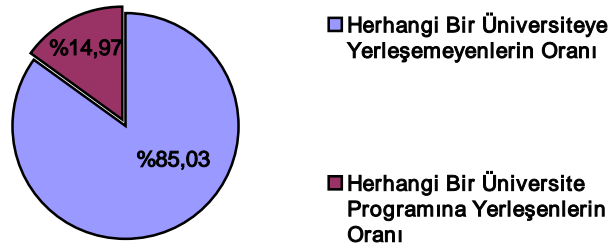
SENELER	ÖSS'ye Giren Öğrenci	105-120	120<	Ön Lisans Programına Yerleşen	Lisans Programına Yerleşen	Açık Öğretim Fakültesine Yerleşen
2001	98	8	90	-	45	5
2002	117	25	87	-	20	18
2003	421	160-185	185<	2	17	15
		158	177			

2004	581	215	223	7	26	18
2005	104	6	96	1	47	5
2006	260	108	89	4	2	14
2007	215	5	121	3	4	16
Genel Toplam	1796	525	883	17	161	91

Yukarıdaki tabloda üniversite sınavına giren ile üniversiteyi kazananlar arasında bazı dönemlerde çok büyük farklar vardır. 2003 ve 2004 yılına bakıldığında bu fark görülmektedir. Yıllar arasında, sınava giren ile yerleşen aday sayısına ve oranına bakıldığında en başarılı dönem 2005 yılıdır. 2008 yılında sınava giren öğrencilerden 48 tanesi üniversitelerin programına yerleşmişlerdir. 2009 yılında ise sınava 196 öğrenci girmiş ve 28'i üniversiteye yerleşebilmiştir. Bu yıldaki başarı oranı %14,29 olarak gerçekleşmiştir.

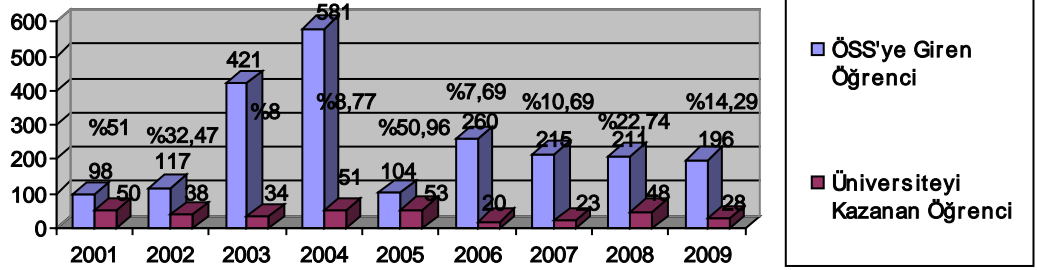
Genel olarak bakıldığında 2001-2007 yılları arası sınava giren öğrenci toplamı 1796'dır. Buna rağmen Açık Öğretim Fakültesi, Lisans ve Ön Lisans Programlarına yerleşen öğrenci sayılarını toplamı 269'dur. 2001-2007 yılları arası başarı oranı ise %14,97 olarak bulunmaktadır. Aşağıda ilgili yıllara ait pasta grafiği yer verilmiştir.

Şekil-4. ÖSS'ye Giren Öğrencilerin Yerleşme Dağılımı

Aşağıdaki sütun grafikte ise 2001-2009 yılları arası üniversitelerin herhangi bir bölümüne yerleşen öğrencilerin sayılarına yer verilmiştir.

Şekil-5. Üniversiteyi Kazananların Yıllara Göre Dağılımı

Yukarıdaki sütun grafikte üniversite sınavına giren öğrenci ile üniversiteye yerleşen öğrencilerin sayıları verilmiştir. Sütunların üst bölümünde yer alan yüzdeler o yılın başarı oranlarını ifade etmektedir. Bu değerlere bakıldığında en başarılı yılın %51'lik başarı oranıyla 2001 yılına ait olduğu görülmektedir. Sırasıyla, %50,96 ile 2005 yılı, %32,47 ile 2002 yılı, %22,74 ile 2008 yılı, %14,29 ile 2009 yılı, %10,69 ile 2007, %8,77 ile 2004 ve %8 ile 2003 yılları yer almaktadır. Başarı oranlarına bakıldığında %7,69 üniversiteye yerleşen öğrenci oranıyla 2006 yılı ilgili

yıllar arasında en başarısız sene olmuştur. Bu değerlendirme sadece üniversite sınavına giren öğrenci sayısı ile üniversitelerin herhangi bir bölümüne yerleşen öğrenci sayılarının verisel değerlendirmesi sonucu elde edilmiştir.

6.5. Kütahya Lisesi Öğrenci Sayıları (2010)

Kütahya Lisesi'nde 2009-2010 eğitim-öğretim yılı itibariyle Genel Lise kısmında 719, Anadolu Lisesi kısmında 223 öğrenci olmak üzere toplam 942 öğrenci bulunmaktadır. Aşağıda, Genel Lise ve Anadolu Lisesi kısımlarındaki öğrenci sayılarının sınıflara göre dağılımı verilmiştir.

Tablo-20. Kütahya Lisesi Genel Lise Kısmı Öğrenci Adetleri

Sınıf/Şube (Alan)	Erkek	Kız	Sınıf Toplamı
GL - 9. Sınıf / I Şubesi (ALANI YOK)	18	6	24
GL - 9. Sınıf / J Şubesi (ALANI YOK)	15	11	26
GL - 9. Sınıf / K Şubesi (ALANI YOK)	20	9	29
SINIF GENELİNDE TOPLAM:	53	26	79
GL - 10. Sınıf / A Şubesi (TÜRKÇE MATEMATİK ALANI)	6	17	23
GL - 10. Sınıf / A Şubesi (SOSYAL BİLİMLER ALANI)	11	19	30
GL - 10. Sınıf / A Şubesi (YABANCI DİL ALANI)	7	19	26
GL - 10. Sınıf / A Şubesi (FEN BİLİMLERİ ALANI)	8	15	23
GL - 10. Sınıf / B Şubesi (SOSYAL BİLİMLER ALANI)	12	17	29
GL - 10. Sınıf / B Şubesi (FEN BİLİMLERİ ALANI)	8	13	21
GL - 10. Sınıf / B Şubesi (TÜRKÇE MATEMATİK ALANI)	12	14	26
GL - 10. Sınıf / C Şubesi (FEN BİLİMLERİ ALANI)	7	19	26
GL - 10. Sınıf / C Şubesi (TÜRKÇE MATEMATİK ALANI)	9	16	25
GL - 10. Sınıf / D Şubesi (TÜRKÇE MATEMATİK ALANI)	10	11	21
SINIF GENELİNDE TOPLAM:	90	160	250
GL - 11. Sınıf / A Şubesi (FEN BİLİMLERİ ALANI)	12	16	28
GL - 11. Sınıf / A Şubesi (SOSYAL BİLİMLER ALANI)	6	16	22
GL - 11. Sınıf / A Şubesi (YABANCI DİL ALANI)	1	8	9
GL - 11. Sınıf / A Şubesi (TÜRKÇE MATEMATİK ALANI)	11	22	33
GL - 11. Sınıf / B Şubesi (FEN BİLİMLERİ ALANI)	14	14	28
GL - 11. Sınıf / B Şubesi (TÜRKÇE MATEMATİK ALANI)	11	21	32
GL - 11. Sınıf / B Şubesi (SOSYAL BİLİMLER ALANI)	12	16	28
SINIF GENELİNDE TOPLAM:	67	113	180
GL - 12. Sınıf / A Şubesi (SOSYAL BİLİMLER ALANI)	15	13	28
GL - 12. Sınıf / A Şubesi (TÜRKÇE MATEMATİK ALANI)	7	21	28
GL - 12. Sınıf / A Şubesi (FEN BİLİMLERİ ALANI)	13	10	23
GL - 12. Sınıf / B Şubesi (TÜRKÇE MATEMATİK ALANI)	12	16	28
GL - 12. Sınıf / B Şubesi (SOSYAL BİLİMLER ALANI)	7	22	29
GL - 12. Sınıf / B Şubesi (FEN BİLİMLERİ ALANI)	10	13	23
GL - 12. Sınıf / C Şubesi (TÜRKÇE MATEMATİK ALANI)	13	13	26
GL - 12. Sınıf / D Şubesi (TÜRKÇE MATEMATİK ALANI)	15	10	25
SINIF GENELİNDE TOPLAM:	92	118	210
TOPLAMLAR :	302	417	719

Tablo-21. Kütahya Lisesi Anadolu Lisesi Kısmı Öğrenci Sayıları

Sınıf/Şube (Alan)	Erkek	Kız	Sınıf Toplamı
AL - 9. Sınıf / A Şubesi (ALANI YOK)	14	13	27
AL - 9. Sınıf / B Şubesi (ALANI YOK)	15	14	29
AL - 9. Sınıf / C Şubesi (ALANI YOK)	15	13	28
AL - 9. Sınıf / D Şubesi (ALANI YOK)	17	12	29
AL - 9. Sınıf / E Şubesi (ALANI YOK)	14	14	28
AL - 9. Sınıf / F Şubesi (ALANI YOK)	17	12	29
AL - 9. Sınıf / G Şubesi (ALANI YOK)	14	10	24
AL - 9. Sınıf / H Şubesi (ALANI YOK)	10	19	29
SINIF GENELİNDE TOPLAM:	116	107	223
TOPLAMLAR :	116	107	223

Yukarıdaki tabloda Kütahya Lisesi'nin 2009 yılı itibariyle Anadolu Lisesi'ne dönüştürülmesi sonucu bünyesine katmış olduğu ilk öğrencilerin sayıları verilmiştir.

6.6. Kütahya Lisesi'nde Yetiştirmiş Bazı Simalar(100. Yıl Albümü,Sanal vd.)

Kütahya'da yüz yılı aşkındır eğitim veren bu güzide kurum bir çok önemli şahsiyet yetiştirmiştir. Biz burada sadece devlet yönetiminde yer almış olan kişilerin ve üst düzey meslek gruplarına mensup olanların isimlerini elde edebildiğimiz bilgiler ışığında sunmaya çalışmaktayız.

6.6.1. Devlet Adamları

Ethem ERDİNÇ Eski Bayındırlık Bakanı

Soner AKSOY 22. ve 23. Dönem Milletvekili, TBMM Sanayi Ve Ticaret Komisyonu Başkanı

M. Uğur ENER 17. ve 18. Dönem Kütahya Milletvekili, TBMM İdare Amiri

Mehmet ERSOY 13.14.15. Dönem Milletvekili

Mehmet E. ALANYALI	Kütahya Eski Senatörü
Nedim ÖZKÖK Başkanı	Başbakanlık Yük. Denetleme Kurulu Eski
Ömer ERBİL Yardımcısı	Başbakanlık Yük. Denetleme Kurulu Eski Bşk.
Yaşar YAKIŞ	Eski Türkiye Cumhuriyeti Riyat Büyükelçisi
Bahattin ABLUM	Eski Vali
Burhanettin ÖZKUL	Mülki İdare Amiri, Vali
Hüseyin ÖREN	Kaymakam
Cumhur ÇİLESİZ	Kaymakam
Mustafa İÇA	Kütahya Belediye Başkanı (2009-.....)
Ahmet BAYSAN	Kütahya Belediye Başkan Yardımcısı (1990)
İsmail ŞENOL	Gediz Belediyesi Eski Başkanı (1999-2004)
İ. Hakkı ARIKAN	APK Uzmanı Emniyet Genel Müdürlüğü
Muammer OYTAN	Başbakanlık Mevzuatı Geliştirme Eski Müdürü
M. Ekrem ALTINTAŞ	Sağlık Bakanı Danışmanı (1990)
Abdullah CANGÜR	Adalet Bakanlığı Müfettişi
Sabahattin TUFAN	Maliye ve Gümrük Bakanlığı Hesap Uzmanı
Hayrettin ÖZEN	MTA Eski Genel Müdürü
6.6.2. Bilim Adamları	
Oktay ASLANAPA	Prof. Dr. Türk Sanat Tarihçisi

Mustafa AYTAÇ	Prof. Dr. Yüksek Mühendis
İsmail ÇİFTER	Prof. Dr. Gazi Üni. Eski Rektör Yrd. Psikiyatrist
M. Nihat ŞİŞLİ	Prof. Dr. Biyolog
Cemal SARICAN	Prof. Dr.
Osman BUBİK	Prof. Dr.
M. İlker PARASIZ	Prof. Dr.
Ali SOYUER	Prof. Dr.
H. Önder YURTSEVER	Prof. Dr. Dekan Yrd. Purdue Üni.İndiana USA.
İlkay ŞİMŞEK	Prof. Dr.
Zerrin DEMİREL	Prof. Dr.
Haldun GÜNER	Prof. Dr.
Osman BUBİK	Prof. Dr.
Cemal SARICAN Consilting Bonn/Almanya	Prof. Dr. Agriculture and Ford İnternational
Safiye Feyza ÖZER	Doç. Dr.
İnci ARTAN	Doç. Dr.
S. Saim EFELERLİ	Doç.Dr.
Recep YENİTEPE	Öğretim Üyesi
Şeyda CANAN TEKİN	Öğretim Üyesi
Muhsin ÇELİK	Öğretim Üyesi
Ayşe ÖZCAN EDEER	Öğretim Üyesi

Abdurrahman YILDIZ Araştırma Görevlisi

Duygu HARMANDAR Araştırma Görevlisi

6.6.3. Subaylar

Ekrem BARIŐIK Emekli Kıdemli Albay

Kadir ZOTRA Emekli Hava Pilot Albay

Ergun AKSALMAN Emekli Albay

Murat OR Doktor Albay

İsmail İMREN Levazım Kıdemli ALBAY

Sami GERÇEL Askeri Hakim

6.6.4. Diğer

Erdal ERGÜN Hakim

Mehmet MUTLU Hakim

Sadrettin KARAMANLIGİL Cumhuriyet Baş Savcısı

Ömer AKALIN Emekli Savcı

Mustafa PEÇEN Eski Kütahya Baro Başkanı

Cengiz SABANCI Noter

Kenan OKAN Eğitimci

Yunus Nadi YÜKSEL Milli Eğitim Şube Müdürü

Salim SAğI İlkretim Müfettişi

Abdullah CANGÜR Eski İlkretim Müfettişi

Hakkı YALÇINKAYA	Genel Cerrah
Mehmet ÜNAL	Genel Cerrahi Uzmanı
Tuncay ERTEN	Genel Cerrahi Uzmanı
Mustafa HİSARLI Sanatçısı	TRT İstanbul Radyosu Türk Halk Müziği Saz
Ahmet ÇAVUŞOĞLU Yardımcısı	TRT Parlamento Haberleri Eski Müdür
Özcan ERTUNA Müdürü	Hürriyet Gazetesi Eski Başkan Vekili ve Genel
Metin OGAN	Türk-İş Eğitim Eski Müdürü
Halil GÜNER	İller Bankası Eski Genel Müdürü
Rauf ŞAHİNALP	Emekli Banka Müdürü
Esat ÖZALP	Metalürji Yüksek Mühendis
Rüştü KAYTANCI	Elektrik Yüksek Mühendis
Elçin OBEN	Gazeteci
Sema GÜRAL	İşkadını
Sabri ÜLKER	Sanayici
Zeki BEYKONT	İşadamı
Hüdayi YARAMANOĞLU	İşadamı
Cahit BAYBURT	Tüccar
Nihat BOZBAY	Tüccar

İlhan GENÇER İşkadını

Alaaddin BALTAOĞLU İşadamı

Muammer GÖNEN İşadamı

Kütahya Lisesi gibi köklü bir eğitim kurumundan elbette yüzlerce önemli şahsiyet yetişmiş ve hala yetişmeye devam etmektedir. Çalışmamızın hacmini büyüteceğinden yukarıda sadece bir kısım ünlü simalara yer verilmiştir.

7. LİSE KÜTÜPHANESİ

Kütahya Lisesi'nin kütüphanesi yeni binada yani "B" blok denilen binanın birinci katında hizmet vermektedir. Daha önceleri en üst katta olması öğrencilerin tenffüs aralarında kütüphaneden faydalanmalarını zorlaştırdığı için 2002 senesinde şu an bulunduğu odaya taşınmıştır. Lise kütüphanesi yaklaşık 30m2 kare alanda hizmet veren nezih bir ortamdır. Kütüphane görevlisi olarak Hüseyin ÖNCÜ hizmet vermektedir. Ayrıca öğrencilere ücretsiz internet ve fotokopi hizmeti de sunulmaktadır.

Lise kütüphanesinde 19.01.2010 tarihi itibariyle kayıtlı bulunan kitap sayısı 4664 adettir. Aşağıda lise kütüphanesinde kayıtlı bulunan kitapların türleri ve sayıları hakkında bilgiler sunulmuştur. Bu değerlendirmeler okul idaresinin kütüphanede belirlemiş olduğu bölümler ve tasvirler çerçevesinde verilmiştir.

Tablo-22. Kütahya Lisesi'nin Kütüphanesinde Bulunan Kitaplar

KİTAP TÜRLERİ	ADET
KÜTÜPHANE BİLGİLENDİRME BİLİMLERİ	95 Adet
GENEL ANSİKLOPEDİK ESERLER	
➤ Sanat Ansiklopedisi	5 Cilt

➤ İnönü Ansiklopedisi	4 Cilt
➤ Anadolu Uygarlıkları Ansiklopedisi	6 Cilt
➤ Ana Britannica	32 Cilt
➤ Bilim Ve Yaşam Ansiklopedisi	5 Cilt
➤ Türkler Ansiklopedisi	20 Cilt
➤ Büyük Lügat Ansiklopedisi	12 Cilt
➤ Kitab-1 Bahriye	4 Cilt
➤ Meydan Büyük Dünya Tarihi	4 Cilt
➤ İktisat Ve Ticaret Ansiklopedisi	10 Cilt
➤ Türkiye İstiklal Ve Hürriyet Mücadeleleri Tarihi	20 Cilt
➤ Türk Ansiklopedisi	23 Cilt
➤ Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi	11 Cilt
➤ Milli Eğitim Bakanlığı İslam Ansiklopedisi	13 Cilt
➤ TBMM Gizli Celse Zabıtları	4 Cilt
➤ Meşhur Adamlar Ansiklopedisi	4 Cilt
➤ İstanbul Ansiklopedisi	4 Cilt
FELSEFE PSİKOLOJİSİ	59 Adet
ETİK AHLAK FELSEFESİ	27 Adet
MODERN BATI FELSEFESİ	49 Adet

KURAN-I KERİM	23 Adet
DİN	67 Adet
TOPLUM BİLİMLERİ	61 Adet
GENEL İSTATİSTİKLER	13 Adet
SİYASAL BİLİMLER	41 Adet
EKONOMİ	16 Adet
HUKUK	24 Adet
KAMU YÖNETİMİ	16 Adet
TOPLUMSAL HİZMETLER	9 Adet
EĞİTİM	229 Adet
TİCARET İLETİŞİM VE TAŞIMACILIK	7 Adet
GELENEKLER VE GÖRGÜ HALK BİLİMİ	121 Adet
TÜRKÇE SÖZLÜK	40 Adet
YABANCI ESERLER	216 Adet
➤ The New Worder Book	24 Cilt
MATEMATİK	62 Adet

FİZİK	34 Adet
KİMYA	26 Adet
YAŞAM BİLİMLERİ	35 Adet
BİTKİ BİLİMLERİ	29 Adet
HAYVAN BİLİMLERİ	7 Adet
MİMARLIK	4 Adet
UYGULAMALI BİLİMLER	7 Adet
GÜZEL SANATLAR	46 Adet
ÇİZGİ SANATLARI VE DEKORATİF SANATLAR	43 Adet
RESİM SANATI VE SANATLAR	36 Adet
MÜZİK	9 Adet
TİYATRO VE SAHNE SANATLARI	34 Adet
AMERİKAN EDEBİYATI	24 Adet
DİVAN VE TANZİMAT ŞİİRİ	73 Adet
HALK ŞİİRİ	37 Adet
CUMHURİYET DÖNEMİ ŞİİRİ	118 Adet

ŞİİR ANTOLOJİSİ	57 Adet
TÜRK TİYATROSU	113 Adet
TÜRK ROMAN VE HİKAYELERİ	254 Adet
TÜRK DENEMELERİ VE ELEŞTİRİ	42 Adet
TÜRK SÖYLEVLERİ	9 Adet
TÜRK MEKTUPLARI	5 Adet
DİĞER TÜRK ESERLERİ	111 Adet
TÜRK EDEBİYAT BİYOGRAFİSİ	84 Adet
ANILAR	78 Adet
TÜRK EDEBİYAT TARİHİ ANTOLOJİSİ	54 Adet
TÜRK HALK EDEBİYATI	33 Adet
İNGİLİZ TİYATROSU	47 Adet
İNGİLİZ ROMAN VE HİKAYELERİ	66 Adet
İNGİLİZ FELSEFE, DÜŞÜNCE VE BİYOGRAFİ	147 Adet
İSKANDİNAV EDEBİYATI	26 Adet
FRANSIZ HİKAYE VE ROMAN	168 Adet

FRANSIZ TİYATROSU	72 Adet
FRANSIZ DÜŞÜNCE VE FELSEFE	52 Adet
FRANSIZ BİYOGRAFİ	32 Adet
İTALYAN EDEBİYATI	32 Adet
İSPANYOL EDEBİYATI	17 Adet
LATİN EDEBİYATI	27 Adet
ŞARK EDEBİYATI	61 Adet
DİĞER EDEBİYATLAR	147 Adet
COĞRAFYA VE SEYAHAT	21 Adet
TÜRKİYE COĞRAFYASI	64 Adet
İLKÇAĞ TARİHİ	26 Adet
GENEL AVRUPA TARİHİ	47 Adet
GENEL ASYA TARİHİ	10 Adet
GENEL TÜRK TARİHİ	36 Adet
ESKİ TÜRK TARİHİ	22 Adet
SELÇUKLU TARİHİ	21 Adet

OSMANLI TARİHİ	116 Adet
➤ Büyük Osmanlı Tarihi Ansiklopedisi (İ.Hakkı UZUNÇARŞILI)	6 Cilt
CUMHURİYET DÖNEMİ TÜRK TARİHİ	66 Adet
AMERİKAN TARİHİ	11 Adet
ÇOCUK KİTAPLARI	124 Adet
MEVLANA	42 Adet
ATATÜRK	138 Adet
DERGİLER <ul style="list-style-type: none"> ➤ Atatürk Araştırma Merkezi Dergileri ➤ Belleten ➤ Erdem Dergileri ➤ Bilim Ve Teknik Dergileri ➤ Milli Eğitim Dergileri ➤ Türk Kültür Dergileri ➤ Türk Tarih Dergileri ➤ Türk Dili Dergileri ➤ Bütün Dünya Dergileri ➤ Yeşilay Dergileri 	

Tabloyu incelediğimizde, en fazla roman, hikaye ve deneme türlerinin çokluğu gözümüze çarpmaktadır. Bu türleri edebiyat ve tarih alanındaki eserler takip etmektedir. Ayrıca ansiklopedik türdeki ve bilimsel nitelikteki eserlerin çokluğu öğrencilerin bilgi edinmelerinde kolaylar sağlayacak türdedir. Lise kütüphanesinde eserlerin çok fazla şekilde değişik türler halinde nitelendirilmesi lise öğrencilerine aradıklarını bulma konusunda son derece yardımcı olmaktadır. Ayrıca kütüphane bünyesinde 7 adet bilgisayar, 2 yazıcı ve 3 fotokopi makinesi öğrencilerin kullanımına sunulmaktadır. Araştırmalarım sırasında, öğrencilerin, kütüphaneye bilgilenmek amacıyla çok internete girebilmek için geldikleri dikkatimi çekmiştir. Kütüphaneden faydalanma oranı genelde roman ve hikaye türlerinde ağırlıklı olarak gerçekleşmektedir.

Lise öğrencilerine ve öğretmenlerine istedikleri takdirde Kütahya Lisesi Okul Kütüphanesi Üye Kartı adında bir kart verilmektedir. Bu kart üzerinde ad, soyad ve üyelik numarası yazmaktadır. Bu kartın geçerlilik süresi, öğrenciler için mezun olacakları tarihe, öğretmenler için ise görevden ayrılacakları tarihe kadar devam etmektedir. Bu kart sayesinde öğrenciler ve öğretmenler istedikleri kitapları 15 gün süre sınırıyla alabilmektedirler. Ayrıca kütüphane görevlisi de lise kütüphanesine üye olan herkes adına düzenlenen Kütahya Lisesi Okul Kütüphanesi Kitap Fişi adlı bir forma alınan kitapların kaydını tutmaktadır. Böylece hangi kitapların kimler tarafından alındığı ve ne zamana kadar getirileceği konusunda sağlıklı bir kayıt tutulmaktadır. Kütahya Lisesi Okul Kütüphanesi Kitap Fişinin ve Üye Kartının bir örneği Ekler bölümünde belirtilmiştir(Bkz. Ek-C.8: s.229).

8. LİSE BİNASI

Kütahya Lisesi binası tarihi Kütahya Adliyesin karşısında yer almaktadır. Okulun ön cephesi ise Kütahya ilinde Çarşamba ve Cumartesi günleri kurulan halk pazarının olduğu bölgeye bakmaktadır. Lise binasının inşaatına 1884 yılında Mutasarrıf Tevfik Paşa zamanında başlanmıştır. Hacı Yusuf isminde temiz ve uyanık bir Türk'ün reisliği altında 1886 yılında teşekkül eden hususi bir komisyon bu uğurda faaliyete geçmiş; halkın para ve emek, madde ve malzeme gibi her türlü alaka ve yardımını temin ederek, hükümet tarafından da 1000 lira kadar yapılan yardım

sayesinde okulun yapım işlerini sürdürmüştür. Üç yıl sonra Mutasarrıf Haşım Paşa'nın gayretiyle tamamlanan lise binası şu anda da kullanılan "Taş Mektep" adıyla 12 Ocak 1890 yılında eğitim-öğretime açılmıştır.

Taş Mektep adıyla anılan lise binası 1964 yılına kadar tek başına öğrencilerin eğitimine ev sahipliği yapmıştır. Taş Mektep iki kattan oluşmaktadır; ilk katı öğrencilerin eğitimi için ayrılan dersliklerden oluşmaktaydı, diğer katın bir kısmı Kütahya Lisesi'nin yatılı olarak teşkilatlandırıldığı 1917-1918 yılından itibaren pansiyon olarak kullanılmaktaydı. Daha sonraki yıllarda öğrenci sayısındaki artış nedeniyle pansiyon Demiryolu Caddesindeki bir binaya taşınmıştır. Bu süreçten sonra Taş Mektep'in üst katı derslikler ve müdür odası için kullanılmıştır.

Okul binası ulusumuzun kurtuluşu olan İstiklal Harbi'nde milli alay kumandanlığı ve askeri hastane olarak kullanılmış, işgal esnasında kapalı kalmıştır. Bu yönüyle okul memlekete sadece eğitim yönüyle değil her açıdan faydalı olmuştur.

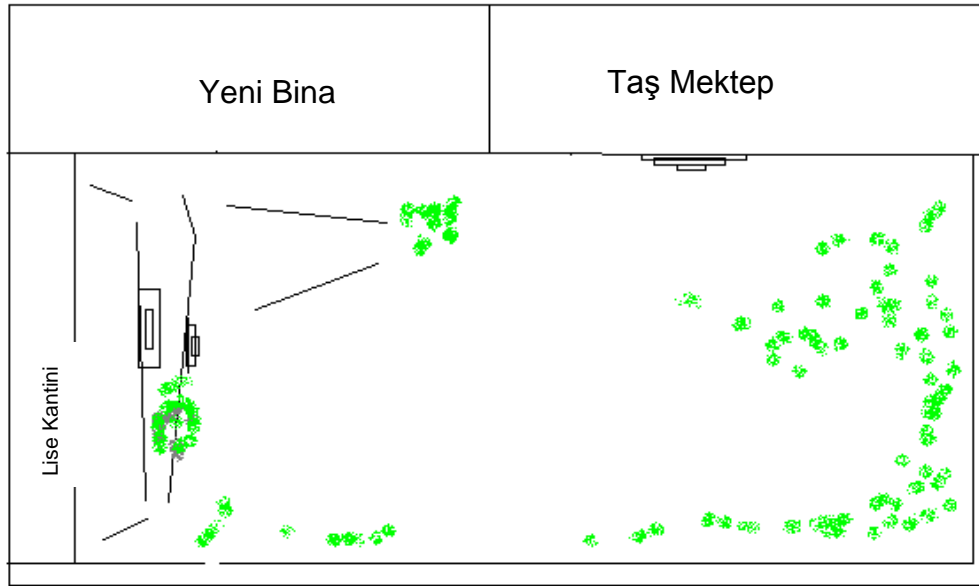
Taş Mektep, 4 Aralık 1933'de uğramış olduğu yangın sonucu kullanılamaz hale gelmiştir. Hükümetten alınan ve halk tarafından yapılan yardımlar sonucu 52 bin liralık tahsilatla okul tekrar tamir edilebilmiştir. 30 Nisan 1938 yılına kadar süren onarım işlemleri sonucu okul ancak tamamlanabilmiş ve 1 Mayıs 1938 tarihinde tekrar eğitim-öğretime başlanılmıştır. Tamirat yıllarında öğrenciler, eğitime İl Özel İdare Pansiyonu'nda ve Gazi Kemal İlkokulu'nda devam etmişlerdir.

Okul binası zamanla yetersiz kalmıştır ve sonucunda, ortaokul sınıfları 1960 yılında Belediye Binası'nın bodrum katında öğrenim görmeye başlamıştır. Bunun üzerine Kütahya Eğitim Kurumları Yaptırma Derneği'nin gayretleri ve Kütahya Valisi Ertuğrul Süer'in çalışmaları sonucunda ek binanın yapımına başlanmıştır. Yeni bina adıyla yapılan ek bina, öğrenci velilerinin ve halkın yardımıyla tamamlanarak, " Taş Mektep"e bağlanmıştır. Bu süreçle ilgili olarak bir dönemde lisede müdürlük görevini yerine getiren 1964-1965 öğretim yılı mezunlarından Cengiz ÇETİNTAŞ "...Yıl 1960. Taş Mektepte okuyoruz. Yeni bina inşaat halinde. İlk üç kat betonarme kısmı bitmiş durumda. Zaman zaman inşaatta duraklamalar oluyor. O zaman müdürümüz İhsan ÖZARALLI bayrak töreninde bize inşaatı

göstererek, "Bakin çocuklar işçiler çalışmıyor. İki gün içinde velilerinizden ikişer buçuk lira getireceksiniz. Toplanan para ile Afyon'dan çimento alacağız ve inşaatı devam edeceğiz" der. İki gün sonra paralar toplanır. Çimento gelir ve katlar yavaş yavaş göğe doğru yükselirdi..." (100. Yıl Albümü, 1990: 181). söylemektedir. Yeni bina 16 Mart 1964'de Öğretmen Okulları'nın kuruluş yıldönümünde eğitim ve öğretime açılmıştır.

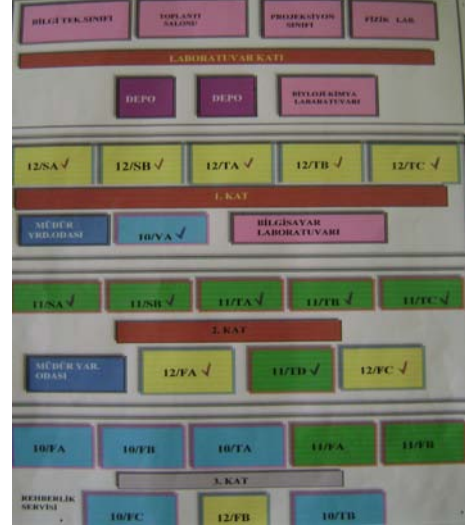
Yeni binanın Taş Mektep'e eklenmesiyle beraber lise binası kuş bakışı görünümüyle "L" harfini andırmaktadır. Aşağıda Kütahya Lisesi'nin kuş bakışı görüntüsünün bir krokisi bulunmaktadır.

Şekil-6. Kütahya Lisesi'nin Krokisi

Yukarıdaki krokide lise kantini olarak gösterilen yer sonradan yapılmıştır. Tek kattan oluşan bu bina öğrencilerin dinlenmeleri amacıyla kantin olarak kullanılmaktadır. Binanın zemin katında ısıtma sistemi olan kalorifer odası bulunmaktadır. Ayrıca püskürtmeli olarak görünen yerler okul bahçesindeki ağaçları temsil etmektedir. Yukarıdaki krokide görüldüğü gibi lisenin bahçesi oldukça geniştir. Bu yüzden yaz ayların lisenin bahçesi ücretli otopark olarak kullanılmaktadır. Otoparktan elde edilen gelir okulun ihtiyaçları için kullanılmaktadır.

Lise binasının yerleşkesi hakkında aşağıda gösterilen planlar bize bilgi vermektedir:

Yukarıdaki planlarda, ilk sıradaki plan 2010 yılı itibariyle Taş Mektep yerleşimini göstermektedir. Diğer plan ise 2010 tarihi itibariyle 1964 yılında inşaatı tamamlanmış olan yeni binanın yerleşkesini bize anlatmaktadır.

Lise Binasında 2009 yılı itibariyle 37 derslik ayrıca 1'er adet Kimya-Biyoloji, Fizik, Bilgisayar laboratuvarı bulunmaktadır. Okulda 1 adet spor salonu, 2 adet Beden Eğitimi dersi öğretmeni odası, 2 adet memur odası, 5 adet idareci odası, 1 adet kütüphane, 1 adet rehberlik odası, 1 adet çok amaçlı oda, 1 adet 60 kişilik konferans salonu mevcuttur. Kütahya Lisesi yukarıda sayılan imkanları yanında birçok imkanın oluşturulması için çalışmalara devam etmektedir.

Kütahya Lisesi 1890'da başladığı eğitim ve öğretim hayatına 2010 yılında hala devam ediyor. Ancak; okulun özellikle kış aylarında bütün imkanlara rağmen tam olarak ısınamamakta, okulun dersliklerinin yüksekliği 6 metre olduğu için dersliklerde sesler yankı yapmaktadır. Dolayısıyla hem öğrencilerin anlaması zorlaşmakta hem de öğretmenler için bayağı enerji harcamak demektir.

Okul, o zamanın şartlarına göre çok kalın duvarlarla örülmüş ve bu duvarların da en büyük özelliği ise taş yapı olmasıdır ve bu da sınıfların soğuk olmasına neden olmaktadır.

SİT kapsamında olduğu için bir çivi çakmanın dahi izne bağlı olduğu Tarihi Kütahya Lisesi'nde öğrenciler ısınma sorunu yaşıyor ancak binanın tadilat veya tamirati yapılamıyor. 1890 yılında yapılan yüksek tavanlı binada, "yankı" nedeniyle ise ders anlatmanın ve dinlemenin neredeyse imkansız hale geldiği ifade ediliyor. Öğrenci velileri, Kütahya Lisesi'nin eğitime daha modern bir binada devam etmesini, bu tarihi binanın ise, "Türkiye Eğitim Müzesi"ne dönüştürülmesini öneriyorlar(Aksu, 2010: http://www.akisgazetesi.com/read_detail.php?id=3498).

Kütahya Lisesi'nin Taş Mektep adıyla adlandırılan tarihi binası bizlere kurulduğu yılların mimarisi hakkında önemli bilgiler sunmaktadır. Yeni Binanın da eklenmesiyle beraber Kütahya Lisesi daha çok öğrenci için eğitim yuvasına dönüşmüştür. Geçmişte olduğu gibi gelecekte de Kütahya Lisesi binası bir çok öğrenci için eğitim-öğretim mekanı olması yanında en önemlisi de yuva olmaya devam edecektir.

9. KÜTAHYA LİSESİ'NDE DÖNEMLERE GÖRE SOSYAL, KÜLTÜREL VE SPORTİF FAALİYETLER VE BAŞARILAR (Sanal, 100.Yıl Albümü vd.)

Kütahya Lisesi 120 yıllık ömrü boyunca bir çok başarıya imza atmıştır. Bu kadar köklü bir tarihe sahip olan okul elbette bir çok sosyal alanda çalışmalar yapmıştır.

Orta okul ve liselere konulan *Rehberlik ve Eğitici Çalışmalar* dersi, haftada en çok 3 saat yapılmakta ve bu derste öğrenci sorunları vb. konular ele alınmakla birlikte öğrenciler gruplandırılarak yayın, müsamere, gezi, trafik, kooperatifçilik vb. kollarında eğitilmektedir.

Elde edebildiğimiz bilgiler ışığında, eğitsel çalışmalar kapsamında Kütahya Lisesi'nde, doğayı daha iyi tanımak ve zor durumlarla baş edebilmek amacıyla İzcilik Teşkilatı tarafından 1923 yılında Hıdırlık Bölgesine ve Ulu Önder Atatürk'ü anmak amacıyla 1943 yılında geziler düzenlenmiştir. Kurtuluş Savaşı yıllarında İzcilik Teşkilatının, günümüze göre daha fazla etkinliğinin olduğu unutulmamalıdır. Ayrıca okulda 1980'li yıllara kadar da bir kayak takımı oluşturulmaktaydı. Gezi ve İnceleme kolu tarafından özellikle sanat tarihi ve coğrafya derslerinin amaçları

doğrultusunda geziler düzenlenmiştir. Bu geziler genellikle yakın çevreyi içine almaktadır. Kütahya'daki müzeler ve tarihi alanlar bu gezilerin liste başında yer alırlardı. 1940 yılındaki Anıtkabir Ziyareti, 1960 tarihindeki Çavdarhisar gezisi, 19.12.1986 tarihinde düzenlenen Kütahya Müzesi gezisi örnek sayılabilir. Ayrıca 1987 yılında Bursa'ya yapılan gezi de yakın çevrenin tanıtımı için gerçekten önemlidir. Günümüzde gezilerin düzenlenmesi için gerekli izinlerin alınabilmesi zor olduğundan eskisi kadar yaygın olarak yapılmamaktadır.

Kütahya Lisesi'nde, Kültür Edebiyat Kolu kapsamında yıllara göre bazı gösteriler sergilenmiştir. Bunlardan bazıları; 1933 yılının Ramazan Bayramının 3. günü sergilenen "METE" isimli oyun, 1936 tarihinde "KAZANOĞLU" oyunu, 1940 yılındaki "HİMMET AĞA" oyunu, 29 Ekim 1940'daki "KAVUKLUNUN DÜĞÜNÜ" oyunu, 1947 yılındaki "MÜFETTİŞ" oyunu, 1961'de "KÖŞEBAŞI", 1965'de "HATT-I ÜSTÜVA", 1967'deki "AİLE" oyunlarıdır. Ayrıca her sene geleneksel olarak CİMCİK gecesi düzenlenir. Cimcik Kütahya'ya özgü bir yemektir. Bu gecede mezunların ve öğrencilerin kaynaştırılması hedeflenmektedir.

Kütahya Lisesi'nin kuruluşunun 100. yılı olan 1990 yılında "Atatürk ve İrfan Ordusu" Paneli düzenlenmiştir. 100. yıl etkinlikleri çerçevesinde tören düzenlenmiş ve Zeybek Ekibiyle beraber Kız Halk Oyunları Ekibi gösterilerde bulunmuşlardır.

Kütahya Lisesi bir çok alanda başarılı olmak için çalışmaktadır. Aşağıda, elde edebildiğimiz bilgiler ışığında Kütahya Lisesi öğrencilerin bazı sosyal alanlarda elde ettikleri başarılar yer almaktadır.

Kütahya Lisesi 1961-1962 Öğretim Yılıının Sosyal, Kültürel ve Sportif Faaliyetleri

12 Kasım 1961:	Kır Koşusu Deneme Müsabakaları Liseler (1500 m.)
19 Kasım 1962:	Okullar Arası Bayrak Yarışı
22 Ekim 1962:	Atatürk Kır Koşusu Birinciliği
22 Ekim 1962:	45. Atatürk Koşusu Kızlar Üçüncülüğü

Kütahya Lisesi 1963-1964 Öğretim Yılıının Sosyal, Kültürel ve Sportif Faaliyetleri

08 Aralık 1963:	Mohaç Kır Koşusu Takım I.liği (600 mt.) Kızlar
27 Aralık 1963:	Atatürk Kır Koşusu Takım I.liği

Kütahya Lisesi 1964-1965 Öğretim Yılıının Sosyal, Kültürel ve Sportif Faaliyetleri

1964 – 1965:	Öğretim yılı okul içi Lise Voleybol Şampiyonu
1964 – 1965:	Öğretim yılı ortaokullar Yakan Top Şampiyonu

Kütahya Lisesi 1965-1966 Öğretim Yılıının Sosyal, Kültürel ve Sportif Faaliyetleri

1965 – 1966:	Sınıflar Arası Voleybol Okul Şampiyonu
--------------	--

Kütahya Lisesi 1968-1969 Öğretim Yılıının Sosyal, Kültürel ve Sportif Faaliyetleri

1968 – 1969:	Öğretim Yılı Lise Basketbol Şampiyonu
1968 – 1969:	Lise Sınıflar Arası Futbol Şampiyonu (6 Fen)
27 Aralık 1968:	Atatürk Koşusu Erkek Spor Yuvaları (1000 mt.) Takım I.sı

Kütahya Lisesi 1971-1972 Öğretim Yılıının Sosyal, Kültürel ve Sportif Faaliyetleri

27 Aralık 1971:	Atatürk Kır Koşusu Kızlar (1000 m.)
-----------------	-------------------------------------

Kütahya Lisesi 1972 - 1973 Öğretim Yılıının Sosyal, Kültürel ve Sportif Faaliyetleri

1972 – 1973:	Ders Yılı Ortaokullar Voleybol Erkekler Takımı I.cisi
1972 – 1973:	Ders Yılı Liseler Arası Masa Tenisi I.cisi
1972 – 1973:	Ders Yılı Fen Kolu Bilgi Yarışması İl Birincisi

1972 – 1973:	Ders Yılı Ortaokullar Masa Tenisi Takım II.cisi
1972 – 1973:	Ders Yılı 27 Aralık Atatürk Koşusu Erkekler Takım III.cüsü
1972 – 1973:	Ders Yılı Liseler Arası Masa Tenisi Takım I.cisi (Tek Erkekler)
1972 – 1973:	Ders Yılı Liseler Arası Erkekler 27 Aralık Atatürk Koşusu Takım III.cüsü (Ayrı Ödül)
1972 – 1973:	Ders Yılı Genç Kızlar Voleybol I.cisi
1972 – 1973:	Ortaokullar Masa Tenisi I.cisi
1972 – 1973:	Ders Yılı Ortaokullar Basketbol I.cisi
1972 – 1973:	Ders Yılı Genç Takımlar Voleybol I.cisi
1972 – 1973:	Ders Yılı Liseler Basketbol Takım I.cisi
1972 – 1973:	Ders Yılı Liseler Erkekler Gençler 13 Aralık Atatürk Koşusu Takım I.cisi
1972 – 1973:	Ders Yılı Cumhuriyetin 50. Yılı Folklor Şenlikleri Yarışma Ve Gösterileri Armağanı
1972 – 1973:	Ders Yılı Lise Ve Dengi Okullar 50. Yıl Basketbol I.cisi
1972 – 1973:	Ders Yılı Lise Ve Dengi Okullar 50. Yıl Erkek Voleybol I.cisi

Kütahya Lisesi 1974 – 1975 Öğretim Yılıının Sosyal, Kültürel ve Sportif Faaliyetleri

1974 – 1975:	Öğretim Yılı Kütahya İli Orta Dereceli Okullar Erkekler Basketbol II.ciliği
	Öğretim Yılı Kütahya İli Orta Dereceli Okullar Genç

1974 – 1975:	Erkekler Basketbol II.ciliği
1974 – 1975:	Öğretim Yılı Kütahya İli Orta Dereceli Okullar 2000 Mt.Erkeler Yıldızlar I.ciliği
1974 – 1975:	Öğretim Yılı Kütahya İli Orta Dereceli Okullar Yıldız Erkekler Voleybol II.ciliği
1974 – 1975:	Öğretim Yılı Kütahya İli Orta Dereceli Okullar Genç Erkekler Futbol I.ciliği
1974 – 1975:	Öğretim Yılı Kütahya İli Orta Dereceli Okullar Yıldız Erkekler Voleybol II.ciliği (Ayrı Ödül)
1974 – 1975:	Öğretim Yılı Okul Spor Kolları Arası Güreş III.cüsü
1974 – 1975:	Öğretim Yılı Kütahya Orta Dereceli Okullar Arası Judo
27 Mart 1974:	Yıldızlar Ve Küçükler Takım I.ciliği

Kütahya Lisesi 1975 – 1976 Öğretim Yılıının Sosyal, Kültürel ve Sportif Faaliyetleri

1975 – 1976:	Öğretim Yılı Okul Spor Kolları Arasında Genç Erkekler Futbol II.cisi
1975 – 1976:	Öğretim Yılı Okul Spor Kolları Genç Erkekler Basketbol III.cüsü
1975 – 1976:	Öğretim Yılı Okul Spor Kolları Genç Erkekler Basketbol III.cüsü (Ayrı Ödül)
1975 – 1976:	Öğretim Yılı Okul Spor Kolları Arasında Genç Erkekler Masa Tenisi II.cisi
1975 – 1976:	Öğretim Yılı Okul Spor Kolları Arası Yıldız Erkekler Voleybol III.cüsü

1975 – 1976:	Öğretim Yılı Okul Spor Kolları Arası Yıldız Erkekler Basketbol II.cisi
--------------	--

Kütahya Lisesi 1976 – 1977 Öğretim Yılıının Sosyal, Kültürel ve Sportif Faaliyetleri

1976 – 1977:	Liseler Arası Halk Oyunları Yarışması Necdet Günkut Özel Kıyafet Ödülü
1976 – 1977:	Genç Erkekler Basketbol Grup II.ciliği

Kütahya Lisesi 1977 – 1978 Öğretim Yılıının Sosyal, Kültürel ve Sportif Faaliyetleri

1977 – 1978:	Tenis Erkek Arası İl II.ciliği
1977 – 1978:	Voleybol Yıldız Kızlar İl I.cisi
1977 – 1978:	Basketbol Genç Erkekler İl III.cüsü

Kütahya Lisesi 1978 - 1979 Öğretim Yılıının Sosyal, Kültürel ve Sportif Faaliyetleri

19 Mayıs 1979:	Liseler Arası Kızlar 4x400 Kızlar Koşusu İl II.cisi
1978 – 1979:	Genç Erkekler Basketbol İl I.cisi

Kütahya Lisesi 1979 - 1980 Öğretim Yılıının Sosyal, Kültürel ve Sportif Faaliyetleri

19 Aralık 1979:	Liseler Arası Bayanlar Masa Tenisi İl I.cisi
1979 – 1980:	Liseler Arası Yıldız Kızlar Voleybol İl III.cüsü
1979 – 1980:	Orman Bakanlığı Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Genel Müdürlüğü Özel Ödülü
1979 – 1980:	Basketbol Gençler İl I.cisi

1979 – 1980:	Kızlar Voleybol İl I.ciliği
--------------	-----------------------------

Kütahya Lisesi 1980 – 1981 Öğretim Yılıının Sosyal, Kültürel ve Sportif Faaliyetleri

1980 – 1981:	Erkekler Basketbol İl III.cüsü
1980 – 1981:	Kızlar Masa Tenisi Takım İl I.cisi
1980 – 1981:	Gençler Okullar Arası Erkekler Voleybol İl II.cisi
1980 – 1981:	Liseler Basketbol Şampiyonu İl I.cisi
1980 – 1981:	Okullar Arası Voleybol Genç Kız Takımı İl I.cisi
1980 – 1981:	Liseler Arası Genç Erkekler Basketbol İl III.cüsü
1980 – 1981:	Lise ve Dengi Okullar 50. Yıl Kız İl I.cisi
1980 – 1981:	Kütahya Okulları Arası Ortaokul Basketbol İl I.cisi
1980 – 1981:	Kütahya Okulları Arası Lise Yıldız Basketbol İl I.cisi

Kütahya Lisesi 1981 - 1982 Öğretim Yılıının Sosyal, Kültürel ve Sportif Faaliyetleri

1981 – 1982:	100. Yıl Bilgi Yarışması
1981 – 1982:	Lise ve Dengi Okullar Şiir Okuma
1981 – 1982:	Folklor Yarışması Hatırası
4 Ocak 1982:	Atatürk Kupası Lise Kız Voleybol İl I.cisi
10 Ocak 1982:	Atatürk Kupası Lise Erkek Basketbol İl III.cüsü

Kütahya Lisesi 1983 - 1984 Öğretim Yılıının Sosyal, Kültürel ve Sportif Faaliyetleri

1983 – 1984:	Masa Tenisi İl II.cisi
1983 – 1984:	Basketbol Lise Kızlar İl II.ciliği
1983 – 1984:	Hentbol Lise Kızlar İl II.ciliği
1983 – 1984:	Hentbol Lise Erkekler İl II.ciliği
1983 – 1984:	Masa Tenisi İl III.cülüğü
1983 – 1984:	Basketbol İl III.cülüğü
1983 – 1984:	Öğretmenler Arası Voleybol İl I.cisi
1983 – 1984:	Liseler Arası Satranç Şampiyonası İl I.ciliği

Kütahya Lisesi 1984- 1985 Öğretim Yılıının Sosyal, Kültürel ve Sportif Faaliyetleri

1984- 1985:	Lise Basketbol Erkekler İl III.cülüğü
1984- 1985:	Halk Oyunları Yarışması I.cisi
1984- 1985:	Ortaokullar Kızlar Yüzme İl I.ciligi
1984- 1985:	Lise Kızlar Voleybol I.ciliği
1984- 1985:	Lise Erkekler Voleybol I.ciliği
1984- 1985:	Ortaokul Erkekler Basketbol I.cisi
1984- 1985:	Ortaokul Erkekler Voleybol II.cisi
1984- 1985:	Yıldız Kızlar Takım I.ciliği Kır Koşusu
1984- 1985:	Lise Erkekler Kros II.ciliği
1984- 1985:	Orta Dereceli Okullar Arası Yüzme İl II.cisi

1984- 1985:	Ortaokul Kızlar Kros I.cisi
1984- 1985:	Ortaokul Kızlar Basketbol II.cisi
1984- 1985:	Ortaokul Erkekler Masa Tenisi III.cüsü
1984- 1985:	Lise Erkekler İl II.ciliği Basketbol
1984- 1985:	Ortaokul Kızlar Kros III.cüsü
1984- 1985:	Halk Oyunları Yarışması Grup Ödülü
1984- 1985:	Halk Oyunları Yarışması II.cisi

Kütahya Lisesi 1985 – 1986 Öğretim Yılıının Sosyal, Kültürel ve Sportif Faaliyetleri

1985 – 1986:	Gençler Basketbol Grup I.Ciliği Erkek Takımı II.ciliği
1985 – 1986:	Lise Erkekler İl II.ciliği Masa Tenisi
1985 – 1986:	Ortaokul Kızlar Basketbol İl I.cisi
1985 – 1986:	Lise Kızlar İl III.cüsü Voleybol
1985 – 1986:	Lise Erkekler Voleybol İl I.ciliği
1985 – 1986:	Lise Erkekler İl I.ciliği Basketbol
1985 – 1986:	Voleybol Öğretmenler Ligi II.cisi
1985 – 1986:	Lise Kızlar İl II.ciliği Basketbol
1985 – 1986:	Ortaokul Erkekler Voleybol İl II.ciliği
1985 – 1986:	Halk Oyunları Yarışması Teşekkür Belgesi
1985 – 1986:	Ortaokul Kızlar Voleybol İl III.cülüğü

1985 – 1986:	Orta Dereceli Öğretmenler Ligi Voleybol II.ciliği
1985 – 1986:	Ortaokullar Arası Halk Oyunları I.cisi

Kütahya Lisesi 1986 – 1987 Öğretim Yılıının Sosyal, Kültürel ve Sportif Faaliyetleri

1986 – 1987:	Okullar Arası Basketbol I.ciliği
1986 – 1987:	Ortaokullar Erkek Takımı Basketbol I.ciliği
1986 – 1987:	Ortaokullar Kızlar İl II.cisi Halk Oyunları
1986 – 1987:	Ortaokullar Kızlar Takım I.ciliği Basketbol
1986 – 1987:	Ortaokullar Arası Masa Tenisi I.ciliği
1986 – 1987:	Liseler Erkek Takım Masa Tenisi III.cülüğü
1986 – 1987:	Ortaokul Yıldızlar Basketbol Grup I.ciliği
1986 – 1987:	Ortaokul Erkekler Voleybol Takım II.ciliği
1986 – 1987:	Liseler Arası Erkekler Voleybol İl I.ciliği
1986 – 1987:	Okullar Arası Kızlar Takımı Voleybol II.ciliği
1986 – 1987:	Liseler Arası Kızlar Takımı Voleybol II.ciliği
1986 – 1987:	Liseler Arası Basketbol Grup I.ciliği

Kütahya Lisesi 1987 – 1988 Öğretim Yılıının Sosyal, Kültürel ve Sportif Faaliyetleri

1987 – 1988:	Ortaokullar Kız Voleybol III.cülüğü
1987 – 1988:	Ortaokullar Halk Oyunları Kızlar İl II.cisi
1987 – 1988:	Ortaokullar Erkek Voleybol I.ciliği

1987 – 1988:	Lise Erkekler Basketbol I.ciliği
1987 – 1988:	Kütahya Belediyesi Teşvik Ödülü
1987 – 1988:	Lise Kızlar Voleybol İl II.ciliği
1987 – 1988:	Ortaokullar Erkek Basketbol İl II. ciliği
1987 – 1988:	Lise Erkekler Voleybol III.cüsü
1987 – 1988:	Kızlar Basketbol İl II.cisi
1987 – 1988:	Ortaokul Kızlar Basketbol İl I.cisi
25-27 Aralık 1987:	Basketbol Grup Erkek Takım İl III.cüsü
25-27 Aralık 1987:	Liseler Erkek Hentbol İl II.cisi

Kütahya Lisesi 1988- 1989 Öğretim Yılıının Sosyal, Kültürel ve Sportif Faaliyetleri

1988- 1989:	Lise Kızlar Voleybol İl II.cisi
1988- 1989:	Ortaokullar Erkek Basketbol İl II.cisi
1988- 1989:	Ortaokullar Kızlar Hentbol İl III.cüsü
1988- 1989:	Liseli Kızlar Atletizm İl II.cisi
1988- 1989:	Ortaokullu Kızlar Basketbol İl II.cisi
1988- 1989:	Ortaokullu Kızlar Voleybol İl III.cüsü
1988- 1989:	Liseli Kızlar Hentbol İl II.ciliği
1988- 1989:	Liseli Erkekler Voleybol İl I.cisi
1988- 1989:	Liseli Kızlar Basketbol İl I.cisi

1988- 1989:	Liseli Erkekler Hentbol İl I.cisi
-------------	-----------------------------------

Kütahya Lisesi 1989 – 1990 Öğretim Yılıının Sosyal, Kültürel ve Sportif Faaliyetleri

1989 – 1990:	Ortaokul Kızlar Basketbol İl Birinciliği
1989 – 1990:	Ortaokul Erkekler Basketbol İl Birinciliği
1989 – 1990:	Lise Erkekler Basketbol İl İkinciliği
1989 – 1990:	Lise Kızlar Basketbol İl Birinciliği
1989 – 1990:	Türkiye Hentbol yarı final Dördüncülüğü
1989 – 1990:	Lise Kızlar Hentbol İl Birinciliği
1989 – 1990:	Lise Kızlar Voleybol İl Birinciliği
1989 – 1990:	Lise Erkekler Voleybol İl İkinciliği

Kütahya Lisesi 2005 – 2006 Öğretim Yılıının Sosyal, Kültürel ve Sportif Faaliyetleri

2005 – 2006:	Halk Oyunları Geleneksel Dalda İl ve Grup Birinciliği ve Türkiye İkinciliği
--------------	---

Kütahya Lisesi 2006 – 2007 Öğretim Yılıının Sosyal, Kültürel ve Sportif Faaliyetleri

2006 – 2007:	Halk Oyunları Geleneksel Dalda İl ve Grup Birinciliği
2006 – 2007:	21 Nisan 2007 Cumartesi Günü Eskişehir Kapalı Spor Salonunda Yapılan Halk Oyunları Bölge Şampiyonasında Bölge Birinci Olarak Türkiye Finallerine Katılmaya Hak Kazanmıştır.

Okulun halk oyunları geleneksel dalda 2006 Türkiye birinciliği bulunmaktadır. Ayrıca federasyon yarışmalarında Türkiye ikinciliği ve çok sayıda il

ve grup birinciliği bulunmaktadır. Bunun yanı sıra halk oyunları ekibi Kıbrıs'ta uluslar arası festivale ülkemiz adına katılmıştır. Okul öğrencilerinden Aysel DAŞ, 2009'da halterde Türkiye 3.'sü olmuştur. 3000 metre Türkiye gençler kros müsabakalarında Dilek Özkan 2007'de Türkiye birincisi olmuştur(Bkz. Ek-A.2-6: s.193,196). Takım halinde gençler kros müsabakalarında kız takımı Türkiye ikincisi oldu. Gülizar BONCUK, Çek Cumhuriyetinde düzenlenen dünya liselerarası kros yarışmalarına ülkemiz adına katıldı. 2005-2006 öğretim yılında Erol BİLGİN ,(halter 54 kg) gençler ve yıldızlarda 16 dünya rekoru kırdı. Büyüklerde ise Türkiye ve Avrupa şampiyonu oldu. Son olarak 2009 Nisan ayında büyüklerde Avrupa şampiyonu oldu. Semih YURT bisiklet müsabakalarında Türkiye üçüncüsü oldu. Halen milli takım kampında yer almaktadır.

Milli Eğitim Bakanlığınca düzenlenen "Gönül Köprüsü" adlı projeye okul öğretmen ve öğrencileri katılmışlardır. Gönül Köprüsü ve değişik dallarda yapılan kompozisyon yarışmalarında okulun il düzeyinde dereceleri vardır. Kütahya'da yapılan "Şehit Öğretmenler" konulu kompozisyon yarışmasında okul birinci olurken "Ahilik" ve "Mehmet Ersoy'u anma" konulu yarışmalarda ise 3. olmuştur. Sosyal etkinliklere bilgi yarışmaları, şiir dinletisi, spor müsabakalarıyla devam edilmiştir. Ayrıca çevre kulübü öğrencileriyle birlikte "Her çekirdek bir ağaçtır" kampanyasında yer alınmış, 3.000 civarında meyve çekirdeği Kütahya Hıdırlık bölgesine dikilmiştir.

10. ATATÜRK'ÜN KÜTAHYA'YA GELİŞİ

10.1. Atatürk'ün Kütahya'ya İkinci Gelişi Ve Kütahya Lisesi'nde Öğretmenlere Yaptığı Konuşma İle İlgili Olarak Görgü Tanıklarından Mustafa Hakkı Yeşil İle Yapılan Söyleşi (<http://kutahyalisesi.k12.tr/?sayfaid=37>; Kutso, 2009: 14).

Anlatan: Mustafa Hakkı YEŞİL (Kütüphaneci)

Sorular: Sinan ACAR (Vali Yardımcısı) , Ali BERBEROĞLU (Kütüphane müdürü)

Ses Bandından Deşifre Eden: Ali BERBEROĞLU

-Bir ve ikinci gelişini biliyorum, ancak üçüncü gelişini bilmiyorum. Gelmiş olduğunu duydum, görmedim, bizzat görmedim. Ama birinci ve ikinci gelişini gayet iyi gördüm. Birinci gelişinde bulundum.

SORU: Atatürk'ün ikinci gelişini anlatır mısınız?

-İkincisi şöyle başladı. İkinci, evvela halka duyurdular; Gazi geliyor diyerekten halka duyuruldu, tellallarla haber verildi ve geleceği gün herkes istasyona koştu, biz de yine mekteple birlikte gittik, talebe olaraktan gittik ve bizzat bulduk orada. Tren ile geldi. İstasyona indikten sonra, istasyonda kısa bir konuşma yaptı, daha trende, pencerede. Bu konuşmasında çok memnun oldum gibi konuştuktan sonra kompartımandan indi. Vali ve diğer zevatla konuştu, el sıkıştı. Halka da geldiğinize memnun oldum , yürüyelim, dedi. Aynen böyle, beraber.

SORU: Hocam yanında Latife Hanım da var mıydı ?

-Var var. Yanında Latife Hanım da vardı. Ve beraberce yürüdü. Kendisine araba tahsis etmek istediler. At arabası, o zaman taksi, otomobil gibi bir şey yok. Fayton teklif edildi," Hayır yürüyeceğiz" dedi ve beraberce herkes. O kalabalık, hakikaten mahşeri bir kalabalık. O zamana göre en kalabalık zamanı Kütahya'nın. Ama bu cadde, istasyon caddesi. Dar, toz toprak içinde. Gazi, hanımı yanında, arkadaşlarıyla beraber konuşa konuşa yürüdü, biz de arkalarından tabi. En arkadan,

hatta öyle derdik; curniyiz, biz curniyiz, derdik. Sonradan gelen manasına, curniler meyanındaydık, en son gelenler meyanında bizde şehre girdik. İlk önce Hükümet Konağına çıkarmak istediler. ”Hayır” dedi. Hükümet Konağı’na gördük, dedi. Çünkü ilk gelişinde Hükümet Konağı’na çıktı, çok da kalmadı ha. Bir iki şeye baktıktan sonra şöyle şehre doğru girelim, dedi. Aman Paşam, yorulunuz. “Hayır, yorulmak önemli değil.” Bu konuşmalara gayet hafif duyuyoruz, çünkü en gerideyiz biz. Fakat duyuluyor ses. Ve yürüdüler. Yeşil Camiyi ziyaret etti, bizzat girdi. Pek beğendi onu. Sonra oradan, karşı tarafında mıydı daha aşağı tarafta mıydı belediye’ye girdi. Belediye orada zaten, şimdiki jandarma binası belediye binası idi, oraya girdi. Sonra arkasında postahane vardı, postahaneye de girdi zannedirim. Pek iyice bilemiyorum, ama belediye’ye girdi. Sonra oradan Yeşil Camiye geldi. Yeşil Camiden sonra şehre doğru yürüdü. Azim çini fabrikası var, şimdiki 30 Ağustos İlkokulu karşında iş bankası’nın bulunduğu yerde, Azim çini o zaman Mehmet Bey’in elinde orası. Oraya geldi ve daha sonra Ulu Camiye doğru yürüdü, Camiye girdi. Ulu Camiye de girdi, o muhiti dolaştıktan sonra ben daha ötesini hatırlamıyorum. Yani ama geri döndü ya, biz gine geri döndük. Liseye geldi. O zamanki Taş Mektep dediğimiz Sultani. Biz de o zaman, ben Sultani öğrencisiyim. Son sınıfta mı, yahut 8. sınıfta mı öyle bir şey olacak. Oraya geldik, gelindi. Tabi okula çıktık, biz de içeride. Çay ziyafeti verdiler, öğretmenler. Lise müdürü olan zat ve diğer öğretmenler var. Bir çay ziyafeti verdiler. Bu ziyafette bir müddet odada kaldılar. Şimdi o, oda hala duruyor, ama restore edildi. Altı betonlaştırıldı. Ahşaptı önceden. Hemen merdivenlerden çıkıp da tam karşına gelen oda var, o büyük bir odadır. Değiştirilmediyse eğer. Onun hemen yanı başındaki oda müdür odası idi. Girince sağda. Sol taraftaki oda 7. sınıftı. Sonra 6. sınıftı, daha sonra 8. sınıf oldu. O müdür odasıydı, beri taraf muallimler odası ve toplantı odasıydı. Büyüktü ortadaki oda. İşte böylece çay ziyafeti verildikten sonra , çay ziyafetinin verildiği masaya böyle arkasına dayadı. Paşa şu vaziyette, elleri böyle. Hatta hala gözlerimin önündedir durumu, tavrı. Çünkü kapının tam dibine rastladı. Arkadaşlar ile birlikte dikiliyoruz. Böyle kapıdan bakıyorum içeriye. Böyle dayadı ve hitabesini, öğretmenlere olan hitabesini tespit etmiş, Kağıtlara tespit etmiş, ondan ara sıra onlara bakıyor, söylüyor ve söyledi. Bütün salon dolu amma, salon dolu. Gayet net de bir sesi vardı. Böyle tutuk falan değil. Net bir sesi var, o sesiyle söyledi, herkes duydu. Tabi dışarıya duyurmaya imkan yok. Sokakta da herkes var,

kalabalık. Kalabalık ama hoparlör moperlör yok. Elektrik yok zaten. Hoparlör olması için muhakkak bir elektrik olması gerek. Elektrik de yok, o sırada. Böylece nutuk söylenildi. Muallimlere olan hitabı. Buna canım sıkılır benim, bir çok yerlerde. Bursa Nutku, bilmem ne nutku denir. Gazetede de Kütahya Nutku diyerek yazıyor. Bunu yaygınlaştırmamışlar, yani bunu Kütahya Nutku. Bu durum benim tuhafıma gidiyor. Ne diye Kütahya Nutku olarak anılmaz, bunu herkes bilirse oluverecek. O zaman gazeteler yazdı. Bende var, geçen gün okuduk ya.

SORU: Peki Hocam, kimler vardı Atatürk' ün yanında bu ikinci gelişte.

-O kalabalık, o. O heyetin kısmı azamının isimleri var. Yani not olarak var isimleri. Zaten o gazetede var. Şey mesela başında İsmail Habib Bey var. Habib Bey o zamanlar Anadolu Ajansının muhabiri veyahut çok mesul biri. O verdi telgrafla haberi Yeni Gün'e ve Hakimiyet-i Milliye'ye nutkunu O yazdırdı Ankara' ya. Ertesi gün çıktı gazetede. İşte o ertesi günkü gazete var bende, yani o nutkun çıktığının hemen ertesi günkü gazete var. Böylece o nutuk söylendi. Nutuktan sonra tekrar zannederim ya kahve içtiler, ya çay içildi.Çünkü içeride bir takım çıtırtılı, mıkırtılı bir şeyler oldu amma bu içerideki durumu bilmiyorum, Sebebi de bizi sınıflara dağıttılar. Yani salondan ayırdılar. Az sonra da indiler. Paşa ve diğerleri indiler ve döndüler, istasyona döndüler. Yine aynı yoldan, o tozlu yoldan , yaya gittiler. Ama aşağıda bindiler mi binmediler mi bilmiyorum. Fakat yukarıdan indiler, mektep hududunu geçinceye kadar hep yaya yürüdüler. Ama yanındakilerin kimler olduğunu biliyoruz. Aynı şeye bir müddet sonra Ali Fuat Paşa geldi, aynı okula yani, Ali Fuat Paşa şey daha evvel geldi. (Ne amaçla geldiler?). İşte Rafet Paşa, Çerkez Ethem İsyânında ona vazife vermişler. O da Konya'da Süvari Kolordunun kumandanı olarak bulunuyor. Ona vazife vermişler. Fakat ben İsmet'in rütbesi benden küçük diye kabul etmemiş. Derviş Paşa'yı göndermiş. Bizim Derviş Paşa isimli okulumuz var. Uzun zaman ismini muhafaza etti. Ta 30 Ağustos oluncaya kadar. Sonradan 30 Ağustos oldu o okulun adı. Şimdiki 30 Ağustos okulunun esas adı, evvelki adı Derviş Paşa, daha evvel Hadikatü'l-maarif daha eskisi, Sonra Reşadiye Nümune Mektebi oldu ki biz oradan mezun olduk. Reşadiye Nümune Mektebi olduğu zaman altı sınıflıydı, biz buradan mezun olduk.

SORU:Peki Hocam bu geziden sonra Kütahya'da belirli bir değişiklik oldu mu? Devlet Büyükleri bir yere gelirler, incelemelerde bulunurlar ve bu incelemeleri arasında dikkatlerini çeken konularda talimat verirler. Buna ait halk arasında söylentiler var mı?, veya Atatürk'ün dönüşünden sonra yapılmaya başlanan bir takım şeyler var mı?, onarım olabilir, yeni yapı olabilir veya çinicilik denilmişti, değil mi?, buna ait bazı şeyler var mı?, bu geziyle ilgili.

-Oldu, oldu. Başlıcası çinicilik üzerinde oldu. Atatürk'ün arkadaşı olan Nuri Conker Bey var. Nuri Conker zengin bir adam imiş. O sermaye de koyup burada bir porselen fabrikası kurmak istemiş. (Hangi yıllarda Hocam?) 23-24 filan. 1924 arasında olacak, 24-25 yıllarında idi. O sermayeyi vereceğim diyor ve şirket de teşekkül ediyor. Bir takım kişilerde burada sermaye ilave ediyor. Ve şirket kuruluyor. Enver Paşa'nın kardeşi Nuri Bey var. Nuri Killigil. O Nuri Paşa onun küçük kardeşi var Ertuğrul, ikisi de Almanya'da ki çinicilik ve porselen okulundan mezun. Bunların ikisi de geldiler buraya. Bunlar tecrübeler yaptılar ve böyle bir fabrika kurulması kararlaştırıldı. Netice bu. Nuri Conker de sermaye koydu. Böylelikle işe başlandı, tecrübeler yaptılar. Gayet güzel porselenler meydana getirdiler. Aksi gibi hiç elimizde yok. Yok elimde bir örneği, halbuki pek de yakınımızdaydı onlar, ama olmadı işte. Bu Oktay Aslanapa var. Üniversitede sanat tarihi profesörü. Onun babası vardı. Celal Bey. Celal Bey bunların muhasebeciliğini yaptı. Bu şirketin muhasebeciliğini yaptı, bana o anlattı. Bu işin macerasını. Yani Nuri Beyin sermaye vermesini, sonra diğerlerinin başkalarının da sermaye koymasını, hep bunları anlattı. Ama sonradan ne olmuş. Nuri Beye demişler ki; Bu işi dağıtıyoruz. Sermaye konuluyor, işe başlanıyor. Bir mütebansın adam getiriyorlar, fabrika kurulmaya başlanıyor. Bu aşağıda şimdiki stadyumun yapıldığı yer mezarlıktı. Stadyumun kurulduğu yer büyük mezarlıktı. Ali Ağa Çeşmesi Mezarlığı denilirdi. Onun dibinde, ucunda bir Ermeni mezarlığı vardı. O mezarlık sonradan belediye'ye intikal etmiş. Belediye bu fabrikanın kurulması için bu şirkete hediye etti. Ve o mezarlıkta temeller atıldı, merasimle filan. Bina yapılmaya başlandı, epeyce de yükseldi, ama ne oldu sonradan Nuri Beye demişler, buraya porselen fabrikası o kadar şey değil, kârlı değil. Burada daha kârlı bir iş var demişler. O nedir o iş, işte yine toprak sanayi ile ilgili bir kiremit tuğla fabrikası kuralım, demişler.

Nerde kuracağız? Bu şeyde Kütahya'nın bir noktasında diyorlar ve istasyonu gösteriyorlar. Şimdi istasyondaki Sümerbank fabrikası var ya, Sümerbank'ın kiremit ve tuğla fabrikası. O fabrikayı ilk önce onlar kurdular. Yani Nuri Beygilin o ilk fabrikası kurdu. Yani bu ilk teşebbüs tuğla fabrikası olaraktan tebdil-i mukum etti ve kuruldu. Sonra oranın sahipleri de değişti. Aslen Kütahya'lı bu Nuri Conker. Aile Kütahya'lı (Ama yerleşme bir başka yer). Yerleşmesi Selanik, Selanik'e yerleşmiş. Atatürk ile Selanik'ten hemşeri. Hem hemşeri, hem de sınıf arkadaşı. Hem Manastır'daki Rüştiye'de, hem İstanbul'da Harbiye'de Akademide filan. Hep sınıf arkadaşı beraberler. Ama o askerlikte ilerlemiş, sivil kısma geçmiş. Onun için bey olarak kalmış. Galiba binbaşılıktan ya da kaymakamlıktan emekliydi Nuri Bey. Böylece ilk iş olarak bu şey fabrikası yapıldı işte. O tuğla kiremit ve dediğim gibi evvela porselen denendi, porseleni müteakip de bu yapıldı. Daha sonra o fabrika bir takım istialelere uğradı, satıldı.

10.2. Atatürk'ün 24 Mart 1923 Günü Kütahya Lisesi'nde Öğretmenlere Hitaben Verdiği Nutuk Orijinal Metni

Muallime hanımlar ve muallim efendiler, bu irfan sekafi altında hepinizi bir arada görmekten ve cümlelerinizi birden selamlamaktan fevkalade memnun memleketimizi, heyet-i ictimaiyetimizi hedef-i hakikata , hedef-i saadete isal için iki orduya ihtiyaç vardır. Biri vatanın hayatını kurtaran asker ordusu, diğeri milletin istikbalini yoğuran irfan ordusu , bu iki ordunun her ikisinde kıymetlidir, alidir. Feyalidir, mühteremdir. Fakat bu iki ordudan hangisi daha kıymetlidir ,hangisi yekdiğerine mürehtadır? Şüphesiz böyle bir tercih yapılamaz . Bu iki ordunun ikisinde hayatidir.

Yalnız siz irfan orduları mensupları , sizlere mensup olduğumuz ordunun kıymet ve kudsiyetini anlatmak için şunu söyleyeyim ki sizler ölen ve öldüren birinci orduyu niçin öldüğünü öğreten bir orduya mensupsunuz.

Muhterem muallime hanımlar ve muallim beyler , biz iki ordudan birincisine, vatani çığnemeye gelen düşman karşısında kan akıtan birinci orduya bütün dünya biliyor ve bütün dünya şahit oldu ki pek mükemmelen malikiz. Vatanın dört sene

evvel düştüğü büyük felaketten sonra yoktan var olan bu ordu vatanı yok yalnız bu orduya malikiyyetle bitmiş , gayemiz yalnız bu ordunun zaferiyle hitama ermiş değildir.

Bir millet irfan ordusuna malik olmadıkça muharebe meydanlarında ne kadar parlak zaferler elde ederse etsin, o zaferlerin payidar neticeler vermesi ancar irfan ordusu ile kaimdir. Bu ikinci ordu olmadan birinci ordunun semerat-ı uful eder . Milletimizi hakiki saadet ve selamete isal etmek istiyorsak , bizi ölümden kurtaran ve hayata götüren bugünkü şekli idaremizin edebiyatını istiyorsak biran evvel büyük, mükemmel, nurlu bir irfan ordusuna malim olmak zaruretinde bulunduğumuzu inkar edemeyiz.

Eski idarelerin , eski hükümet sistemlerinin en büyük fenalıklarından biride irfan ordusuna layık oldukları büyük ehemmiyeti vermemeleridir. Eğer bu ehemmiyet verilseydi , istikbali ellerine tevdi ettiğimiz sizlere istikbal kadar, emin bir mevki verilmek lazım gelirdi.Henüz üçbuçuk-dört senelik hayata malik olan milli idaremizde vaki-a irfan ordusu ile layık olduğu kadar iştigal edilememiştir. Fakat bundaki zarureti milletin münevverleri olan sizler elbetteki herkesten daha iyi takdir edersiniz. Bütün kuvvetlerimizi yalnız cepheye hasr ettiğimiz, bütün menabimizi cephedeki orduda temerküz ettirmeye mecbur olduğumuz bu kısa müddet içinde biltabi irfan ordusuyla layikiyle meşgul olamazdık.

Lakin Canab-ı Hakka binlerce ham-ü sena olsun ki düşman karşısında aziz ordumuz için sarfettiğimiz bütün emekler mes'ud semeratını verdi.

Artık bundan sonra aynı kuvvet , aynı faaliyet, aynı himmetle irfan ordusu için çalışacak ve birincide olduğu gibi bu ikinci ordudan dahi emeklerimizin, faaliyetlerimizin, himmetlerimizin mes'ud ve muzaffer semerelerini aynı parlaklık ve feyz ve bereketle istihsal edeceğiz.

Arkadaşlar, asker ordusu ile irfan ordusu arasındaki muşahabet ve mutabakatı arz etmiş olmak için şunu da ilave edeyim : Kıymetli bir eserde ordunun ruhu heyet-i zabitan ve kumanda heyetinin kıymetli heyetidir deniliyor. Hakikaten böyledir. Bir ordunun kıymeti zabitan ve kumanda heyetinin kıymeti ile ölçülür. Siz muallime

hanımlar ve muallim beyler, sizlerde irfan ordusunun zabitan ve kumanda heyetisiniz. Sizin ordunuzun kıymeti de sizlerin kıymetinizle ölçülecektir. İstiklal mücadelesinde 3-4 senedir düşmanı topraklarımızda mahvetmek için yaptığımız harpte ordunun ruhu olan zabitan ve kumanda heyet ve erkanı kıymetlerinin yükseldiğini nasıl ibraz ve ispat etmişse, bundan sonra yapacağımız nur ve inkılap mücadelesinde milletimize bir karanlık gibi çöken cehl-i umumiyyeyi hanımlar ve muallim beylerin aynı kabiliyeti ihsas ve iras edeceğimize eminim. Hepimizi bu emniyetle selamlarım muhterem arkadaşlarım.

10.3. Atatürk'ün 24 Mart 1923 Günü Kütahya Lisesi'nde Öğretmenlere Hitaben Verdiği Nutuk Günümüz Türkçesine Çevrilmiş Metni

“Muallime hanımlar ve muallim efendiler, bu irfan yuvası altında hepinizi bir arada görmekten ve hepinizi selamlamaktan çok memnunum.

Memleketimizi, toplumumuzu gerçek hedefe, gerçek mutluluğa ulaştırmak için iki orduya ihtiyaç vardır. Biri vatanın hayatını kurtaran asker ordusu, diğeri memleketin geleceğini yoğuran irfan ordusudur. Bu iki ordunun her ikisi de kıymetlidir. Fakat bu iki ordudan hangisi daha değerlidir, hangisi bir diğerinden üstündür? Şüphesiz böyle bir tercih yapılamaz. Bu iki ordunun ikisi de değerlidir. Yalnız siz irfan ordusu mensupları, sizlere mensup olduğunuz ordunun değer ve yüceliğini anlatmak için şunu söyleyeyim ki sizler ölen ve öldürülen birinci orduya niçin öldüğünü öğreten bir orduya mensupsunuz.

Biz iki ordudan birincisine vatan çiğnetmeye gelen düşman karşısında kan akıtan birinci orduya- bütün dünya bilir, bütün dünya şahit ol ki- pek mükemmelen sahibiz. Vatanın dört sene önce düştüğü büyük felaketten sonra, yoktan var olan bu ordu, vatani yok etmeye gelen bu düşmanı kutsal vatan toprağında boğup mahvetti. Yalnız bu orduya sahip olmakla, işimiz bitmiş, gayemiz bu ordunun zaferiyle son bulmuş değildir.

Bir millet, irfan ordusuna sahip olmadıkça savaş meydanlarında ne kadar parlak zafer elde ederse etsin o zaferin köklü sonuçlar vermesi ancak irfan ordusuyla mümkündür. Bu ikinci ordu olmadan birinci ordunun elde ettiği kazanımlar sönük

kalır. Milletimizi gerçek mutluluğa kurtuluş ulaştırmak istiyorsak, bir an önce büyük, kusursuz nurlu bir irfan ordusuna sahip olmak zorunluluğu da bulunduğumuzu inkâr edemeyiz.

Eski idarelerin en büyük kötülüklerinden biride irfan ordusuna layık önemi vermemeleridir. Eğer önem verilseydi, geleceği emanet ettiğimiz sizlere, gelecek kadar güvenilir bir mevki verilmesi gerekirdi. Henüz üç dört senelik hayata sahip olan milli idaremizde irfan ordusu ile layık olduğu kadar ilgilenememiştir. Fakat buradaki mecburiyeti milletin münevverleri olan sizler elbette ki daha iyi takdir edersiniz. Bütün kuvvetlerimizi yalnız bir cephede toplamaya mecbur olduğumuz bu kısa süre içinde tabiatıyla irfan ordusuyla gereğince meşgul olamadık. Lakin Cenabı 1 Hakk'a şükürler olsun ki düşman karşısındaki aziz ordumuz için harcadığımız bütün emekler mutlu sonucu verdi.

Artık bundan sonra aynı kuvvet, aynı faaliyet, aynı istekle irfan ordusu için çalışacak ve birincide olduğu gibi bu ikinci ordudan dahi emeklerimizin faaliyetlerimizin mutlu ve başarılı sonuçları aynı parlaklıkta elde edeceğiz.

Arkadaşlar, asker ordusu ile irfan ordusu arasındaki birliktelik ve alakayı belirtmek için şunu da ifade edeyim, kıymetli bir eserden ordunun ruhu kumanda heyetidir deniliyor. Hakikaten de öyledir. Bir ordunun kıymeti kumanda heyetinin kıymeti ile ölçülür. Siz öğretmenler, sizlerde irfan ordusunun kumanda heyetisiniz. Sizin ordunuzun kıymeti de sizlerin kıymetinizle ölçülecektir. İstiklal mücadelesinde üç dört senedir düşmanı topraklarımızda mahvetmek için yaptığımız savaşla ordunun ruhu olan kumanda heyeti değerlerinin yüksekliğini nasıl ispat etmişse, bundan sonra yapacağımız yenilikler milletimize bir karanlık gibi çöken genel cehaleti mağlup etmek savaşında da irfan ordusunun ruhu olan siz öğretmenlerin aynı yeteneği ortaya koyacağınıza eminim.

Bu konuda sizlere güveniyorum ve saygı ile selamlıyorum.”

11. KÜTAHYA LİSESİ'NİN VİZYONU VE MİSYONU

Kütahya Lisesi kurulduğu yıldan itibaren sürekli iyi eğitim vermeye çalışmış ve Türkiye Cumhuriyetine yararlı gençler yetiştirmeyi hedeflemiştir.

11.1. Vizyonu

Kütahya Lisesi, ulu önder Atatürk'ün temelleri atmış olduğu 21. yüzyıl Türkiye Cumhuriyeti'nde bireyleri, Atatürk ilke ve inkılaplarına, cumhuriyetin temel ilkelerine bağlı, Türk Milli Eğitim sisteminin genel amaçları doğrultusunda ve bünyesinde öğrenim gören herkesi Türk milletinin milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini ve tüm insanlığı seven; kendi öz benliğini ve kabiliyetlerini bilerek bunları milletinin hizmetinde kullanmayı hedefleyen; bilimi kendisine rehber edinen, girişimci, hoşgörülü, farklı fikir ve inançlara saygılı, katılımcı, bedenlen, zihnen ve ahlaken yüksek seviyeli insanlar yetiştirmeyi amaçlamaktadır ve bu doğrultuda gerekenleri yapmaktadır(<http://kutahyalisesi.k12.tr/?sayfaid=6>).

11.2. Misyonu

Kütahya Lisesi yukarıda bahsettiğimiz vizyon çerçevesinde öğrencileri; Atatürk ilke ve inkılâplarına, anayasada ifadesi bulunan Atatürk milliyetçiliğine bağlı; Türk milletinin milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan; insan haklarına ve anayasanın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyetine karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmeye çalışmaktadır(<http://kutahyalisesi.k12.tr/?sayfaid=14>).

SONUÇ

Türk Eğitim Tarihi'nin canlı bir tanığı niteliğindeki Kütahya Lisesi'nin temeli, İdadi Mülki olarak 1884 tarihinde Hacı Yusuf başkanlığındaki bir komisyon tarafından atılmış ve 1890 yılına gelindiğinde tamamlanabilmiştir. Günümüzde de kullanılan taş mektep hala tarihe meydan okurcasına ayaktadır. Kütahya'nın en eski ortaöğretim kurumu olan lise, 120 yıldır Kütahya'nın hala önde gelen eğitim kurumudur. Kütahya Lisesi, hem Kütahya için hem de civar yerleşim yerlerinden gelen öğrencilerin yetişmesinde ve cemiyet hayatında önemli yerlere gelmesinde en değerli basamak taşlarından birisi olmuştur.

Kütahya Lisesi hala şu anki yerleşkesi olan Kütahya Adliyesi'nin ön cephesine inşa edilmiştir. Okulun ön cephesi ise Kütahya ilinde Çarşamba ve Cumartesi günleri kurulan halk pazarının olduğu bölgeye bakmaktadır. İlk inşa edilen taş mektep 1933 yılında büyük bir yangına maruz kalmış ve ahşap kısımları tamamen yanmıştır. Binanın tadilatı, halkın ve devletin yardımları sayesinde 1938 yılında tekrar eğitim-öğretime açılmıştır. Bu arada lisedeki eğitim başka okulların binalarında devam ettirilmeye çalışılmıştır.

Kütahya Lisesi, 1893-1894 eğitim döneminde Beş Sınıflı Liva İdadisi olarak eğitime başlamıştır. Bu sırada eğitim yatısız öğrencilerden oluşmaktaydı. Okul 1913 yılında Ziraat İdadi'si şeklini almıştır. 1917 yılına gelindiğinde ise okul, sultaniye çevrilmiş ve ilk beş sınıfı iptidai olmak üzere, dokuz sınıflı hale dönüştürülmüştür. Ayrıca bu tarihten itibaren yatılı öğrenci kabul edilmeye başlanmıştır. Ancak bu durum İstiklal Savaşı nedeniyle sadece bir yıl sürmüştür. Okul Kurtuluş Savaşı sırasında kapalı kalmıştır. Bu sırada okul binası milli alay kumandanlığı ve askeri hastane olarak kullanılmıştır.

Lise, kurtuluştan sonra, 1922-1923 ders yılında yine eskisi gibi sultani olarak açılmış ve istiklal heyecanı içinde çalışmaya başlamıştır. 24 Mart 1923 tarihine gelindiğinde ulu önder Atatürk'ün Kütahya'ya üçüncü gelişinde, tarihe "Öğretmenlere Hitabı" olarak geçen nutkunu öğretmenler odasında söylemiştir. Liseyi gezmiş ve öğrencilerle sohbet etmiştir.

1923-1924 eğitim-öğretim yılında Kütahya Lisesi'nin iptidai kısmı kaldırılarak, üç sınıflı sultani olarak eğitime devam edilmiştir. Milli Mücadele döneminde Ulu Önder Atatürk ve diğer değerli yöneticilerin, ülkedeki maarif sorunlarıyla savaş sırasında ve sonrasında da ne kadar ilgili oldukları görülmektedir. Yapılan Heyet-i İlmiye toplantıları sonucunda ülkede bulunan bütün ortaöğretim kurumlarının adı liseye çevrilmiştir. Bu doğrultuda 1933 öğretim yılına gelindiğinde Kütahya Sultanisi, Kütahya Lisesi'ne dönüştürülmüştür. Okulun liseye dönüştürüldüğü tarihten 3 ay sonra 4 Aralık 1933 yılında çıkan yangın sonucu, hiçbir evrak kurtarılamamıştır. Bu tarihte taş mektebin iç kısmının tamamen yanması sonucu kül olan belgelerin yokluğu çalışmamızda 1933 öncesi bilgilerin yoğun bir şekilde bulunmasını engellemektedir.

İdadi zamanında okulda bir çok önemli eğitimci görev yapmış ve bir çok önemli şahsiyet yetişmiştir. İsmail Hakkı UZUNÇARŞILI gibi önemli bir tarihçimiz Kütahya İdadi'sinde çalışmış bazı önemli eğitimcilerden birisidir. Çalışmamızda elde edebildiğimiz kaynaklar neticesinde Kütahya Lisesi'nde görev yapmış öğretmenler hakkında bilgiler sunmaya çalıştık.

Lise bünyesinde hem ortaokul kısmının hem de lise kısmının bulunması okula tam bir ortaöğretim hüviyeti kazandırmıştır. Bu durum zorunlu eğitimin 8 yıla çıkarıldığı tarih olan 1998 yılına kadar devam etmiştir. Bu tarihten itibaren kademeli bir şekilde orta kısım kaldırılmıştır.

İdadinin ilk yıllarında kız öğrencilerin az oluşu ya da hiç olmayışı dikkat çekicidir. Ancak ilerleyen yıllarda, kız öğrencilerin artışı ve bazı yıllarda erkek öğrenci sayılarını geçtiğini bile görmekteyiz. Genel olarak öğrenci sayısındaki artış nedeniyle taş mektep yetersiz durumu gelmişti. Bu yüzden 1964 yılında "B" blok dediğimiz yeni binanın inşaatı tamamlanmış ve eğitime açılmıştır. Çalışmalarımız sırasında 1933-2009 yılları arası mezun olan öğrenci sayılarına ulaşıp eserimizde bu sayılarla ilgili değerlendirmelere yer verilmiştir. Ayrıca ilk yıllarda edebiyat bölümünde büyük bir yoğunluk vardır. Daha sonraki yıllarda ise fen bölümünde yaşanan yoğunluk dikkat çekmektedir.

Kütahya Lisesi genel lise olarak sürdürdüğü eğitim sürecinde, 1993 yılında bünyesine kattığı Yabancı Dil Ağırlıklı Lise uygulaması ile farklı bir statü kazanmıştır. Bu uygulama not ortalamasına göre öğrenci kabul eden bir sistemdir. Orta Öğretimin Yeniden Yapılandırılması'na İlişkin Talim Ve Terbiye Kurulunun 07/06/2005 Tarih ve 184 Sayılı Kararı ile liselerin 4 yıla çıkarılması kararı alınmıştır. Bu kararla beraber Kütahya Lisesi'nde Yabancı Dil Ağırlıklı Lise uygulamasına 2007-2008 yılında son mezunlarıyla beraber son verilmiştir. Ayrıca bu karar gereği lise, 2009-2010 öğretim yılı itibariyle Anadolu Lisesine dönüştürülmüş ve ilk öğrencilerini 2009 yılı itibariyle alarak okulun bünyesine katmıştır.

Kurulduğu günden günümüze kadar ki süreçte Kütahya Lisesi'nde gösterilen müfredat programlarında günün ihtiyaçlarına yönelik bir çok değişikliğe gidildiğine rastlanılmaktadır. Ayrıca bazı dönemlerde sınıf geçme işlemlerinde farklı uygulamalara gidilmiştir. Genellikle Milli Eğitim Şuraları kararları sonucuna göre yapılan değişikliklerden, uzun süre geçmeden vazgeçildiği görülmektedir.

Kütahya Lisesi'nin üniversite başarı oranlarına bakıldığında dengeli bir dağılımın olmadığı görülmektedir. Bazı yıllarda başarı oranı yarı yarıya iken bazı yıllarda ise çok az kişinin üniversiteyi kazandıkları gözlemlenmektedir.

Kütahya Lisesi ile ilgili araştırmalar yaparken bir çok materyale ve fotoğraflara rastladık. Bu belgelerin hepsinin verilmesi çalışmanın hacmini büyüteceğinden bazılarını Ekler bölümünde yer verilmiştir.

Yakın tarihe ve Cumhuriyet'e tanıklık eden Kütahya Lisesi, eskiden olduğu gibi günümüzde de Kütahya halkına ve Türk toplumuna faydalı olmaya devam edecektir. Kütahya Lisesi bir çok önemli misyon üstlenmiş ve ülke yönetiminde rol oynayan bir çok önemli şahsiyet yetiştirmiştir. Kütahya halkının ve tarihin ona verdiği değer sayesinde okulumuz her geçen gün önemini bir kat daha artırmakta ve geleceğe yön verecek sistemlerin oluşturulması için çalışmalarına devam edebilmesi için kendinde kuvvet bulacaktır.

KAYNAKÇA

- AKSU, Mehmet (2010). *Eğitim Múzesine Dönuřtüřülřün*.
http://www.akisgazetesi.com/read_detail.php?id=3498. Erişim Tarihi: 10.03.2010.
- AKYÜZ, Yahya (1983). Atatürk ve 1921 Kongresi. *Cumhuriyet Döneminde Eğitim*.
 İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- AKYÜZ, Yahya (2006). *Türk Eğitim Tarihi (M.Ö. 1000-M.S. 2006)* (10.Baskı).
 Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- AYDEMİR, Sefa Salih (2006). *Antalya Lisesi ve Tarihi Gelişimi*, Basılmamış
 Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- BERKES, Niyazi (2002). *Türkiye’de Çağdaşlaşma* (Editör: Ahmet Kuyaş). İstanbul:
 Yapı Kredi Yayınları.
- BİLİM, Cahit Yalçın (1984). *Tanzimat Devrinde Türk Eğitiminde Çağdaşlaşma*.
 Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- BİLİM, Cahit Yalçın (2002). *Türkiye’de Çağdaş Eğitim Tarihi*. Eskişehir: Anadolu
 Üniversitesi Yayınları.
- BİNBAŞI, Cahit (2005). *Türk Eğitim Düşüncesini Tarihi Araştırmaları*. Ankara: Anı
 Yayıncılık.
- BÜYÜKKARCI, Süleyman (1995). *İstanbul Sankt Georg Avusturya Lisesi*.
 (1.Baskı). Konya: Damla Ofset Matbaacılık.
- BÜYÜKKARCI, Süleyman (1998). *İstanbul Alman Lisesi*. Konya: Selçuk
 Üniversitesi Basımevi.
- ÇETİNTAŞ, Cengiz. *Fotoğraf Albümü*.

DADAŞ, Cevdet, BATUR Atilla ve METE Zeki (2002). *Osmanlı Arşiv Belgelerinde Kütahya'da Sosyal Hayat c.III/1*. Kütahya: Kütahya Belediyesi Kütahya Kültür ve Tarihini Araştırma Merkezi Yayınları.

DİLAVER, Hasan Hüseyin (1999). Sultaniler. (Editör: Güler Eren). *Osmanlı c.5*. Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, 307-319.

DİLAVER, Hasan Hüseyin (2002). II. Meşrutiyet Döneminde Yayınlanan Bir İstatistik Mecmuasına Göre Osmanlı Maarifi. (Editör: Hasan Celal Güzel). *Türkler c.15*. Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, 73-91.

Dokuzuncu Milli Eğitim Şurası (1974).

DÖNMEZ, Cengiz (2005). *Atatürk ve Cumhuriyet Döneminde Eğitim*. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi s. 14. Konya: 254-268.

ERGİN, Osman (1977). *Türkiye Maarif Tarihi c.1*. İstanbul: Eser Matbaası.

ERGÜN, Mustafa (1996). *İkinci Meşrutiyet Devrinde Eğitim Hareketleri (1908-1914)*. Ankara: Ocak Yayınları.

GÖKALP, Ünal. *Fotoğraf Albümü*.

Hüdâvendigar Vilayeti Salnamesi (1310, 1311, 1313, 1315, 1316, 1317, 1318, 1319, 1321, 1322, 1323, 1324, 1325).

Kütahya Lisesi Resmi İnternet Sitesi. <http://kutahyalisesi.k12.tr/>

İNAN, Mehmet Rauf (1983). Eğitimin Dünü Bugünü 1920'lerde Türk Milli Eğitimi. *Cumhuriyet Döneminde Eğitim*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 62-79.

KAFADAR, Osman (1997). *Türk Eğitim Düşüncesinde Batılılaşma*. Ankara: Vadi Yayınları.

KENDİ, İbrahim Aczi (1954). *Ayaşlı Şakir*. Konya.

KİŞİOĞLU, Hüsnü. *Fotoğraf Albümü*.

- KOÇER, Hasan Ali (1987). *Türkiye’de Modern Eğitimin Doğuşu (1773-1923)*. Ankara: Uzman Yayıncılık.
- KODAMAN, Bayram (1999). *Abdülhamid Devri Eğitim Sistemi III. Baskı*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- KUTLUĞ, Arif. *Fotoğraf Albümü*.
- KUTSO (Kütahya Ticaret ve Sanayi Odası Aylık Faaliyet ve Tanıtım Dergisi) S. 5. (2009). *120 Yıllık Eğitim Yuvası: Kütahya Lisesi*. Kütahya: s.14.
- Kütahya Lisesi 100. Yıl Albümü* (1990). Kütahya: Ekspres Matbaası.
- Kütahya Lisesi Diploma Defterleri*. Kütahya Lisesi Arşivi.
- Kütahya Lisesi İmtihan Defterleri*. Kütahya Lisesi Arşivi.
- Kütahya Lisesi Öğretmen Sicil Defterleri*. Kütahya Lisesi Arşivi.
- Kütahya Lisesi Sınıf Geçme Defterleri*. Kütahya Lisesi Arşivi.
- Kütahya Lisesi Tasdikname Defterleri*. Kütahya Lisesi Arşivi.
- Maarif Salnamesi* (1319).
- MAHMUD, Cevat (2002). *Maarif-i Umumiye Nezareti Tarihçe-i Teşkilat ve İcraatı*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- MANAK, Süleyman t.y. *Ortaöğretim Reformu (Cumhuriyetten Sonra)*. <http://egitim.aku.edu.tr/ortaogretimreformu.ppt#2>. Erişim Tarihi: 12.02.2010.
- Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı (1987). *Lise Müfredat Programı*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- NAZLI, İbrahim (1996). *Bir Zamanlar Kütahya Fotoğraf Albümü*. Kütahya: Üniversite Kitabevi.
- Onikinci Milli Eğitim Şurası* (1988).

- ORTAYLI, İlber (2006). *İmparatorluğun En Uzun Yılı 25. Baskı*. İstanbul: Alkım Yayınları.
- ÖZALP, Reşat ve ATAÜNAL, Aydoğan (1983). Milli Eğitimde Kongreler ve Şuralar. *Cumhuriyet Döneminde Eğitim*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- ÖZDEN, Salih vd. (1998). *Kütahya İli Cumhuriyet Öncesi ve Sonrası Eğitim*. Kütahya: Ekspres Matbaası.
- ÖZKER, Mehmet. *Fotoğraf Albümü*.
- PAKALIN, Mehmet Zeki (1946). *Tarih Deyimleri ve Terimler Sözlüğü c.I*. İstanbul: M.E.B Basımevi.
- PAMİR, Fikret. *Fotoğraf Albümü*.
- SAKAOĞLU, Necdet (1991). *Osmanlı Eğitim Tarihi*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- SAKAOĞLU, Necdet (2003). *Osmanlıdan Günümüze Cumhuriyet Tarihi*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Sekizinci Milli Eğitim Şurası (1970)*.
- TAN, Hakkı. *Fotoğraf Albümü*.
- Tebliğler Dergisi (1991)*. S. 2348.
- Tebliğler Dergisi (1996)*. S. 2455.
- UNAT, Faik Reşit (1964). *Türkiye Eğitim Sisteminin Gelişimine Tarihi Bir Bakış*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Yedinci Milli Eğitim Şurası (1962)*.
- YÜCEL, Hasan Ali (1994). *Türkiye'de Orta Öğretim*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

EKLER

EK-A: BASINDA KÜTAHYA LİSESİ

KUTSO

Siyasi, askeri zaferler ne kadar büyük olurlarsa olurlar, ekonomik zaferlerle taçlandırılmazlarsa meydana gelen zaferler devamlı olmaz, az zamanda söner.

Kütahya Ticaret ve Sanayi Odası Aylık Faaliyet ve Tanıtım Dergisi
Temmuz 2009
Yıl : 12 Sayı : 5

KİMSE İŞİNİ KAYBETMESİN!

KRİZ YARSA CARE VAR

Türkiye'nin yüzde gülağın diye...

GÜCÜNE İNAN!

KRİZ YARSA CARE VAR

Türkiye'nin yüzde gülağın diye...

30 AĞUSTOS ZAFER BAYRAMI KÜTAHYA VE TÜRKİYE

Vali Kocatepe, Kütahya'nın gelişimi için ne gerekiyorsa yapıyoruz...

AB KALİTE ÖDÜLÜNÜ ALAN KÜTAHYA MARKASI: CİMCİK BESLER

Bölge Ticaret ve Sanayi Odalarının İşbirliği Atığı

EVE KAPANMA! PAZARA ÇIK!

KRİZ YARSA CARE VAR

Türkiye'nin yüzde gülağın diye...

HEPİMİZİN ONA İHTİYACI VAR: GÜVEN VE İSTİKRAR

KRİZ YARSA CARE VAR

Türkiye'nin yüzde gülağın diye...

KÜTAHYA'MIZ EGE İLİKİ TANTİM FUARINDA YER ALDI

Kütahya Lisesi 120 Yaşında

FAALİYET
FAALİYET

120 YILLIK EĞİTİM YUVASI: KÜTAHYA LİSESİ

ATATÜRK'ÜN KÜTAHYA'YA İKİNCİ GELİŞİ VE KÜTAHYA LİSESİ'NDE ÖĞRETMENLERE YAPTIĞI KONUŞMA İLE İLGİLİ OLARAK GÖRÜŞ TANIKLARINDAN MUSTAFA HAKKI YEŞİL İLE YAPILAN SÖZLEŞİ

Anlatan: Mustafa Hakkı YEŞİL (Kütahyalı)
Söylen: Sinan AÇARPAŞI Yardımcısı, AN BEŞERLÜĞÜ Kurulunca Müdürü
Ses kayıtları editörü: Adnan AYBERBERK

Bir ve ikinci gelişimi biliyorum, ancak üçüncü gelişimi biliyorum. Gelişim olduğunu düşünüyorum, öğrenimden, bilimsel öğrenimden. Ama ikinci ve üçüncü gelişimi gayet iyi biliyorum. Birinci gelişimden bahsedelim.

SÖZLÜ: Atatürk'ün ikinci gelişimi anlatıyor mu?

Birinci söyleyiş baskı, ikinci, evetle halkı aydınlatıyor; üçüncü gelişimden halkı aydınlatıyor, halkın hayatını iyileştiriyor. İkinci gelişimden halkı aydınlatıyor, halkın hayatını iyileştiriyor. İkinci gelişimden halkı aydınlatıyor, halkın hayatını iyileştiriyor.

SÖZLÜ: Hakkında yazdığınız Lafta Hamdi de var mıydı?

Var var. Yarıncı Lafta Hamdi de var. Ve beraberinde yazdıkları. Kendilerine atadıkları atadıkları atadıkları. Atadıkları atadıkları atadıkları. Atadıkları atadıkları atadıkları.

KÜTAHYA'DA İPEK İRLENEN FABRİKASI KURULMASI GİRİŞİMİ

SÖZLÜ: Peşî Hacıoğlu bu gelişimi sonra Kütahya'da belirdi de dediği gibi 1907'de Defter-i Hümayun ile yapıldı. Ancak bu zamanlarda Kütahya'da ipek irilenen fabrikası kurulmuştu. Ancak bu zamanlarda Kütahya'da ipek irilenen fabrikası kurulmuştu.

SÖZLÜ: İpek irilenen fabrikası kurulmuştu. Ancak bu zamanlarda Kütahya'da ipek irilenen fabrikası kurulmuştu.

Kütahya Lisesi'nin web sitesi

Ek-A.1: Kütahya Ticaret ve Sanayi Odası Aylık Faaliyet ve Tanıtım Dergisi, Temmuz 2009, Sayı 5, s.14

Ek-A.2: 28.12.2006, Manşet

Ek-A.3: 28.12.2006, Zaferspor

Ek-A.4: 28.12.2006, Gündem

Yeni

Kütahya

Günlük Siyasi Gazete

28 Aralık 2006 Perşembe TEL-FAX: 212 28 88 & 212 12 05 Fiyatı:40 Ykr (KDV Dahil) www.yenikutahya.net

Ödüllerini aldılar

Milli eğitim Bakanlığı Orta öğretim genel müdürlüğünün talimatları doğrultusunda İstiklal Marşımızın kabulünün 85. yıl dönümü ve Milli Şairimiz İstiklal marşımızın yazarı Mehmet Akif Ersoy'un ölümünün 70. yılı anısına düzenlenen yarışmalarda dereceye giren öğrencilere ödülleri verildi.

■ Öğretmen evinde düzenlenen ödül törenine Kütahya valisi Osman Aydın, Milli Eğitim Müdürü Halis Demir, Gençlik ve spor il müdürü Sadık Ölçen, Tarım kredi kooperatifleri bölge müdürü Namık Yüksel, okul müdürleri, öğretmenler ve öğrenciler katıldı. Ödül programında Kütahya valisi Osman Aydın Konya ilinde yapılan liseler arası genç kızlar kros Türkiye birinciliği yarışmasında Ferdi Türkiye birincisi ve takım halinde Türkiye ikincisi olan ilimiz Kütahya Lisesi öğrencilerine ödülleri verdi. Ödül töreninde Şiir ve Resim yarışmalarında dereceye girenlere Milli Eğitim Müdürü Halis Demir, Gençlik ve spor il müdürü Sadık Ölçen, Tarım kredi kooperatifleri bölge müdürü Namık Yüksel ödülleri verdi. Kütahya valisi Osman Aydın yarışmalarda dereceye giren öğrencilerimizi kutluyoruz ve başarılarının devamını diliyorum dedi.

'O bir destanı

■ Milliyetçi Hareket Partisi Merkez İlçe Başkan Yardımcısı Suat Okdelen yaptığı basın açıklaması ile İstiklal Marşımızın şairi Mehmet Akif Ersoy'un ölüm yıldönümüne değindi. Okdelen açıklamasında "Akif'in millet sevgisi, bilgi donanımı, mücadele azmi, ışıktır. Mehmet LİK 1 ebedi dünü la anı diyo

Ek-A.5: 28.12.2006, Yeni Kütahya

28 Aralık 2006 Perşembe Kurucusu: Sedat Simavi 1896-1953 Fiyatı: 35 YKr (KKTC: 75)

Kütahya'nın gururu Dilek

► KÜTAHYA Lisesi 1. sınıf öğrencisi 15 yaşındaki **Dilek Özkan**'ın 3000 metrede Türkiye gençler kros şampiyonu olması sevinç yarattı. Konya'da düzenlenen Türkiye Gençler Kros Şampiyonası'na katılan **Dilek Özkan** birinciliği elde ederken Kütahya Lisesi atletizm takımı da kızlarda Türkiye ikincisi olma başarısını gösterdi. **Dilek Özkan**'la birlikte Kütahya Lisesi'nin atletizm takımını makamında kabul eden Milli Eğitim Müdürü **Halis Demir**, "Sporcu kızlarımızı kutluyor, başarılarının bundan sonra da devam etmesini diliyorum" dedi. ■ **Tahsin DOLAVCI**

Ek-A.6: 28.12.2006, Hürriyet

Ek-A.7: 01.03.2008, Manşet

Ek-A.8: 21.03.2008, Zafer

gündem

KÜTAHYA

HAFTALIK SİYASİ GAZETE

18 EKİM 2008 CUMARTESİ YIL:10 SAYI:509 FİYATI:60 YKr

EĞİTİM SORUNLARI MASAYA YATIRILDI

▶ 2008-2009 Eğitim Öğretim yılı 2.Eğitim Bölgesi Danışma Kurulu toplantısı geçtiğimiz Çarşamba günü Kütahya Lisesi'nde gerçekleştirildi. Toplantının açılışını İl Millî Eğitim Müdürü Muhammet Şahinkaya yaptı ve bölge okullarının sorunlarının giderilmesi için gerekli tedbirleri aldıklarını belirtti.Şahinkaya : "Bu kurul bölgenin eğitim sorunları ve çözüm yolları üzerinde çalışarak bize önerilerini belirtirse bizde gerekenleri yapabiliriz.Eğitim tüm toplumun meselesidir."dedi. 2.Eğitim Bölgesi Danışma Kurulu toplantısı 2.Eğitim Bölgesi Koordinatör Müdürü Uğur Mehmet Yücel'in başkanlığında çalışmalarını tamamladı.

MUHAMMET
SAHINKAYA

U. MEHMET
YÜCEL

Ek-A.9: 18.10.2008, Gündem

Ek-A.10: 21.04.2007, Ekspres

YENİ **Kütahya**
Günlük Siyasi Gazete

BASIN MİLLETİN
MÜŞTEREK SESİ

Kütahya lisesi yenileniyor

2006 / 2007 eğitim öğretim yılı sonunda 2007 / 2008 eğitim öğretim yılına hazırlanan Kütahya lisesi daha güzel bir görünüme sahip olmak için çalışmalarını tüm hızıyla sürdürüyor.

İlimiz merkezinde bulunan Kütahya lisesi okul idarecileri, öğretmenler ve yardım sever vatandaşların katkıları ile yenileniyor. Öğrencilerin gelecek dönemde daha güzel bir ortamda eğitim görmesi için yapılan çalışmaların bir kısmı tamamlandı. Uzun bir geçmişi olan Kütahya lisesi eski binasının çalışmaları bitti. Eski bina içerisinde bulunan sınıfların sıraları ve masaları yenilendi. Duvarları boyatılarak güzel bir görünüm kazandırıldı. Yeni bina içerisinde devam eden çalışmalar ise 2007 / 2008 eğitim öğretim yılına kadar bitirilmesi planlanıyor. Kütahya lisesi okul müdürü Uğur Mehmet Yücel yaptığı açıklamada "Bizler okul idarecileri, öğretmenleri ve çalışan tüm personelimizle yardım sever vatandaşların da katkıları ile gecemizi gündüzümüze katarak okulumuzda daha güzel bir ortamda eğitim verilmesi için uğraşyoruz. En az bizler kadar öğrencilerimizin de bu konuda duyarlı olmasını bekliyoruz. Burasını bir

okul idarecileri, öğretmenleri ve çalışan tüm personelimizle yardım sever vatandaşların da katkıları ile gecemizi gündüzümüze katarak okulumuzda daha güzel bir ortamda eğitim verilmesi için uğraşyoruz. En az bizler kadar öğrencilerimizin de bu konuda duyarlı olmasını bekliyoruz. Burasını bir

eğitim kurumu olarak değil de öncelikle kendi evleri gibi görmelerini ve korunmalarını istiyoruz. Bizler onların rahat ve huzurlu bir ortamda öğrenim görmeleri için çaba harçıyoruz." ifadesini kullandı.

Ek-A.11: 21.07.2007, Yeni Kütahya

YENİ **Kütahya** **BASIN MİLLETİN MÜŞTEREK SESİDİR**

Günlük Siyasi Gazete

8 Mart 2008 CUMARTESİ www.yenikutahya.net 50 YKr

Kütahya lisesi fark attı

Hentbol küçük kızlar müsabakaları Dumlupınar kapalı spor salonunda devam ediyor. Perşembe günü oynanan ilk karşılaşmada Kütahya Lisesi rakibi Gençlik merkezini farkla yenmeyi başardı. Cuma günü oynanan karşılaşmada ise Kütahya Lisesi 30 Ağustosspor ile berabere kaldı.

06.03.2008 Perşembe
Hakemler: İsmail Çelik, Serdar Aran, R.Elif Taner, Seda Topuz
Gençlik merkezi : Melike, Elif, Zehra, Kübra, Gonca, Hande, Dilara (Nur, Büşra, Özge)
Kütahya Lisesi: Betül, Nuray, Tuğba, Melisa, Gözde, Nur, Fatma, Ayşegül Sonuç: 3-21

07.03.2008
Hakemler: Nuray Aslan, Seda Topuz
Kütahya Lisesi: Betül, Nuray, Tuğba, Gözde, Nur, Fatma, Ayşegül, Merve, Melisa,
30 Ağustos: Ceren, Aliye, Elif, Ayşegül, Cansu, İsmihan, Funda
Sonuç: 7-7

Ek-A.12: 08.03.2008, Yeni Kütahya

Gerçekleri Aksettiren Gazete

akış ® 04 MART 2008
SALI
YIL: 3
SAYI: 789

SİYASİ TARAFSIZ GÜNLÜK BÖLGE GAZETESİ

50 Kr.
(KDV DAHİL)

Kütahya Lisesi'nde bilgi yarışması...

Kütahya Lisesi'nde 9. sınıflar arasında düzenlenen bilgi yarışması büyük ilgi gördü.

Yardımcısı Hüseyin Köse, yarışma öncesi yaptığı konuşmada, yarışmayı düzenlemekteki amaçlarının öğrencilerin motivasyonunu artırmaya yönelik olduğunu söyledi.

Yarışmaların öğrencilerin kendilerini geliştirmelerine katkı sağladığına işaret eden Köse, "Öğrencilerimizin motivasyonunu daha da yükselmeyi, öğlerini derslere yönelmeyi amaçlıyoruz. Öğrencilerimiz yarışmalar sayesinde sorgulayıcı ve araştırmacı yönleri de geliştirecek" dedi.

Çekışmeli sahnelere olan 9. sınıflar arası bilgi yarışmasında fizik, kimya, biyoloji, tarih, coğrafya, matematik, edebiyat ve İngilizce branşlarında toplam 16 soru soruldu.

1. olan 9/d sınıfı 13 soruya doğru cevap verirken, 2.ligi paylaşan 9j ve h sınıfları 12 soruya doğru cevap verdiler.

Ek-A.13: 04.03.2008, Akis

Gerçekleri Aksettiren Gazete

akış

16 EKİM 2008
PERŞEMBE
YIL: 4
SAYI: 980

50 Kr.
(KDV DAHİL)

Belçikalı öğrenciler, Kütahya'da

Farklı ülkelerden insanların aynı projede çalışmalarından mutluluk duyduklarını belirten Şahinkaya, "Rüzgar gücü, güneş enerjisi ve jeotermal enerji gibi yenilenebilir enerjiye verilen önem yapılan çalışmalardan anlaşılıyor" dedi.

Simav ilçesi ile merkeze bağlı Yoncalı ve Ilıca kaplıcalarında jeotermal enerjiye ilişkin araştırma yaptıklarını anımsatan Belçika'nın Comines kentindeki Saint Joseph Teknik Lisesi öğrencileri de böyle bir projeyi Kütahya'daki öğrencilerle yürüttükleri için mutlu olduklarını anlattı.

Ziyarete, Belçikalı grubun proje ortağı Kütahya Lisesini temsilen okul müdürü Uğur Mehmet Yücel de hazır bulundu.

Yenilenebilir enerji kaynaklarına ilişkin araştırma yapmak amacıyla Kütahya'ya gelen bir grup Belçikalı öğrenci, Kütahya Milli Eğitim Müdürü Muhammet Şahinkaya'yı makamında ziyaret etti. Şahinkaya, ziyarette yaptığı konuşmada, küresel ısınma ve insanlığın enerji kaynaklarını bilinçsizce tüketmesi nedeniyle dünya çapında yenilenebilir enerji konusundaki projelere önem verildiğini söyledi.

Ek-A.14: 16.10.2008, Akis

Gerçekleri Aksettiren Gazete

akakis®

14 KASIM 2008
CUMA
YIL: 4
SAYI: 1005

50 Kr.

akakis® SPOR

**Kütahyalı sporcu Aysel Daş,
halterde Türkiye 3. oldu**

Kütahya Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü bünyesindeki sporculardan Aysel Daş, 7-9 Kasım tarihleri arasında Muğla'da yapılan Türkiye Genç Erkekler ve Bayanlar Kulüpler Halter Şampiyonasının bayanlar kategorisinde 52 kiloda üçüncü oldu.

Gençlik ve Spor İl Müdürlüğünden yapılan açıklamada, 40 kulüpten 262 sporcunun katıldığı yarışmada Kütahya'yı temsil eden ve 52 kilo kategorisinde mücadele eden Daş'ın, koparmada 56 kilo ağırlığı başarıyla kaldırarak üçüncü, silkmeye 73 kilo ağırlığı kaldırıp ikinci, toplamda ise üçüncülüğü elde ettiği bildirildi.

Ek-A.15: 14.11.2008, Akis

Türkiye'nin en iyi gençlik gazetesi

haberler... Kısa kısa haberler... Kısa kısa haberler... Kısa kısa haberler...

**Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün İlimize
teşriflerinin 86. Yıldönümü etkinlikleri yapıldı.**

Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün İlimize teşriflerinin 86. Yıldönümü etkinlikleri saat 09.30'da Kütahya Valisi Şükrü KOCATEPE, Hava Er Eğitim Tugay ve Garnizon Komutanı Hava Piyade Tuğg. Sami FINDIKOĞLU, Kütahya Belediye Başkanı Mustafa İÇA, Cumhuriyet Başsavcısı Cemil KUYU, Dumlupınar Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Güner ÖNCE ve Baro Başkanı Av. Sabit ÖZDOĞLAR'ın Valilik binası önünde bulunan Atatürk Anıtına çelenklerin sunumu ile başladı. Saygı Duruşu ve İstiklal Marşının okunmasından sonra program saat 10.00'da Belediye Kültür Sarayında devam etti.

Ek-A.16: 25.03.2009, Akis

KÜTAHYA

21 NİSAN 2009   **HAFTALIK SİYASİ GAZETE**   **FİYATI: 50 YKR**

Erol'dan üç altın

Koparmada ikinci hakkında kaldıran ve Avrupa Şampiyonu olan Bilgin, son hakkında bu ağırlığı 133 kiloya taşımayı başardı. Böylece en yakın rakibine 6 kilo fark atmış oldu. Silkmeye Bilgin, 155 kilo ile başladı. Bu ağırlığı kaldıran sporcumuz, ikinci hakkında 160'da başarılı olamadı. Son hakkında bu ağırlığı kaldıran Bilgin, hem silkmeye, hem de 293'e ulaşarak toplamda 3 altın madalyanın sahibi oldu.

Bu arada Türkiye'nin ilk ve tek olimpiyat altın madalyalı bayan sporcusu Taylan, Romanya'nın başkenti Bükreş'te tekrar eski günlerine döndü. Koparmaya 81 kilo ile başlayan sporcumuz, daha ilk hakkında altın madalyayı garantiledi. Ancak bu Nurcan'a yeterli gelmedi. Ardından 85 ve 88'de de başarılı olarak, en yakın rakibine 10 kilo fark atarak, toplam için büyük bir avantaj elde etti. Şampiyon sporcumuz silkmeye ilk hakkında 100 kiloyu, ikincide 108 kiloyu kaldırdı. Daha sonra ise rekor için ağırlığı 114 kiloya kaldırdı ancak barı omuzlamayı başaramadı. Buna rağmen silkmeye ardından toplamda 196 kiloya ulaşarak, Türkiye'ye üçüncü altını da kazandırmayı bildi.

Erol'dan 3 altın

Avrupa Halter şampiyonasında Erol Bilgin fırtına gibi esti.

Avrupa Halter Şampiyonası'nın ikinci gününde podyuma çıkan şehrimizin yetiştirdiği 62 kilo haltercimiz Erol Bilgin ile bayanlar 48 kilo sporcumuz Nurcan Taylan, üçer altın madalya kazandılar.

Gençlerde ve büyüklerde pek çok şampiyonluklar kazanan Erol Bilgin, Avrupa Halter Şampiyonası'nda 62 kiloda rakiplerini adeta ezerek şampiyon oldu. Koparmada 133, silkmeye 160 kilo ve toplamda 293'e ulaşarak ülkemize 3 altın madalya kazandırdı. **3'te**

Ek-A.17: 21.04.2009, Ufuk

EK-B: FOTOĞRAFLARLA KÜTAHYA LİSESİ**Ek-B.1: 1915'lerde Kütahya İdadisi****Ek-B.2: Ali Paşa Mahallesi (Lisenin Ön Cephesi) (1920)**

Ek-B.3: 1 Haziran 1928 Perşembe Orta 3. Sınıf Öğrencileri (Hüsnü KİŞİOĞLU)

Ek-B.4: Yanmadan Önce Taş Mektep (1932) (Kişioğlu)

Ek-B.5: Orta Kısmı Bitirip Askeri Liselere Giden Gençler (1925) (Kişioğlu)

Ek-B.6: 1925 (1340-1341) Ders Yılı Orta Mektep Mezunları ve Heyet-i İdare ve Talimiyesi (Kişioğlu)

Ek-B.7: 1923 (1339) İzci Teşkilatı

Ek-B.8: 1930'ların Öğretmenleri (Arif Kutluğ)

Ek-B.9 1920’li Yıllarda Öğretmenler (Kutluğ)

**Ek-B.10: Ramazan Bayramının 3. Günü Oynanan “Mete” Oyunundan (1933)
(Kutluğ)**

Ek-B.11: “Kazanoğlu” Oyununda Rol Alanlar (Kutluğ)

Ek-B.12: 28.09.1936 Tüm Okul

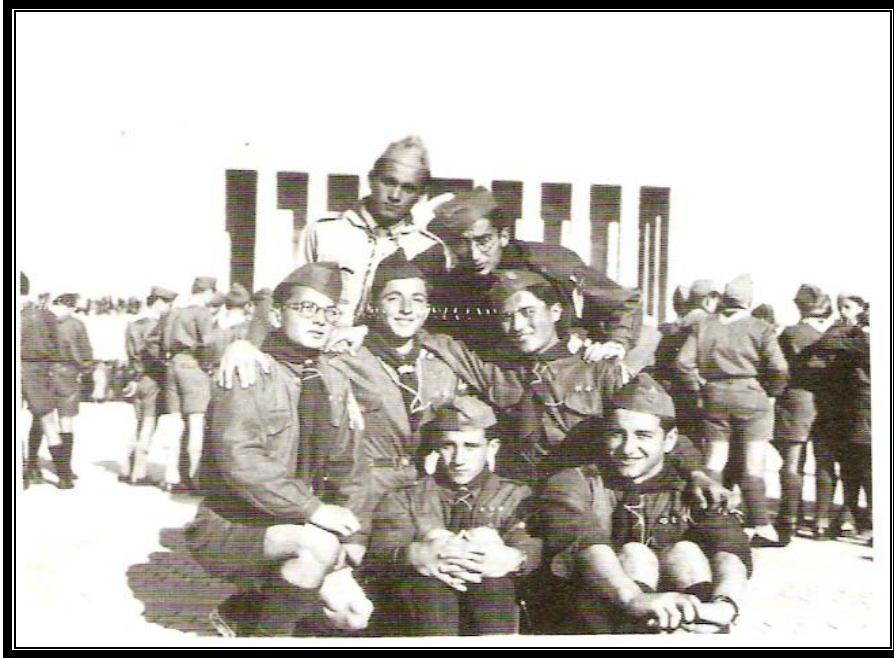
Ek-B.13: 1940 Yılı Cumhuriyet Bayramı Resmi Geçit Töreni (Fikret PAMİR)

Ek-B.14: Himmet Ağa Oyunundan (1940) (Pamir)

Ek-B.15: “Kavuklunun Düğünü” 29 Ekim 1940 (Pamir)

Ek-B.16: 10.09.1943 Salı Kütahya Lisesi İzcileri Anıt Kabirde (Ünal GÖKALP)

Ek-B.17: 05.05.1944 (M.ÖZKER)

Ek-B.18: 1943-1944 Ders Yılı Öğretmenleri

Ek-B.19: “Müfettiş” Adlı Oyundan (1947) (Hakkı TAN)

Ek-B.20: 21.06.1947 Kütahya Lisesi Öğretmenleri (Tan)

Ek-B.21: 1959-1960 Ders Yılı Mütalaalardan (Fadıl YERLİ)

Ek-B.22: 1960 Yılı Öğretmenler (Özker)

Ek-B.23: 1960 Yılı avdarhisar Gezisi (Özker)

Ek-B.24: “Köşebaşı” Adlı Oyundan (1961) (Rıza ÖZGÖNÜLLÜLER)

Ek-B.25: 1965 Yılı Mezunlar ayında Son Sınıflar (Cengiz ÇETİNTAŞ)

Ek-B.26: “Hatt-ı Üstüva” Adlı Oyundan (1965) (etintaş)

Ek-B.27: 19.05.1969 19 Mayıs Törenleri (İlyas YALÇIN)

Ek-B.28: 12 Ocak 1990 Kuruluş Günü Çelenk Töreni

Ek-B.29: 12 Ocak 1990 Kuruluş Günü Çelenk Töreni

Ek-B.30: 12 Ocak 1990 Okul Korusu

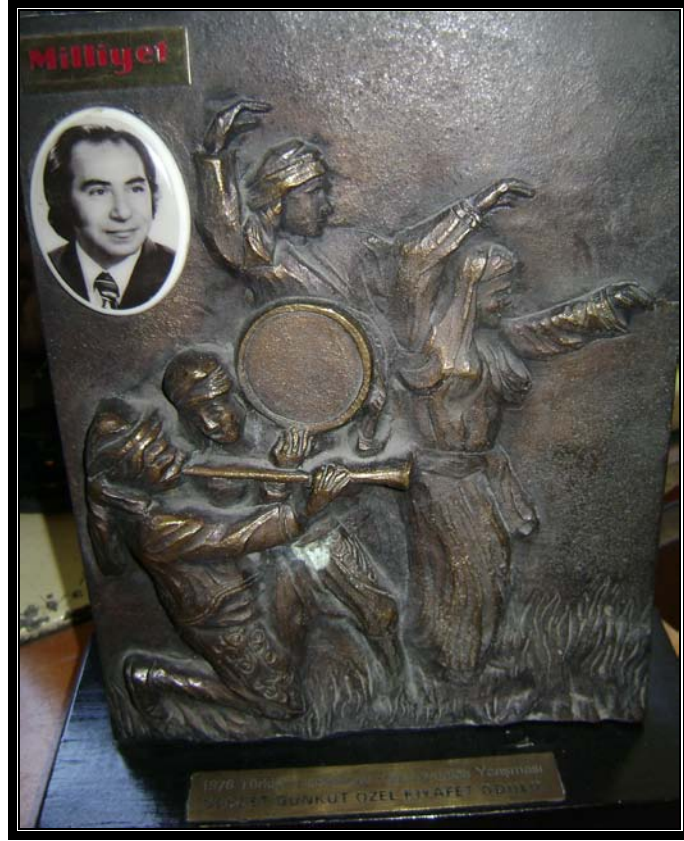
Ek-B.31: 12 Ocak 1990 Zeybek Ekibi

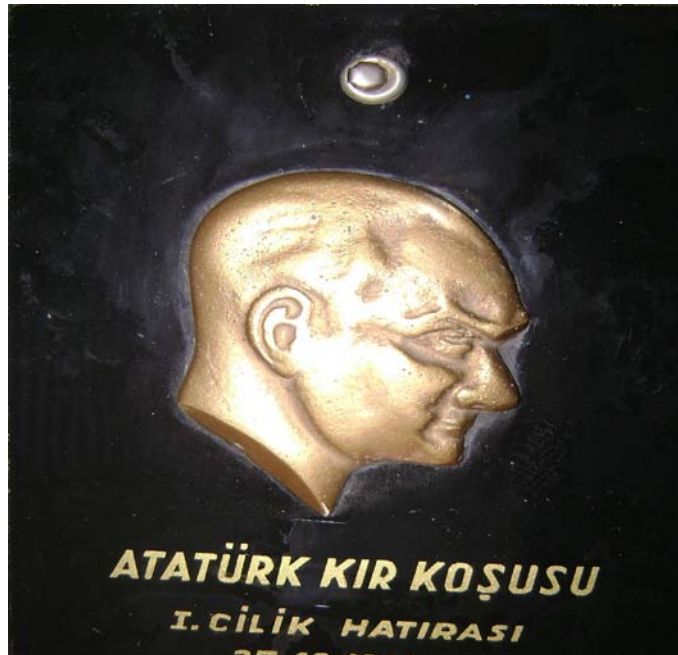
Ek-B.32: 100. Yıl Son Sınıf Öğrencileri

Ek-B.33: Kütahya Lisesi Spor Salonu

**Ek-B.34: 1976 Türkiye Liseler Arası Halk Oyunlar Yarışması
Necdet Günküt Özel Kıyafet Ödülü**

Ek-B.35: 27.12.1962 Atatürk Kır Koşusu I.ciligi Ödülü

EK-C: KÜTAHYA LİSESİYLE İLGİLİ BAZI BELGELER

کتابت سنجانف		۳۹۷	
طائوشانلو ردیف طاہوری ضابطاتی			
اسم	نشان		مدالی
	۱۹۰۶	۱۹۰۷	
سیکاشی ابراہیم جودت اتدی			کوش لیفت، بجن و بونان
قول لائسی نظام الامن مک			کوش انیار و لیفت
طاہور کاجی محمد امین اتدی			کوش لیفت و بونان
برنجی بلوک			
بوزباشی حاجی عمر ذکی اتدی			کوش لیفت و بونان
ملازم اول اسماعیل حق اتدی			کوش لیفت
ملازم ثانی رفعت اتدی			کوش لیفت
ایکینجی بلوک			
بوزباشی ابراہیم انا			کوش لیفت و بونان
ملازم اول وکیل رحیمی اتدی			کوش لیفت
ملازم ثانی منجل			
اوچنجی بلوک			
بوزباشی حاجی عمر لطف اتدی			کوش لیفت
ملازم اول مصطفیٰ ہانم اتدی			کوش لیفت، بونان
ملازم ثانی حسام الدین اتدی			کوش لیفت
دردنجی بلوک			
بوزباشی محمد صالح اتدی			کوش لیفت، کرید و بونان
ملازم اول عبدالعزیز اتدی			کوش لیفت
ملازم ثانی منجل			
دبوی ماموری ملازم اول نجیب اتدی			کوش لیفت، بجن و بونان
سرای طائم ضابطی ملازم ثانی نجیب اتدی			کوش لیفت

مالکی ہرگز ولایتہ و دیگریش اعدادینک دردی مراکز الیہ و بری کوددہ و اعدادی عسکری و رسدہ و اعدادی . مرکز ولایت اعدادی مالکی ۲۲ توی سنہ ۱۳۰۱ و قرہ سی اعدادی ۱۱ شباط ۱۳۰۱ کو کتاب اعدادی ۱۲ کانون ثانی ۱۳۰۶ و قرہ حصار اعدادی ۱۹ اگستوس ۱۳۱۱ و ارفطرق اعدادی ۱۹ اگستوس ۱۳۲۱ و سکود اعدادی ۲ کانون ثانی ۱۳۲۱ تاریخارندہ کساد اولتشد . مرکز ولایت اعدادی ایچون آروچہ تائیس و انا نکلان بنا ۳۱۳ سنہ کساد اولتدیفی کبی اعدادی عسکری دخی عشقر مولفندہ مجدداً انشا ابد بلان بنای حبیبہ ۲۹ مابس ۳۰۸ تاریخندہ حال قلمشد

اشبوتاربخار دزدخی آکلاشبہ جنی اوزرہ ولایت جلیہ مکاتب اعدادی کاملاً و عدالیدہ خان ثانی اقدام حضرت تیرینک عصر مسودہ ہاوتاری آثار و مؤسات معظمہ سیندند .

مکاتب اعدادیہ تک حال حاضرہ نظر ا درجہ تحصیل اوجہ تقسیم اولتہ بیلور : رشده نسبی اوج ، نہاری اعدادی قسمی ایکی و لیلی اعدادی قسمی درت صندد . ہر اوج نسک ہنایتدہ درجہ تحصیل اہلہ متاس بر نہادنامہ و بریلور . ایلک اوج صنف تدریساتی اکل اہلترہ رشده و دردنچی وینچی صنفردہ ، وفق اولانترہ نہاری اعدادی و آنتچی و بدنجی صنف درساہری تکبیل ایلیترہ نام اعدادی شہادتنامہ سی و بریلور لوا اعدادی بلاندہ بصر و مرکز ولایت اعدادی ہندہ بدی صنف موجوددر ،

مذکورہ اوج قسمدہ اوفونان درسلر روجہ آنتید :

رشده قسمی	نہاری اعدادی قسمی	لیلی اعدادی قسمی
برنجی ایکینجی اوجینجی سناردہ	دردنجی وینچی سناردہ	آنتچی و بدنجی سناردہ
مع مجموعہ قرآن کریم و علوم دینیہ	مع مجموعہ قرآن کریم و علوم دینیہ	علوم دینیہ
ترکیہ	ترکیہ	اخلاق
اخلاق	اخلاق	ادبیات
عربی	عربی	کتابت رسمیہ
فارسی	فارسی	عربی
فرانسزجہ	فرانسزجہ	فرانسزجہ
حساب	حساب	قوانین
ہندسہ	کتابت	اصول دفتری
جغرافیہ	ہندسہ	جبر
		مثلاث

محل الامتحان	تاریخ امتحان	موضوع امتحان	شماره امتحان	نمرات دروس				مجموع نمرات	معدل
				تاریخ	موضوع	نمره	معدل		
محل الامتحان	۱	ایضا							
	۹ ۹ ۹	تاریخ	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰	
	۱۰ ۱۰ ۱۰	موضوع	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰	
	۹ ۹ ۹	نمره	۹	۹	۹	۹	۹	۹	
	۸ ۶ ۹	معدل	۹	۹	۹	۹	۹	۹	
	۱۰ ۱۰ ۹	تاریخ	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰	
	۱۰ ۱۰ ۱۰	موضوع	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰	
	۵	نمره	۵	۵	۵	۵	۵	۵	
	۱۰ ۱۰ ۹	معدل	۹	۹	۹	۹	۹	۹	
	۱۰ ۱۰ ۹	تاریخ	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰	

شاخصه دروس		نمرات دروس		مجموع نمرات	
تاریخ	موضوع	نمره	معدل	نمره	معدل
۱۰	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰	۱۰
۷	۸	۶	۷	۶	۷
۹	۸	۸	۸	۸	۸
۷	۸	۵	۵	۵	۵
۷	۸	۵	۶	۵	۶
۹	۸	۸	۸	۸	۸
۸	۹	۶	۸	۶	۸
۷	۸	۵	۵	۵	۵
۹	۸	۸	۷	۸	۷

Ek-C.2: Kütahya Lisesi İmtihan Defterleri

DİPLOMA ALMAYA HAK KAZANANLAR LISTESİ

Diploma Tarihi: 16/05/1977

Sayfa: 1

Sıra No	Sınıf	Adı ve Soyadı	Baba Adı	Ana Adı	Doğum Tarihi ve Yılı	Doğum Yeri	Okul Adı	Teb. Dil.	Alınan	Okul Numarası	Okul Kuruluş Tarihi	DİPLOMA NOTU			Not Ort.	Durum	Notlar
												NO	NOTU	Ort.			
1	45	VI İbrahim TECİMEN	LÜFFİ	Serap	KÜTAHYA 30/10/1978	Kütahya Lisesi Orta Kısmı	İngilizce	GK SB SP	144	447	3419 14/03/97	1.57	Gecer	21-24-25			
2	21	VI Serpil CANTURK	Mehmet Ali	Sevgi	KÜTAHYA 23/02/1980	Kütahya Lisesi Orta Kısmı	İngilizce	FB GK SP	144	148	5410 14/03/97	2.00	Gecer				
3	29	VI Mustafa ÖLMEZ	Süleyman	Sevim	KÜTAHYA 19/02/1980	Kütahya Lisesi Orta Kısmı	İngilizce	FB GK SP	144	152	5424 14/03/97	2.12	Gecer	2-11-97 Anadol			
4	83	VI Mehmet Sadık ERDEN	Hasan Sıtkı	Sema	KÜTAHYA 22/04/1980	Kütahya Lisesi Orta Kısmı	İngilizce	GK SP	144	146	5422 14/03/97	1.91	Gecer	2-11-97 Anadol			
5	122	VI Ferya Burcu BİLİR	Ali	Ayşe	KÜTAHYA 18/07/1980	Kütahya Lisesi Orta Kısmı	Almanca	GK SP	144	149	5423 14/03/97	1.82	Gecer	2-11-97 Anadol			
6	146	VI Esra UTAŞ	Hasan Hüseyin	Havva	KÜTAHYA 01/10/1979	Kütahya Lisesi Orta Kısmı	İngilizce	GK SB SP	144	146	5424 14/03/97	2.05	Gecer	2-11-97 Anadol			
7	151	VI Dilek ÇAĞLAR	Ertuğrul	Zehra	KÜTAHYA 12/09/1980	Kütahya Lisesi Orta Kısmı	İngilizce	GK SB SP	144	148	5425 14/03/97	2.16	Gecer	2-11-97 Anadol			
8	158	VI Demet KIRCI	Atif	Yasemin	KÜTAHYA 13/05/1980	Kütahya Lisesi Orta Kısmı	İngilizce	GK	144	165	5426 14/03/97	1.99	Gecer	2-11-97 Anadol			
9	243	VI Sevgi Nefise BURTEKİN	Salih	Fatma	KÜTAHYA 05/02/1979	Kütahya Lisesi Orta Kısmı	Almanca	GK SB SP	144	144	5427 14/03/97	1.92	Gecer	2-11-97 Anadol			
10	291	VI Nuray SAYAN	Osman	Muladder	KÜTAHYA 13/08/1980	Kütahya Lisesi Orta Kısmı	İngilizce	GK SB SP	144	147	5428 14/03/97	2.12	Gecer	2-11-97 Anadol			
11	294	VI Hanife AKGADURAK	Halil İbrahim	Hatice	GEDİZ 18/04/1980	Kütahya Lisesi Orta Kısmı	İngilizce	GK SB SP	144	148	5429 14/03/97	2.13	Gecer	2-11-97 Anadol			
12	306	VI Volkan YİĞİT	Süreyya	Sebahat	KÜTAHYA 31/10/1980	Kütahya Lisesi Orta Kısmı	İngilizce	GK SP	144	146	5430 14/03/97	2.22	Gecer	2-11-97 Anadol			
13	511	VI Fatih GAN	Hüseyin	Emine	KÜTAHYA 02/04/1978	Kütahya Lisesi Orta Kısmı	İngilizce	GK SP	144	157	5431 14/03/97	1.84	Gecer	2-11-97 Anadol			

Kayıtlanmıştır. Dymundur

DİPLOMA ALMAYA HAK KAZANANLAR LISTESİ

Diploma Tarihi: 17/5/1981

Sayfa: 1

Sıra No	Sınıf	Adı ve Soyadı	Baba Adı	Anne Adı	Doğum Tarihi ve Yılı	Doğum Yeri	Okul Adı	Teb. Dil.	Alınan	Okul Numarası	Okul Kuruluş Tarihi	DİPLOMA NOTU			Not Ort.	Durum	Notlar
												NO	NOTU	Ort.			
1	183	Gül Karaygıt Bebir	Kütahya 1946	İbrahim	1978	Frs.	2817	0870				7.44					
2	281	Seydi Özen Taha Turan	Boğaziçi 1946	Franz	2918	171	6.48					2.29					
3	300	Ahmet Karaygıt İbrahim	Kütahya 1947	Mehmet	2919	171	6.48					1.73					
4	378	İhsan Petrol Osman Türk	Kütahya 1947	Mustafa	2820	0870	5.99					1.64					
5	170	Gülseren Arık Yakup	Kütahya 1947	Zahide	2821	0870	4.85					6.14					
6	6	Emine Karaygıt Halil	Kütahya 1947	Ali	2822	171	5.92					3.21					
7	17	Sebahat Çetice Hasan	Kütahya 1947	Ali	2823	0870	5.92					1.45					
8	138	Sarıpa Yavuz Özgür Akhmet Özgür	Kütahya 1947	Ali	2824	0870	5.92					1.14					
9	415	Alime Serpil Yavuz Halil	Kütahya 1947	Ali	2824	0870	5.92					1.14					
10	736	İbrahim Özmen Mehmet	Kütahya 1947	Mehmet	2826	0870	6.13					7.04					
11	743	Mehmet Sadık Kılıç Yılmaz	Kütahya 1947	Mehmet	2827	0870	6.31					7.04					
12	846	Yakup Günaydin Cevdet	Boğaziçi 1947	Yakup	2828	0870	5.99					1.73					
13	150	Rukiye Özen İbrahim	Kütahya 1947	Ali	2829	0870	6.34					7.44					
14	384	Mehmet Emin Ergül Sadettin	Kütahya 1947	Mehmet	2830	0870	5.44					1.15					
15	198	1981 Öğretim Yılı Yürürlükte İken Van Üstü İsmailhan	Kütahya 1947	Ali	2831	0870	5.44					1.15					
16	293	Fusun Kurduş Türker	Kütahya 1947	Türker	2832	0870	6.57					1.73					
17	294	Lütfi Altınbaş Osman	Kütahya 1947	Osman	2833	0870	6.74					1.73					
18	50	Süleyman Bekir Mustafa	Kütahya 1947	Mustafa	2834	0870	7.34					1.73					
19	159	Şeyh Abdülaziz Ali Sabit	Kütahya 1947	Ali Sabit	2835	0870	5.44					1.15					
20	160	Serpil Bekir Faruk	Kütahya 1947	Faruk	2836	0870	6.13					1.73					

Ek-C.3: Kütahya Lisesi Diploma Defterleri

TÜRKİYE CUMURİYETİ KÜLTÜR BAKANLIĞI İLK ÖĞRENİM DİPLOMASI

DİPLOMA NO

25

OKUL NO

176

«5» sınıfta Cumhuriyet İlkokulunda ilk öğrenimini bitirerek 1938 yılında ders yılı sonunda yapılan sınavda kazandığı dereceler gösterilmiş olan *Becai. Hal* bu diploma yılı 28-5-38 ayının Cumartesi günü verilmiştir.

Kültür direktörü

Tasdik olunur. Hal m

28-5-38

B

Adı ve Soyadı	Becai. Hal
Babasının adı	Sabri
Doğduğu yer	Kütahya
Doğduğu yıl	1340
İli	Kütahya
İlcesi	
Kamunu	Altıntaş
Köyü	

GİDİŞ VE HAL
İYİ

DERSLER	DERECELER	DERSLER	DERECELER
Türkçe	İYİ	Resim-Elisi	İYİ
Tarih-Coğrafya	İYİ	Yazı	İYİ
Yurt Bilgisi	İYİ	Cimnastik	İYİ
Hesap-Hendese	İYİ	Musiki	İYİ
Hayat Bilgisi	-	Aile Bilgisi	İYİ
Tabiat Bilgisi	İYİ		

Baş öğretmen

28

Sınıf öğretmeni

M. Hal

ABHET 1992		1993		1994/I		1994/II	
Sıra No.	Adı Soyadı	Sıra No.	Adı Soyadı	Sıra No.	Adı Soyadı	Sıra No.	Adı Soyadı
104	M. DALLI ve E. PAIYOLOJİ	33	MUSTAFA BAŞER-MUD. YRD.	21	MUSTAFA BAŞER-MUD. YRD.	66	MUSTAFA BAŞER-MUD. YRD.
105	ARZ. KUL.	34	MUSTAFA BAŞER-MUD. YRD.	22	MUSTAFA BAŞER-MUD. YRD.	67	MUSTAFA BAŞER-MUD. YRD.
106	COĞRAFYA	35	MUSTAFA BAŞER-MUD. YRD.	23	MUSTAFA BAŞER-MUD. YRD.	68	MUSTAFA BAŞER-MUD. YRD.
107	MATEMATİK	36	MUSTAFA BAŞER-MUD. YRD.	24	MUSTAFA BAŞER-MUD. YRD.	69	MUSTAFA BAŞER-MUD. YRD.
108	BİY. VE SB.	37	MUSTAFA BAŞER-MUD. YRD.	25	MUSTAFA BAŞER-MUD. YRD.	70	MUSTAFA BAŞER-MUD. YRD.
109	FİZİK	38	MUSTAFA BAŞER-MUD. YRD.	26	MUSTAFA BAŞER-MUD. YRD.	71	MUSTAFA BAŞER-MUD. YRD.
110	KİMYA	39	MUSTAFA BAŞER-MUD. YRD.	27	MUSTAFA BAŞER-MUD. YRD.	72	MUSTAFA BAŞER-MUD. YRD.
111	İNGİLİZCE	40	MUSTAFA BAŞER-MUD. YRD.	28	MUSTAFA BAŞER-MUD. YRD.	73	MUSTAFA BAŞER-MUD. YRD.
112	REDEN EĞ.	41	MUSTAFA BAŞER-MUD. YRD.	29	MUSTAFA BAŞER-MUD. YRD.	74	MUSTAFA BAŞER-MUD. YRD.
113	M. GÜVENLİK	42	MUSTAFA BAŞER-MUD. YRD.	30	MUSTAFA BAŞER-MUD. YRD.	75	MUSTAFA BAŞER-MUD. YRD.
114	SÖZ (RESİM)	43	MUSTAFA BAŞER-MUD. YRD.	31	MUSTAFA BAŞER-MUD. YRD.	76	MUSTAFA BAŞER-MUD. YRD.
115	DAV. KRE.	44	MUSTAFA BAŞER-MUD. YRD.	32	MUSTAFA BAŞER-MUD. YRD.	77	MUSTAFA BAŞER-MUD. YRD.

KÜTAHYA 1992		1993		1994	
Sıra No.	Adı Soyadı	Sıra No.	Adı Soyadı	Sıra No.	Adı Soyadı
19	MUSTAFA BAŞER-MUD. YRD.	20	MUSTAFA BAŞER-MUD. YRD.	21	MUSTAFA BAŞER-MUD. YRD.
20	MUSTAFA BAŞER-MUD. YRD.	21	MUSTAFA BAŞER-MUD. YRD.	22	MUSTAFA BAŞER-MUD. YRD.
21	MUSTAFA BAŞER-MUD. YRD.	22	MUSTAFA BAŞER-MUD. YRD.	23	MUSTAFA BAŞER-MUD. YRD.
22	MUSTAFA BAŞER-MUD. YRD.	23	MUSTAFA BAŞER-MUD. YRD.	24	MUSTAFA BAŞER-MUD. YRD.
23	MUSTAFA BAŞER-MUD. YRD.	24	MUSTAFA BAŞER-MUD. YRD.	25	MUSTAFA BAŞER-MUD. YRD.
24	MUSTAFA BAŞER-MUD. YRD.	25	MUSTAFA BAŞER-MUD. YRD.	26	MUSTAFA BAŞER-MUD. YRD.

Ek-C-5: Kütahya Lisesi Sınıf Geçme Defteri (1991-1992)

TASDİKNAME KAYIT DEFTERİ									
Sıra No	Yılı	Sınıf	Talebbin adı	Babasının adı	Aile adı	Mektebe giriş tarihi	Tasdikname aldığı tarihi	İmza	Resim
635	408	2/10	Mehmet	Ali		28-4-1934	11-3-1936		
636	293	2/10	Saifeddin	Vesal	Selâdet	14-3-1934	12-3-1936		
637	307	2	Mehmet N. F. A.	Ali	Sema	28-8-1935	14-9-1936		
698	117	5	Kâmil	Mehmed	Sâhim	30-9-1935	14-9-1936		
699	9	5	Kâmil	Amir	Sâhim	27-8-1935	16-9-1936		
700	360	1/8	Fazıl	Osman		27-8-1935	24-9-1936		
701	433	5	Fethi	Hâşim		2-12-1935	25-9-1936		

Ek-C.6: Kütahya Lisesi Tasdikname Kayıt Defteri

Okulu terkeden öğrencinin 1975 - 1976 öğrenim yılındaki notları										
		Tutku	Mehmet	Seydi	Yusuf	Selâdet	Ali	Sâhim	Osman	Ali
I. Dönem										
II. Dönem										
Sınıf G. notu		6	6	6	6	5	8	9	10	9
İnci kamaç notu tespit edilmeden evvel ayrılanların notları	5. Yılına		1- 1975-1976 öğrenim yılı sonunda orta III. sınıfa geçmiştir.							
	1. Ay		2- Tabanı dili İngilizcedir.							
	2. Ay		3- Seçmiş dersleri Ev Eburessa - Gazel poem ve konuşmadır.							
	3. Ay		4- Kuruntı ve silindiyi yaktır.							
	1. Ay									
	2. Ay									
	3. Ay									
	1. Ay									
	2. Ay									
3. Ay										
Sonuç Orta 3 sınıftır.										
II - Okuldaki dosyada saklanacaktır.										
Geçen yıl aynı sınıfta kaldı mı? Kaldı.										
Kütahya Lisesi										
Tasdikname numarası 9046										
Tasdikname tarihi 26.7.1976										
Paralı, parasız yatılı veya gündüzlü olduğu -										
Paralı yatılı öğrencinin son verdiği taksit -										
Mecburi hizmet süresi -										
Müdürlüğü										

Ek-C.7: 1976 Yılına Ait Tasdikname Örneği

**KÜTAHYA LİSESİ
OKUL KÜTÜPHANESİ**

KİTAP FİŞİ

Kayıt Nu. : 45

**KÜTAHYA LİSESİ
OKUL KÜTÜPHANESİ
ÜYE KARTI**

Adı Soyadı: HAYDAR YÜKSEL

Üye No: 045

Kitabın No.	Kitabın Adı	Alındığı Zaman	Alanın İmzası	Ve Z
2311	Devlet Anesi	3.10.03	H.Yüksel	18.2.04
1855	Sabahattin Ali	23.1.04	H.Yüksel	01.03.04
4774	İsmi Seviyorum	18.2.04	H.Yüksel	9.6.04
2305	Bütün Eserleri (Seyhan)	8.05.04	H.Yüksel	9.6.04
4842	Günlerin İzinden	8.05.04	H.Yüksel	21.03.07
	Bütün Dünya Orak	2.11.05	H.Yüksel	21.03.07
	Bütün Dünya Subat	2.11.05	H.Yüksel	23.03.07
1513	Pek azam II	21.03.07	H.Yüksel	7.11.09
	Fıreyra	9.05.06	H.Yüksel	
	Tek adam	23.03.07		

T. C.
MILLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Kütahya İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü MÜDÜRLÜĞÜ

24 / 10 / 1986

Sayı : 510/ 1329
Konu : Öğrenciye verilen ceza hak.

Sayın : [REDACTED]
Kibris Cad. Kemer Sok. Altın Dönmez
Apel Kad 119 Kütahya

Velisi bulunduğunuz aşağıda adı ve sınıfı yazılı öğrencimize Disiplin Kurulunca verilen ceza ve sebebi ilgili satırda gösterilmiştir.

Bundan böyle ceza almaması, davranışlarını düzeltmesi için sizinde yakından ilgilenmenizi rica ederim.

Halim Akman

DISİPLİN KURULU KARARI

Karar No. : 3
Karar tarihi : 23.10.1986
Verilen ceza : 5 gün Okulda kısa süreli uzaklaştırma
Hareket notu : Sınıfta Kız öğrencilere ayra tutulma.
Sebebi : Sınıfta Kız öğrencilere ayra tutulma.

ÖĞRENCİNİN

Sınıfı : 4.6
Numarası : [REDACTED]
Adı ve soyadı : *Halim Akman*

Okudum.
27.10.1986
Halim

Ek-C.9: 24.10.1986 Tarihli Disiplin Kurulu Kararı Tutanağı

T. C.
MILLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Kütahya İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü MÜDÜRLÜĞÜ

23 / 12 / 1988

Sayı : 510/ 1360
Konu : Öğrenciye verilen ceza hak.

Sayın : [REDACTED]
İshak Fakih Mah. Sallı Hisarlı Sok. No:10
KÜTAHYA

Velisi bulunduğunuz aşağıda adı ve sınıfı yazılı öğrencimize Disiplin Kurulunca verilen ceza ve sebebi ilgili satırda gösterilmiştir.

Bundan böyle ceza almaması, davranışlarını düzeltmesi için sizinde yakından ilgilenmenizi rica ederim.

DISİPLİN KURULU KARARI

Karar No. : 7
Karar tarihi : 23.12.1988
Verilen ceza : 5 (BEŞ) GÜN OKULDAN KISA SÜRELİ UZAKLAŞTIRMA.
Hareket notu : 8
Sebebi : Kahveye gitmek.Okey(taş) oynamak.

ÖĞRENCİNİN

Sınıfı : 9.6
Numarası : 898
Adı ve Soyadı : [REDACTED]

B. Hürda
12.88 - 30.12.88
bu arası cezanın
uygulanması

Okudum
26.12.88
Halim

Ek-C.10: 23.12.1988 Tarihli Disiplin Kurulu Kararı Tutanağı

KARAR NO

9

KARAR TARİHİ

24.3.1975

Kütahya Lisesi Okul Aile Birliği ve Okul Koruma Derneği Yönetim Kurulları 25.3.1975 günü saat 17.30 da toplanarak aşağıdaki hususları görüşerek karar altına almışlardır.

1-Cimcik Balosu ile ilgili hazırlıkların devam ettiği T.E.K. Salanunun 1500 ₺ bedelle kiralanmasına.

2-Davetiyelerin bastırılıp iki kişilik davetiyenin 125 ₺ satılmasına.

3-Verilecek yemekle ilgili görüşme yapılmak üzere toplantıya müteakip T.E.K. gidilmesine ve gerekli anyaşmanın yapılmasına.

4-Lise Son sınıf öğrencilerinin istekleri üzere CEBİR-GEOMETRİ-FİZİK-KİMYA Derslerinden üniversiteye hazırlık kurslarına açılmasına.

5-Kursların okul müdürü Mehmet Yücel tarafından organize edilmesine ve kurslarla ilgili bütün hususlarda Mehmet YÜCEL'e yetki verilmesine karar verilecek başka bir husus olmadığından toplantıya son verilmiştir.

Fevzi Ergun
Okul-Koruma Derneği Başkanı

Kadri Alanyalı
Üye

Nurettin Dizaarar
Üye

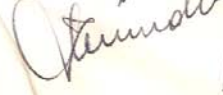
Nevzat Selamoğlu
Üye

Hamdi Ölgücü
Üye

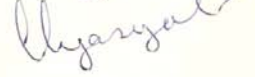
İsmet Özgül
Üye

Nuriye Apaydın
Üye

İlyas Yalçın
Üye

Ek-C.11: Okul Aile Birliği Karar Tutanağı (24.03.1975)

Kütahya Lisesi Taş Mektep (2010)

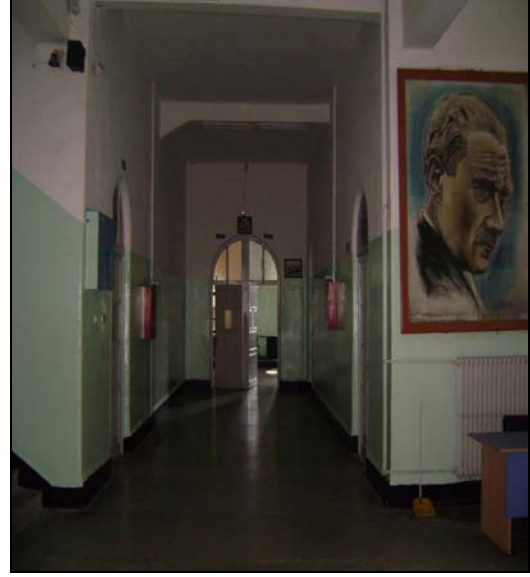

Kütahya Lisesi Ek Bina ve C Blok (2010)

Kütahya Lisesi Taş Mektep ve Ek Bina (2010)

Taş Mektebin İç Kısmından (2010)

Kütahya Lisesi Krokisi

KÜTAHYA LİSESİ MARŞI

Bir nabızda atarız, bir ağızda gürlüyoruz.
Çiniler diyarından yükselir şen seslerimiz.

Mutlu yolcularıyız bilgi kervanının biz,
Saadet diyarında bir geçittir Lisemiz.

Gönüller fişkirir, kalpler ümit doludur,
Kütahya'mın Lisesi ebediyet yoludur.

Mutlu yolcularıyız bilgi kervanının biz,
Saadet diyarına bir geçittir Lisemiz.

KÜTAHYA LİSESİ

İrfan güneşlerinin doğduğu ocaktır bu
İlmin bütün dalıyla doğduğu kucaktır bu

Her geçen yıl okuldan yeni hamle yeni hız
Her geçen yıl okuldan doğuyor birçok yıldız

Duyulur dört bir yandan mezunların sesi
Daima şeref bulur şu Kütahya Lisesi . . .

Bu okul eğitimde barajları aşmada ,
Okulun mezunları yurda ışık saçmada . . .

Açık buradan çıkana yüksek okul yolları
Başka yetişin Fenle Edebiyat kolları . . .

Bu okul üstün vasıf taşıyan bir okuldur ,
Öğrenciyle öğretmen sanki okula kuldur . . .

İlim irfan yuvası canım yeşil Kütahya ,
Mezunlarınla kurdun Türkiye’nde bir mahya

Pek çok genç dimağları bilgi ile yoğurdun
Türkiye’me iş gören pek çok kıymet doğurdun.

Seni vassfetmek için kağıt kalem yeter mi ?
Senin özelliklerin sayılmakla biter mi ?

Okuyan çocuklarla aynı heyecan aynı kan ,
Kıymetli hocalarda sarsılmayan bu iman

Oldukça bu güzel yurt daha uzun seneler ,
Türkiye’me durmaktan verecek neler neler . . .

Lisem kaldırmadadır cehalet denen sisi ,
Ebediyen şeref bul ey . . . Kütahya Lisesi.

Necati ÇAĞIRICI

KASİDE-İ PÜR MEALİ TÜR LAP DER VASFI 7'LERİN

Hocam efkarın dökmeye nice dermanımız vardır.

Not fırında kızarmış sine-i püryanımız vardır.

Ol kudumsuz defter ile ayarsız kalem elinden,
Mecruh olup kan akıtan çeşmi giryanımız vardır.

Ne mutlu bezmi Lisede tükenmez şanımız vardır.

Adil Yüksel gibi bir Ali Sultanımız vardır.

Ballandırıp ders anlatır dili şikeste mest eder,
Mustafa bey gibi bir aslanımız vardır.

Kendini övmek deyince meşhediye kök söktüren,
İbrahim bey gibi bir rekor kıranımız vardır.

Yıldız parlatmak deyince cam cilaya taş çıkartan,
Recep bey gibi bir karne kıranımız vardır.

Mektepten yeni mezun olmuş, ağzı henüz süt kokan,
Şadiye Hanım gibi Sabi sübyanımız vardır.

"AMCA" Bu günlerde asla etme keder,
Karne soran olmadıkça açık bir alnımız vardır.

Murat KARAÇAY (1954-1955 Mezunu)

T. C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı:	Ekrem KAÇMAZ			
Doğum Yeri:	Gediz			
Doğum Tarihi:	27.06.1985			
Medeni Durumu:	Bekar			
Öğrenim Durumu				
Derece	Okulun Adı	Program	Yer	Yıl
İlköğretim	H.F.Ç İlköğretim Okulu		Akçaalan Kasabası/Gediz	1991-1996
Ortaöğretim	Gediz Anadolu Lisesi		Gediz	1996-2000
Lise	Gediz M.N.A Anadolu Lisesi	Sosyal Bilimler	Gediz	2000-2003
Lisans	Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi	İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	Kırşehir	2003-2007
Yüksek Lisans	Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü	İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	Konya	2007-2010
Becerileri:	Hızlı Okuma, Yoğun Çalışabilmek.			
İlgi Alanları:	Tarihi gerçekler ve sohbetleri, yorum yapmak, futbol ve araba kullanmak, kitap okumak, ilginç ve yeni bilgiler öğrenmek			
İş Deneyimi:	1,5 Yıl Vekil Sosyal Bilgiler Öğretmenliği 2007-2008 Yeşilçay İlköğretim Okulu 2009-2010 İkinci Dönem Akçaalan H.F.Ç İlköğretim Okulu			
Aldığı Ödüller:				
Hakkımda bilgi almak için önerebileceğim şahıslar:	İsmail KOCA (Sosyal Bilgiler Öğretmeni) 0536 542 60 72 Ali AKÇAALAN (Türkçe Öğretmeni) 0535 477 77 08 Mehmet AKYAR 0539 558 06 71			
Tel:	0535 363 01 00---0274 438 71 42			
E-Posta:	ekaaaaaaa@hotmail.com			
Adres	Akçaalan Kasabası Bahçeler Mah. Akın Sok. No:3/2 43620 Gediz/Kütahya			